

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

Nagytarcsa Község Önkormányzata

2023-2027

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	3
Értékeink, küldetésünk.....	13
Célok.....	14
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	15
1. Jogsabályi háttér bemutatása	15
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	17
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	33
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	67
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	107
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	113
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	122
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	135
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	137
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	138
1. A HEP IT részletei.....	138
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	138
Jövőképünk	142
Az intézkedési területek részletes kifejtése (kitöltése javasolt, opcionális) ...	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT) ...	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
3. Megvalósítás	152
3.1 A megvalósítás előkészítése	152
3.2 A megvalósítás folyamata	152
3.3 Monitoring és visszacsatolás	155
3.4 Nyilvánosság	156
3.6 Érvényesülés, módosítás	157
4. Elfogadás módja és dátuma.....	158

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló **2021.06. 30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva**, Nagytarcsa Község Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

A község földrajzi fekvése és rövid tájrajza

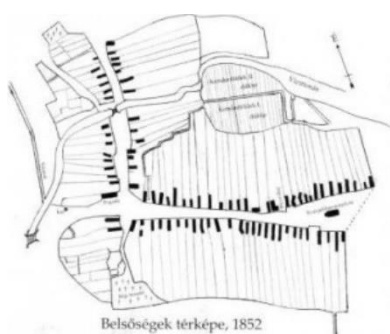
Nagytarcsa az Alföld északnyugati részén, Budapest észak-keleti határa mentén, a Pesti-síkság keleti, a Gödöllői-dombság nyugati határán fekszik Kistarcsa, Pécel, Budapest XVII. kerülete (Rákoscsaba) és XVI. kerülete (Cinkota) szomszédságában.

Földrajzi fekvése: északi szélesség 47°31' 33" és keleti hosszúság 19°17' 32" (az evangélikus templomnál). Felszíne változatos, mert a sík és a dombos-lankás vidék egyaránt megtalálható. Tengerszint feletti magassága 167-241 méter között van. A község területe 1213 hektár, melynek lakott belterülete 118 hektár.

A Duna tízezer évvel ezelőtti tevékenysége alakította községünk felszínének mai arculatát, amikor is a Duna a Visegrádi-szoroson átfolyva az Alföld felé, Váctól délkeleti irányba tartott. Hordalékát, a durva folyami homokot Kerepes-Nagytarcsa-Pécel vonalában rakta le. Ezért a mai dombság tetején, a lejtők oldalában 8-15 m vastag lösztakaró és néhol futóhomok keletkezett. Ez utóbbit már régebb idő óta az elődök erdővel megkötötték. Itt a Gödöllői-dombság peremén, az erdőségből a mezőségibe átmenő talaj nyúlik be a Pesti-síkságra. Ez a talaj már sok-sok évszázada művelés alatt áll.

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

A táj mai arculatát a Szilas-patak alakította, amely - ma már az eredeti medertől kissé nyugatra kiépített csatornában - széles völgyben folyik, és észak-déli irányban kb. 2,5 km hosszan kettészeli a község területét. Vize a 16. és a 19. században vízimalmot hajtott. Keletről a Szilas-patakba ömlenek az Öregszőlők alatti forrásból folyó és a Berdó nevű domb, valamint az Újhegy között eredő mellékpatakok. 4 A domb oldalában eredő források mély árkot vájtak a völgybe. A patakmedrek nagy esőzés alkalmával gyorsan megtelnek és kiöntenek.

A község éghajlatára a mérsékelt szárazföldi jellemvonások érvényesek. Az időjárás általában megegyezik Budapestével. Leggyakoribb az északnyugati szél. A csapadék évi átlaga 550-600 mm. Az éves napfényes órák száma kb. 2000.

A természetes növénytakaró változatos. A Berdó inkább a ritkán fás ligethez hasonlít. A kevés, mesterségesen telepített erdőben megtalálható az akác, a jegenyenyárfa, az erdei fenyő. A vizenyős réteken van fűzfa, kanadai nyár (topolya), nád és sás, a patak mentén sok a bokor és a cserje. A rétek növényfajokban gazdagok. Az állatvilág is gazdag, bár a 20. század első felében még gazdagabb volt. Még ma is megtalálható számtalan ragadozó emlősállat, és a környező nagy erdőkből idetéved az őz és a vaddisznó is.

A település földrajzi fekvéséről, jellemzőiről közölt információk forrása a https://www.sulinet.hu/oroksegtar/data/telepulesek_ertekei/Nagytarcsa/pages/700eves/002_kozseg_foldrajzi_fekvese.htm weboldal.

A településről és lakóiról általában – rövid helytörténet

A régészeti ásatások és a történeti kutatások alapján megállapítható, hogy Nagytarcsa területe az ember által az őskőkor óta lakott. A Falumúzeum állandó történeti kiállításának tárlóiban őrizzük községünk legfontosabb régészeti tárgyait és történeti dokumentumait.

A 14. századból származik az a 700 éves oklevél, amely falunk nevét Tárcsaként az eddig ismert írott források közül először említi. A 15. század első felében a birtokviszonyokban bekövetkezett változás miatt a Tárcsái nevű köznemesi család két ágra szakadt. A Tárcsái Csík ágé lett Tárcsa falu déli része.

A 16. században a török hódoltság területéhez tartozott községünk. 1546-ban a török elkészítette Csík Tárcsa első adóösszeírását. A katonakorú férfiak névsorát feljegyezték, majd a faluközösség pénzbeli adóját kivetették a kapuk száma szerint.

A 17. század elején a község lakossága már protestáns volt. Pongrácz György váci püspök 1673-ban készült térképén Csíktarcsa templomos helyként szerepel. 1686-ban a török elleni harcokban súlyos károkat szenvedtek a Pest környéki falvak. A lakosság biztonságos helyre menekült. Így Csíktarcsa is lakatlan volt néhány évig, újraterelítés nem volt. Az 1690-es évek elejére visszaköltözött az eredeti lakosság.

A 18. századi összeírásokból tudjuk, hány jobbágy és zsellér élt a faluban és azt is ismerjük, hogyan gazdálkodtak. A kuruc-labanc harcok és a pestisjárvány miatt 1707 végén ismét lakatlan lett a falu. 1710 után a megfogyatkozott lakosság visszatért. 1720-1782 között nem szervezett tömegekben magyar és szlovák szabadon költöző jobbágyok, zsellérek és adóra nem kötelezett szolgák érkeztek a községbe. Ekkor már a falunak volt pecsétje.

A 19. század elején, 1819-ben felépült az evangélikus templom, de a gyülekezet a cinkotai evangélikus egyház filiája maradt. 1825-ben a falu 613 lakosából 527 evangélikus, 68 római katolikus, 7 református, 11 zsidó. 1848. március 18-án az országgyűlés döntött a jobbágyfelszabadításról, majd ez év nyarán megtörtént a falu határának rendezése, a tagosítás.

1852-ben elkészült a falu első rendezési térképe, később a nagybirtokok felparcellázása. A kis határu község földműveseinek jó gazdálkodása biztosította, hogy a terményfelesleget a budapesti piacokra szállította, ott értékesítette. 1872-ben Csíktarcsa önálló nagyközség lett, majd új evangélikus iskola épült. 1892-ben felépült a jelenlegi községháza. 1900. november 18-tól a község neve: *Nagytarcsa*.

A 20. század elején megkezdődött a szegényparaszt munkavállalók ingázása a fővárosba és a kistarcsai gépgyárba. Építőipari munkások, segédmunkások, tejeskocsisok vagy bolgárkertészeknél napszámosok lettek. 1905-ben a megnövekedett tanulólétszám miatt felépült a második iskolai tanterem. 1910-ben két tette kész fiatal tanító érkezett a faluba: Blaskovits Oszkár és Hernád Sándor.

A lakosságot nagyon megviselte az I. Világháború, és a többség elszegényedett. A tanács hatalom bukása után három és fél hónapig tartó román katonai megszállást kellett elszenvednie Nagytarcsa népének. Az elhanyagolt, gyengén felszerelt gazdaságokban a föld megművelése nagy gondot jelentett. A Nagyatád-féle földreform során 44 igénylőnek házhelyet és 32 kataszteri hold szántóföldet osztottak ki. Az 1920-as években még sokan termelték a kendert, és így annak feldolgozása virágzott a fonóházakban. Ezekben az években kezdődött meg a batyuzás, és egyre több asszony indult el gyalog a rákoscsabai MÁV-állomásra, hogy a fővárosba utazva a belvárosi piacokon eladja a kertekben termelt zöldséget. 1927-ben kezdődött a villanyvilágítási hálózat kiépítése.

Az 1930-as évek közepére a földművesgazdaságokban sikeressé vált a tehéntartás és a tejtermelés. 1935-ben felépült a római katolikus kistemplom. (A római katolikus hívek a kistarcsai egyházhoz tartoztak.) Az evangélikus egyházközség 1935 őszétől önállóvá vált, megválasztott lelkésze Sztehlo Gábor lett, aki megalapította az országos jellegű, öt hónapos, bentlakásos népfőiskolát, amely 1938 és 1944 között működött. 1942-re felépült a községi óvoda, de a nagyon várt intézmény csak néhány hónapig működhetett az új épületben, mivel katonai célokra igénybe vették. A két hónapig tartó nyilaskeresztes diktatúra idején a község lakói a kitelepítést elrendelő parancsot megtagadva, a szენvedéseket vállalva helyben maradtak.

1945 tavaszán négy politikai párt helyi tagjaiból alakult Nemzeti Bizottság javaslatára megválasztották az új elöljáróságot és a képviselő-testületet. A községben nagybirtok nem volt, így csak a 60 kataszteri holdnyi jegyzői és egyházi javadalmi földeken létesítettek négy utcát, ahol 62 helyi szegény sorsú lakos kapott telket.

1946-ban három szlovák család, összesen tizenhat személy áttelepült Csehszlovákiába. Onnan egy magyar család települt ide. 1948 nyarán államosították az evangélikus elemi népiskolát, amely ettől kezdve általános iskolaként működött tovább.

1950 őszen elkészült az evangélikus gyülekezet imaháza, ami a kulturális élet központja lett. Október 22-én Nagytarcsa lakossága Községi Tanácsot választott. A Rákosi-féle kommunista állampárti diktatúra idején a kötelező terménybeszolgáltatással, piacra szállítási tilalmakkal és egyéb termelési kötöttségekkel nehezítették a földművelők munkáját. Az eredményesen gazdálkodókat kulákként tették, fiaikat munkaszolgálatra vezényelték.

1952-ben a községben honvédlaktanya és tiszti lakótelep épült. 1955-től lelkes népművelő pedagógusok vezetésével lendületes kulturális tevékenység kezdődött. 1956 elején megnyílt a helyi posta a Madarász-féle házban, majd május 1-jén a MÁVAUT elindította első helyközi autóbuszjáratát Cinkotára.

Az 1956-os forradalom kitörésekor Nagytarcsán a község vezetősége kidoboltatta: felkérnek „minden becsületes magyar embert”, hogy a budapesti lakosság, a kórházak élelmezésének megsegítésére tehetsége szerint adományozzon élelmiszert, amit két napon keresztül gyűjt össze a gazdakör helyiségében. Novemberben a szovjet páncélos alakulatok két napig a község belterületén állomásoztak, és innen indultak a főváros elfoglalására.

Az 1950-es évek végén községfejlesztési intézkedések indultak: sportpálya és gyalogjárdák készültek, az iskola új nevelői szobával, szertárral bővült. 1960-as években megalakult a II. Rákóczi Ferenc Mezőgazdasági Termelőszövetkezet, majd kibővült a Petőfi-lakótelep, a faluban önkiszolgáló élelmiszerbolt és bisztró, törpevízmű épült. Felépült az orvosi lakás és a rendelő, különálló épületet kapott a községi könyvtár, korszerűsítették a művelődési termet. A művelődési otthon keretén belül zeneiskolai tagozat nyílt.

Az 1960-as évek végén és 1970-es évek elején új járdák, patakhíd, szilárd burkolatú utak épültek.

Megalakult a regionális vízműtársulat, és a 9,5 km hosszú csőhálózat megépítése után, megindult az ivóvíz-szolgáltatás. 1971-től van az egészségházból védőnői szolgálat. 1979-ben elkészült az új, emeletes általános iskola. Az 1980-as évek elején megépült a szennyvízcsatorna. A Kishegyen felépült a korszerű, nagy Petőfi-lakótelep gerincvezetése.

1987-ben elkészült a község általános rendezési tervének összefoglalója, amelyben leírja, hogy a község 2320 lakójából az aktív keresőknek 36%-a az iparban, 22%-a pedig a mezőgazdaságban dolgozik, és 70,8%-a Budapestre ingázó. A községben ekkor 466 lakóépület van. 1990. február 25-én pedig pártoktól független civil szervezetként létrejött a Nagytarcsai Önkormányzati Kör. 1990. szeptember 30-án Nagytarcsán is megalakult az új helyhatóság, a község polgárai önkormányzatot, képviselő-testületet választottak. 1990 májusától a Nagytarcsa-Cinkota közötti autóbusz személyszállítást egy helyi vállalkozó biztosította.

1991 januárjában megjelent Nagytarcsa és Csömör havilapja. A harmadik számban riport készült Győri Péter polgármesterrel, aki a község három nagy gondjáról nyilatkozott, amit sürgősen megoldandó feladatnak tartott: a telefonvonal kiépítését, az autóbuszjárat korszerűsítését és a

szennyvízcsatornahálózat megépítését. Augusztus 20-án az állami ünnepen a község képviselői nevében Faludi János képviselő bemutatta a lakosságnak Nagytarcsa címerét és zászlóját. A 14. századi címerpajzsforma kék és zöld mezőre osztott, főmotívuma pedig a község területén talált 2500 éves szkíta kori szobros bronzcsörgő, amelynek díszé álló bika.

1991 őszén megnyílt húsz gyermekkel az Evangélikus Szivárvány Óvoda, az önkormányzat az evangélikus egyház kérésére a Rákóczi u. 50-52. szám alatti óvodát teljes berendezéssel és felszereléssel az evangélikus egyház tulajdonába adta. Az általános iskola részleges felújítása megkezdődött, amelyre az önkormányzat kétmillió forintot fordított. Az önkormányzat központi forrásokat pályázott meg a csatornahálózat kialakításához, és a szennyvíz, valamint a szemét egy részének felhasználásával működő biogáztelep létesítésére. A községi tulajdonú vízmű kutat fúratott. 1992-ben az önkormányzat a lakosság korszerűbb egészségügyi ellátására átalakította a Zrínyi utcai orvosi rendelőt és biztosította a gyógyszertár működésének feltételeit. Megalakult a Vízmű Kft. A község déli körzetében megkezdődött a szennyvízcsatorna építése.

Győri Péter polgármester kezdeményezte, hogy minden évben karácsony előtt ünnepi műsor keretében köszöntsék a község hetven éven felüli polgárait, és ajándécsomagokkal kedveskedjenek nekik. Eleinte a polgármester saját pénzéből, majd a további években szponzori támogatással rendezték a köszöntőket.

Az 1993. évtől a helyi egészségügyi ellátást vállalkozó háziorvos látta el. A fogorvos februártól a fogászati röntgennel ellátott rendelőben megkezdte munkáját. A gyógyszertárat a kistarcsai patika működtette, a fenntartási költségeket a helyi önkormányzat fedezte. Ősszel a község északi részén a Közmű Team Kft. megkezdte a szennyvízcsatorna-hálózat kivitelezését, új patakhíd épült és további utcákban készült aszfaltburkolat.

Megalakult a Szlovák Kisebbségi Önkormányzat is.

1995. január 1-jétől ismét a Volán autóbusha szállította az utasokat Cinkotára. Az önkormányzat jelentős pénzügyi támogatást nyújtott a Volán Rt.-nek, akik ennek fejében biztosították, hogy minden vasárnap délelőtt a község északi, az evangélikus templomtól legmesszebbre lakó időskorúakat elszállítják a fél tizenegyes istentiszteletre. Március 1-jén megjelent a *Nagytarcsai Hírek* című időszakos helyi tájékoztató lap első száma, melyet az önkormányzat készített.

Nevezetes esemény volt az iskolai év során, hogy itt rendezték meg nyolc környékbeli település részvételével a Kazinczy Ferencről elnevezett szép magyar beszéd verseny Pest megyei területi fordulóját, valamint az önkormányzattól átvehette a támogatásként beszerzett tizenkét számítógépet, és így megindult az informatikai-számítástechnikai oktatás az iskolában. Még ebben az évben elkészült az iskola udvarán a vörös salakos sportpálya is. A munkát a szülők, a tanulók és a helyőrség katonái végezték.

Befejeződött a telefonhálózat kiépítése a községben. A képviselő-testület szerződést kötött Winklerné Molnár Mária gyógyszerésszel, aki Winkler Fiókatika néven működteti a gyógyszertárat, és színvonalasan kiszolgálja a község gyógyulni kívánó lakosságát. 1999. március 29-én a képviselő-testület határozatot hozott a településfejlesztési koncepcióról.

A 2000. év elején, a 20. század utolsó évében Nagytarcsa Önkormányzata a lakosság elé tárta a község új településfejlesztési tervét. A képviselőtestület úgy gondolta, hogy érdemes megtartani a

hagyományos családi házas beépítésű jelleget, ahol nem engedélyeznek ipari tevékenységet. A község lakóinak kérése alapján a képviselő-testület biztosította a szabad orvosválasztást. Az önkormányzat tulajdonába került a sportpálya. Megalakult a Nagytarcsai Közműszolgáltató Kft. Később határozat született, hogy az általános iskolát zeneiskolával kibővítik.

Az önkormányzat döntött a faluközpont megvalósításáról, amelyre 60 millió forintot biztosított. A Nagytarcsai Tömegsport Egyesületben megalakult a gyermek labdarúgó-szakosztály. Megjelent a község önkormányzatának új lapja, a *Nagytarcsa*. A helyi lap tudósított arról, hogy megalakult a Községi Gyermejjóléti Szolgálat.

Nagytarcsa történetének bemutatása a https://www.sulinet.hu/oroksegtar/data/telepulesek_ertekei/Nagytarcsa/pages/700eves/003_a_kozseg_rovid_tortenete.htm dokumentumai alapján készült, kiemelve a Helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítése szempontjából fontos témaköröket, településünk jelenlegi problémái szempontjából jelentőséggel bíró részleteket.

Nagytarcsa polgármesterei:

- 1990–1994: Győri Péter (független)
- 1994–1998: Győri Péter (független)
- 1998–2002: Győri Péter (független)
- 2002–2006: Csielkáné Tóth Lenke (független)
- 2006–2010: Győri Péter (független)
- 2010–2014: Rimóczi Sándor Vilmos (Fidesz-KDNP)
- 2014–2019: Rimóczi Sándor Vilmos (Fidesz-KDNP)
- 2019–2022: Rimóczi Sándor Vilmos (Fidesz-KDNP)
- 2022-től: Gulyás Tamás István (független)

Aktualitások

A településen 2022. július 10-én időközi polgármester-választást (és képviselő-testületi választást) kellett tartani, mert a korábbi, döntő részben függetlenekből álló képviselő-testület még 2020. október 12-én, belső feszültségek miatt feloszlatta magát. A választást eredetileg még 2021. január 24-ére írták ki, de azt a koronavírus-járvány okán elrendelt korlátozások miatt már nem lehetett megtartani, és új választási időpontot is csak a járványhelyzet feloldása után lehetett kitűzni.

Nagytarcsa község közművelődése, közművelődési intézményei

A helyi önkormányzatokról szóló 2011. évi LXXXIX. törvény 13.§ 7. pontja a települési önkormányzat feladatai közé sorolja a kulturális szolgáltatás, különösen a nyilvános könyvtári ellátás biztosítását, a helyi közművelődési tevékenység támogatását azzal, hogy az önkormányzat maga határozza meg a lakosság igényei és anyagi lehetőségei függvényében, mely feladatokat, milyen mértékben és hogyan oldja meg. A helyi települési önkormányzat úgy rendelkezik, hogy kötelező feladatként a közművelődési tevékenységek célja egyebek közt a közösségi és társadalmi részvétel fejlesztése, a tehetséggondozás és fejlesztés feltételeinek biztosítása, az egész életre szóló tanulás lehetőségeinek biztosítása.

A Nagytarcsai Múzeumi Kiállítóhely

A múzeum létezése 1960-ig nyúlik vissza, a község múltjából származó értékes tárgyi emlékeket őriz a jelen és jövő generációi számára. Múzeumi funkcióján kívül számos egyéb lehetőséget is rejt magában a közösségi élet szintereként, ezért Nagytarcsa Önkormányzata fontos feladatának tekinti az állagmegórással kapcsolatos beruházásokat, pályázatokat.

Nagytarcsa Községi Könyvtára

Nagytarcsa Könyvtára 2022. január 1-jén kikerült a Központi Szolgáltató Rendszerből, önkormányzatunk a Pest Megyei Hamvas Béla Megyei Könyvtárral egyedi megállapodást kötött a 2022. évre, melyben az eddigi szolgáltatásokat továbbra is biztosítják. 2023. január 1-jétől nyilvános közkönyvtárként kell tovább működtetnie a könyvtárat az önkormányzatnak.

A Táncsics Művelődési Ház és a HEMO

A közösségi színtér megléte vagy hiánya Nagytarcsán a közelmúlt és a jelen egyik legtöbbet emlegetett problémája. A Táncsics Művelődési Házat az önkormányzat bérelte az egyik kereskedelmi lánctól, aminek a tulajdonában áll, és itt tartották a rendezvényeket a civil szervezetek. Az új helyszín az önkormányzat tulajdonában álló volt Helyőrségi Klub, a HEMO. Itt már befejeződött a felújítás, és csak bizonyos engedélyek beszerzése szükséges. A lakosság lélekszámát tekintve az 5000 fős küszöb átlépése azzal jár, hogy az önkormányzatnak úgynevezett közösségi színteret kell fenntartania. 2019-ig a településen a programokat különféle civil szervezetek szervezték, az önkormányzat pedig ezeket támogatásban részesítette. Mostantól saját szervezésben történnek meg ezek az események, természetesen úgy, hogy számítunk az eddigi szervező egyesületek támogatására, viszont az önkormányzat most már kezdeményezője és koordinátora szeretne lenni az itteni rendezvényeknek, programoknak.

Nagytarcsa Község Önkormányzata 2016-ban a Honvédelmi Minisztériumtól ingyenes átadás-átvétel keretében a volt Helyőrségi Klub tulajdonosa lett. Az önkormányzat ezután az épületen számos energetikai és belső felújítási fejlesztést hajtott végre. 2021-ben az épületet birtokba vette Nagytarcsai Szlovákok Önkormányzata és a Nagytarcsai Nyugállományú Honvédok Egyesülete. A 2020 és 2021. években azonban nemcsak az engedélyezések körüli problémák, hanem a pandémia okozta nehézségek is hátráltatták a HEMO valódi funkciójának betöltését és közösségi színtérként való működésének megvalósulását, intézkedési terveink között ezért prioritásként szerepel ezen intézkedések meghozatala, az önkormányzati források és a pályázati lehetőségek közművelődési célú kihasználása, mivel jelen állás szerint nincs Nagytarcsán közművelődést befogadó épület. Fontos célunk az ifjúság kulturális életének fejlesztése, érdekérvényesítése, művelődési célú kezdeményezéseinek segítése, az időskorú népesség közművelődési lehetőségeinek, közösségi életének támogatása, családbarát programok meghirdetése, a helyi és kistérségi fenntartású intézmények és egyéb szervezetek közti kommunikáció és koordináció erősítése, hagyományőrző programok és rekreációs jellegű foglalkozások megszervezése, az életkori csoportok kulturális kapcsolódási lehetőségeinek gazdagítása. a speciális helyzetű csoportok, nemzetiségi közösségek közművelődésének gondozása, szolidáris akciók kezdeményezése, fogadása.

Helyzetelemzés és összegzés a település közművelődésének jelenéről és az esélyegyenlőség megvalósításában érintett csoportokat célzó programokról

A közelmúlt időszakában a kormány központi intézkedései súlyosan érintették a helyi közművelődési programok lebonyolítását és a közművelődési intézmények működését, a 2020-as évben szigorú szabályok mellett tudtak működni az intézmények, majd 2021-ben az enyhítések mellett több korábbi program újra tudott indulni. A Helyi Esélyegyenlőségi Programban érintett célcsoportok közül ide sorolható a nyári kéthetes önkormányzati szervezésű tábor, melyek tematikus megosztásban, kézműves és könyvtári olvasótábor témában kerültek meghirdetésre. A

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2015	4 250	bázis év
2016	4 397	103,46%
2017	4 609	104,82%
2018	5 044	109,44%
2019	5 535	109,73%
2020	5 961	107,70%
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR		

Múzeum ad otthont a gyöngyfüző tábornak, a Nagytarcsai Rozmaring Néptánc Egyesület a csoport részére szervez táborokat, valamint a Nagytarcsai Szlovák Önkormányzat szervezésében valósul meg szintén rendszeresen a nyári kéthetes tábor. A felsoroltak lebonyolításában és finanszírozásában minden évben részt vállal az önkormányzat, e mellett a hátrányos helyzetű gyermekek táborozását ingyenesen biztosítjuk.

2021-ben a járványügyi intézkedések ismét lehetővé tették, hogy a Nagytarcsai Társasjáték Klub újrainduljon, felkarolva a családok szabadidős kikapcsolódási lehetőségeinek

sokszínűvé tételét, biztosítva elsősorban a fiatalok biztonságos szabadidő-eltöltésének lehetőségét, de akár az időskori elszigetelődés megelőzését is. A klubfoglalkozások lebonyolításához a Táncsics Művelődési Ház adott helyszínt. A Szilasmente Nagycsaládosok Csoportjának havi rendszerességgel biztosítunk helyet a „Környezettudatos Gardrób” programsorozat megvalósításához.

Nagytarcsa demográfiai adatai

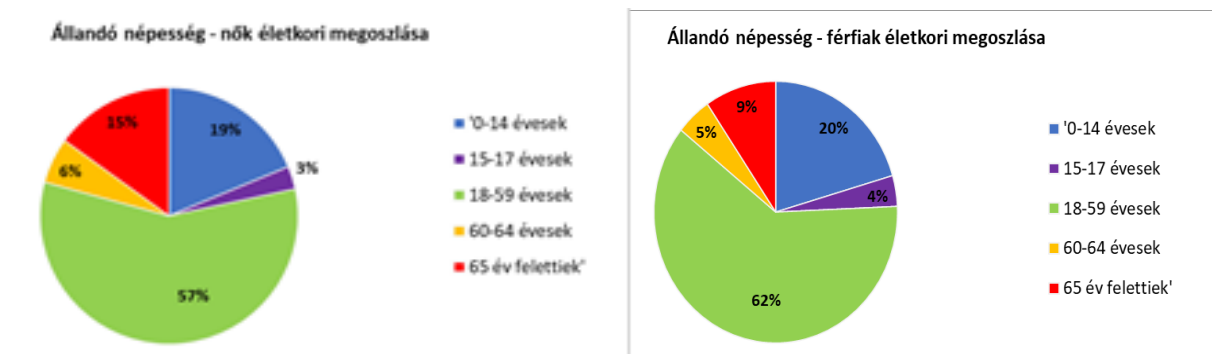
Nagytarcsa egy dinamikusan növekedő, fejlődő település. A természetes fogyás, elöregedés mint a népességre egyik irányból ható kedvezőtlen folyamat mellett az elmúlt évtizedben megindult egy másik, kedvező folyamat a folyamatos beköltözések, bevándorlás révén. Ennek a fejlődésnek az adatait, ütemét láthatjuk a lenti táblázatokban. Nagytarcsa népessége a táblázat legutolsó, 2020. évi adatai szerint majdnem elérte a 6000 főt (azóta bőven meg is haladta), ami a 2015-ös adathoz képes 150%-os növekedést jelent. Éves szinten ez 5-10% közötti emelkedést jelent minden évben. A településen sok fiatal felnőtt és gyermek él (illetve születik), az öregedési index messze az országos átlag alatt van, 65%-ról 53%-ra csökkent 6 év alatt, a legutolsó adatokat nézve 651 fő 65 év feletti lakosra 1230 fő 0-14 év közötti lakos jut. (Az országos átlagon nézve az arány fordított, 100 gyermekkorú lakosra 161 fő 65 év feletti lakos jut.)

A településrészeket nem vizsgáljuk ebben a tanulmányban külön, de amennyiben ezt megtennénk, az újonnan betelepülők elsősorban az új lakóövezeti részekben, lakóparkokban vásárolnak új építésű

ingatlanokat, tehát településrészenként is eltérő arányokat találnánk. Az oda- és elvándorlás 1000 lakosra vetített száma a 2018-2019-es években tetőzött, 2020-ban valamelyest mérséklődött.

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2018)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	2317	2386	4703	49,27%	50,73%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			181	3,85%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	475	447	922	10,10%	9,50%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	88	69	157	1,87%	1,47%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	1425	1375	2800	30,30%	29,24%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	109	137	246	2,32%	2,91%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	220	358	578	4,68%	7,61%
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR					

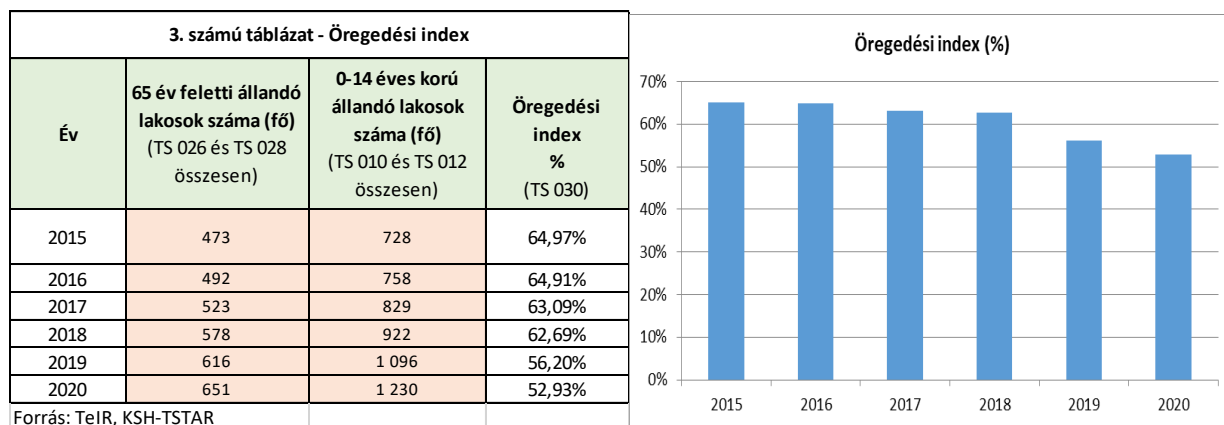
Nemcsak a demográfiai adatokban találnánk eltérést, ha a település egyes részeit vizsgálnánk, hanem a Helyi Esélyegyenlőségi Program célcsoportjainak és célterületeinek mindegyikében is eltérő megállapításokat tehetnénk. Az egyedül élő idősök jövedelme, lakáshelyzete, egészségi állapota területileg egészen máshol jelentkezik problémaként, mint a fiatal nőket érintő munkanélküliség, vagy a kisgyermeket nevelő családok intézményi férőhelyszám-igényének kérdése. Más típusú problémák jelennek meg a kisvárosias jellegű lakótelepen (lakásfenntartás, fűtés), mint az újabb lakóövezetekben (járdák hiánya, csatornázás), vagy akár a régi község területén (egyedül élő idősök).

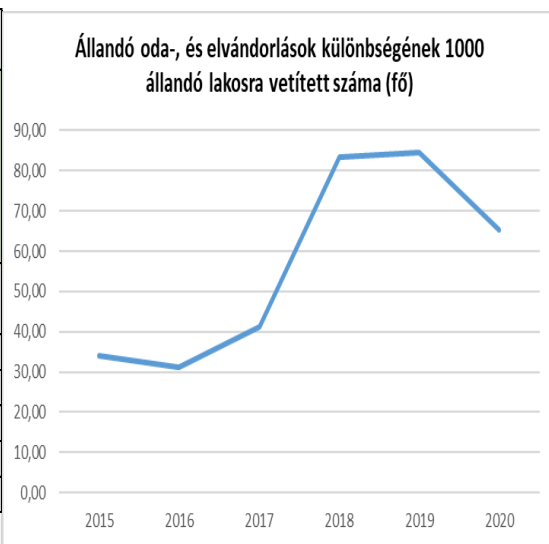

Táblák: 1. 2. 3. 4. 5.

Nagytarcsa lakónépességének száma az elmúlt 6 év statisztikai adatait tekintve folyamatos dinamikus növekedést mutat, ami a 2021-es évben is folytatódott. A 2015-ös bázis év lakónépességét alapul véve a település lakossága csaknem másfélszeresére emelkedett, ez a növekedés az öregedési index mutatókat is figyelembe véve arra enged következtetni, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Program célcsoportjai közül az aktív korú, kisgyermekes családok, vagyis a gyermekek és nők lesznek azok, akikre vonatkozóan újfajta intézkedési tervek meghozatala válik a közeljövőben első sorban esedékessé.

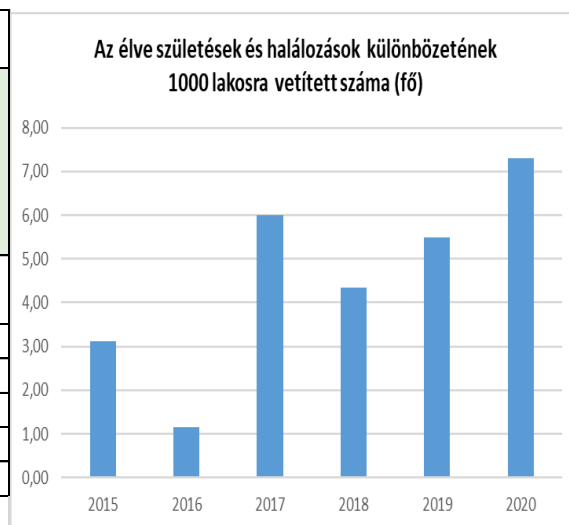
4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2015	34,05
2016	31,22
2017	41,31
2018	83,50
2019	84,51
2020	65,24
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR	

A KSH adatai szerint a Budapest környéki agglomeráció települései összességében egy kisvárosnyi, közel 12,5 ezer állandó lakossal gyarapodtak a tavalyi, 2021. évi belföldi oda- és elköltözések következtében. Csak kevéssel maradt le a dobogóról az 5,3 százaléknyi bővülést elérő Nagytarcsa.

Tíz olyan település van az agglomerációban, mely 2019–2021 között, azaz három év alatt a lakossága ötödénél is több új beköltözőt csábított. Közülük is kiemelkedik Nagytarcsa, ahova gyakorlatilag minden harmadik polgár a közelmúltban költözött.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbözetének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2015	3,12
2016	1,16
2017	6,00
2018	4,35
2019	5,48
2020	7,31
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR	

Értékeink, küldetésünk

Nagytarcsa Község Önkormányzata esélyegyenlőségi politikáját közvetlen szolgáltatásai során, intézményfenntartóként, a közpolitika szereplőjeként, valamint munkáltatói szerepkörben is érvényesíti, ezekkel kapcsolatos tevékenységei során mindent megtesz annak érdekében, hogy elősegítse a lakosság ilyen irányú személetformálását is, hangsúlyt helyezve a helyi értékek megőrzésére, de a változásokra való képessé válásra, az új értékek befogadására is. Küldetésünk és célunk, hogy minden nagytarcsai lakos, az emberi alapjogok figyelembevételével és az egyenlő esélyek biztosításával megkülönböztetés nélkül élhessen a településen, részt vehessen az oktatásban, dolgozhasson, igénybe vehesse a szolgáltatásokat.

A képviselő-testületi döntések során figyelembe vesszük a jogszabályokban megfogalmazott kötelezettségeken túl az esélyegyenlőség alapvető elveit, a társadalmi szervezetekkel, úgymint civil szervezetekkel, egyházakkal és egyéb társulásokkal is együttműködve törekszünk minden esetben érvényre juttatni az esélyegyenlőség eszméjét minden olyan célterületen, ahol az önkormányzat kötelező vagy önként vállalt feladatot lát el. Mindent megteszünk annak érdekében, hogy az egyes projektek kidolgozásában a civil szerveződések és a település lakossága aktív szerepet kapjon, különös tekintettel a hátrányos helyzetű csoportokra és egyénekre. Esélyegyenlőségi politikánkról a lakosságot folyamatosan, az aktuális problémákat és feladatokat nyilvánosságra hozva tájékoztatjuk fórumok, megbeszélések, írásbeli tájékoztatók formájában, s kommunikációnkban szorgalmazzuk a lakossági észrevételek, visszajelzések megtételét. Ugyanezen elv alapján nemcsak a lakosság, de a helyi munkáltatókkal, partner szervezetekkel szemben is érvényre juttatjuk ilyen irányú törekvéseinket.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Nagytarcsa Község Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen. E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat. További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét

elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.) előírásai.

Az önkormányzat a feladat- és hatáskörébe tartozó önkormányzati ügyekben – a törvény által biztosított keretek között – önállóan mérlegelhet. Az állampolgári öngondoskodás és együttműködési készség erősítését szolgálja az a törvényi felhatalmazás, mely szerint a képviselő-testület egyes közszolgáltatások igénybevételét rendeletében feltételekhez kötheti. A jogszabályi környezet változása miatt a helyi rendeletek felülvizsgálata és ebből következőleg a módosítása, illetve újraszabályozása folyamatos.

A települési Helyi Esélyegyenlőségi Program az alábbi jogszabályi környezetben valósul meg:

- Nagytarcsa Község Önkormányzata Képviselő-testületének 3/2022. (II.15.) számú rendelete az önkormányzat 2022. évi költségvetéséről
- Nagytarcsa Község Önkormányzata Képviselő-testületének 8/2022. (VII.26.) önkormányzati rendelete az önkormányzat szervezeti és működési szabályzatáról
- Nagytarcsa Község Önkormányzata Képviselő-testületének 12/2021. (XI.29.) önkormányzati rendelete a helyi közművelődési alapszolgáltatásokról és feladatellátásról
- Nagytarcsa Község Önkormányzata Képviselő-testületének 11/2021. (X.25.) számú önkormányzati rendelete az egészségügyi alapellátások körzeteinek megállapításáról és kialakításáról szóló többször módosított 4/2019. (III.25.) önkormányzati rendelet módosításáról
- Nagytarcsa Község Önkormányzata Polgármesterének 9/2021. (VI.14.) rendelete a Nagytarcsa Község helyi építési szabályzatáról szóló 8/2016. (IX.28.) számú önkormányzati rendeletének módosításáról
- Nagytarcsa Község Önkormányzata Képviselő-testületének 8/2021. (VI.11.) számú rendelete az önkormányzat sportfeladatairól
- Nagytarcsa Község Önkormányzata Képviselő-testületének 1/2021 (I.11.) önkormányzati rendelete a helyi adókról

- Nagytarcsa Község Önkormányzat 26/2020.(XII.18.) önkormányzati rendelete a szociális és gyermekvédelmi települési támogatásról szóló 24/2018.(XI.28.) önkormányzati rendelet módosításáról
- Nagytarcsa Község Önkormányzata Képviselő-testületének 21/2020. (IX.30.) önkormányzati rendelete a 16/2018. (X.02.) az egészségügyi alapellátás védőnői és iskola-egészségügyi körzeteinek kialakításáról szóló rendelet módosításáról
- Nagytarcsa Község Önkormányzata Képviselő-testületének 7/2020.(II.27.) önkormányzati rendelete a szociális és gyermekvédelmi települési támogatásról szóló 24/2018.(XI.28.) önkormányzati rendelet módosításáról
- Nagytarcsa Község Önkormányzata Polgármesterének 11/2020. (IV.14.) rendelete a Nagytarcsa Község helyi építési szabályzatáról szóló 8/2016. (IX.28.) számú önkormányzati rendeletének módosításáról
- Nagytarcsa Község Önkormányzat Képviselő-testületének 7/2019 (IX.24) önkormányzati rendelete a közterület-felügyeletről
- Nagytarcsa Község Önkormányzat Képviselő-testületének 4/2019. (III.25.) számú önkormányzati rendelete az orvosi körzetek kialakításáról
- Nagytarcsa Község Képviselő-testületének a 24/2018. (XI. 28.) önkormányzati rendelete a szociális és gyermekvédelmi települési támogatásokról
- Nagytarcsa Község Önkormányzat Képviselő-testületének 23/2018. (XI. 28.) a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról, azok igénybevételéről
- Nagytarcsa Község Önkormányzat Képviselő-testületének 16/2018. (X.2.) rendelete az egészségügyi alapellátás védőnői és iskola-egészségügyi körzeteinek kialakításáról
- Nagytarcsa Község Önkormányzat Képviselő-testületének 15/2018. (IX.11.) önkormányzati rendelete a Nagytarcsa településképének védelméről
- Nagytarcsa Község Önkormányzat Képviselő-testületének 17/2015. (IX.2.) rendelete a Nagytarcsa Község tulajdonában lévő közterületek használatáról és annak rendjéről
- Nagytarcsa Község Önkormányzat Képviselő-testületének 12/2015. (VI.30.) rendelete a piac- és vásártartásról
- Nagytarcsa Község Önkormányzata Képviselő-testületének 15/2013. (IV.29.) önkormányzati rendelete az Önkormányzat vagyonáról, a vagyonhasznosítás rendjéről és a vagyontárgyak feletti tulajdonosi jogok gyakorlásának szabályairól (egységes szerkezetben)

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia (2019-2030)

A stratégia foglalkoztatásnövelő intézkedései között hangsúlyt kap a segélyezési rendszer reformja, valamint a közfoglalkoztatási programok. A lakhatást célzó fejlesztések a szegregátumok lakhatóbbá tételét célozzák, nem pedig azok felszámolását. Az egészségügyi ellátás javítását célzó intézkedések mellett az oktatás terén a gyermekek 3 éves korától kezdődő kötelező óvodáztatása mellett kiemelt figyelmet fordítanak a tanodák és második esélyiskolák támogatására, illetve a korai készségfejlesztő Biztos Kezdet Gyerekházakra. Emellett ösztöndíj programok indulnak a roma tanulók iskolai pályafutásának támogatására, valamint pénzbeli eszközökkel ösztönzik a pedagógusokat integrációs készségfejlesztő továbbképzéseken való részvételre. (Forrás: Wikipédia)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

Az Országgyűlés 2009-ben fogadta a Nemzeti Ifjúsági Stratégiáról készült dokumentumot (88/2009. (X. 29.) OGY határozat). A Stratégia az ifjúsági korosztályokkal kapcsolatos állami felelősség összefoglalása a 2009-2024. időszakra vonatkozóan. Részletezi az ifjúságpolitika hosszútávú társadalmi céljait, megvalósításukhoz az egyes területeken a horizontális és specifikus célokat, valamint ezekhez kapcsolódó részcélokat határoz meg. A Stratégia megvalósítása kétéves cselekvési tervek mentén történik, a 2012-2013. évi cselekvési tervről az 1590/2012. (XII. 27.) Korm. határozat rendelkezik.

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

A Legyen Jobb a Gyermekeknek Nemzeti Stratégia szükségességét elsősorban az indokolta, hogy csökkenjen a gyermekek és családjaik nélkülözése, javuljanak a gyermekek fejlődési esélyei. A törvény minden gyerekre kiterjed, de értelemszerűen azoknak a gyermekeknek kell prioritást kapniuk, akiknek érdekei a legjobban sérülnek, akiknél a nélkülözések a legjobban korlátozzák a fejlődésüket. A Nemzeti Stratégia másik fontos indoka a szegénységi ciklus megszakításának szükségessége, a gyermekek és a társadalom közös távlati érdeke.

Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)

A nemek közti esélyegyenlőségre vonatkozó uniós stratégia célja egy olyan európai társadalom megvalósulása, ahol a nők és férfiak, fiúk és lányok - sokféleségük ellenére – valamennyien szabadon választhatják meg életútjukat, egyenlő esélyekkel indulnak az oktatása, foglalkoztatás és egyéb területeken. A stratégia elsődleges célja, hogy megszűnjön a nemek közti, nem különbségeken alapuló erőszak, visszaszoruljanak a nemi sztereotípiák, eltűnjön a férfiak és nők munkaerőpiaci szerepvállalása közti szakadék, esélyegyenlőséget élvezzenek a bérek és nyugdíjak terén, a gondozási feladatok mindkét nem képviselőire egyenlő mértékben háruljanak és a döntéshozói, illetve politikai pályák nemtől függetlenül nyitva álljanak mindenki előtt.

Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)

A stratégiai program az egészséges öregedést négy területen határozza meg, mely kiemeli a teljes életen át tartó egészséges öregedést, a támogató környezet fontosságát, az idős lakosság megfelelő egészségügyi ellátását és gondozási lehetőségeit, illetve hangsúlyozza a kutatások fontosságát. A stratégia hosszú távú célja, hogy időben és megfelelő módon tudjunk felkészülni az idősödésre, hogy az idősek minél tovább tudjanak aktívak és függetlenek maradni.

Országos Fogytékosságügyi Program (2015-2025)

Olyan hosszú távú koncepció, mely a fogyatékkal élő emberek társadalmi befogadásának elősegítését, esélyegyenlőségük megteremtését, életminőségük javítását tűzte ki célul. A hosszú távú program középtávú feladatokat is megfogalmaz, többek között az önálló életvitel, egészségügy, oktatás, foglalkoztatás és szociális ellátáshoz kapcsolódóan. A dokumentum célul tűzi ki az intézményi férőhelykiváltás folytatását, a közösségi alapú szolgáltatások erősítését, a támogatott lakhatási férőhelyek számának növelését.

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek. A helyi felzárkózási politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megalkotása során mind az Európai Unió, mind az országos és megyei stratégiákkal, programokkal összhangban kell lenni, de figyelemmel kell lennünk arra is, milyen egyéb helyi szintű koncepciók, törekvés vagy dokumentáció áll a rendelkezésünkre, ezek egymáshoz illeszkedjenek, ne kerüljenek egymással ellentmondásba. A konkrét beavatkozások ezek figyelembevételével valósíthatók csak meg, illetve lesznek hatékonyak.

A Helyi Esélyegyenlőségi Programokban leképeződik a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia szemlélete, így abban a felzárkóztatási politika helyi szintjén való megjelenéseként és a végrehajtás eszközeként is működnek. Az Ebktv. 31.§ (2) bekezdése értelmében a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

Nagytarcsa Község Önkormányzata minden évben elkészíti költségvetési tervét, a benne foglalt alapelvek szerint kerül kidolgozásra a költségvetési rendelet, mely meghatározza a településen élők, az ott működő civil szervezetek számára nyújtott támogatások összegét, az ösztöndíj programokra fordítható keretet, illetve a beruházásokra, felújításokra szánt összeget. Mind gazdasági programjában, mind szolgáltatásszervezésében érvényesül a fenti szabályozásokhoz és stratégiai elvekhez való kapcsolódás.

Nagytarcsa Község Önkormányzatának képviselő-testülete minden évben elkészíti költségvetési tervét, az abban foglaltak alapján kerül kidolgozásra a költségvetési rendelet, mely meghatározza a településen élők és az itt működő civil szervezetek számára nyújtott támogatások összegét, a programokra szánt keretet, illetve a beruházásokra, felújításokra szánt összeget.

Településfejlesztés, településrendezés

Részletek Nagytarcsa Község Településfejlesztési Konceptiójából (2018)

Az elmúlt évtized során számos jelentős változás következett be a településen, a járásban, a szűkebb és tágabb környezetben, beleértve a Budapesti agglomerációban és Pest megyében lezajlott változásokat is. A jogszabályi környezethez igazodó, tartalmában megújított településfejlesztési koncepció így több okból is időszerű és szükséges. Az elmúlt évek során a reálfolyamatokban végbement és az intézményi feladat ellátási viszonyok terén bekövetkezett változások, a gazdasági válság hatásai és az újbóli fejlődés lehetőségei, a településfejlesztést is érintő jogszabályi változások együttes ismeretében döntött úgy Nagytarcsa Község Önkormányzata, hogy a módosítja és az új jogszabályi tartalmi és formai elvárásokkal összhangba hozza településfejlesztési koncepcióját. A módosított településfejlesztési dokumentum támaszkodik egyrészt az önkormányzat jelenleg hatályos településfejlesztési koncepciójára, illetve a települést érintő más koncepciókra, tervek, programokra és figyelembe veszi azokat a körülményeket, amelyek a település fejlesztésére hatással lehetnek. Mindezek együttesen beépülnek az új jogszabályi követelmények szerint módosított településfejlesztési koncepció tervezetbe. Korszerű, helyi konszenzuson alapuló fejlesztési dokumentumok nélkül a település felkészületlen a területi folyamatok kezelésére, kisebb az esélye a fejlesztési támogatások megszerzésére, az itt élő polgárok életminősége javítására, illetve a helyi gazdaság hatékony fejlesztésére. E konszenzus kialakítása érdekében a településfejlesztési koncepció céljai, javaslatai partnerségen alapulnak. A településfejlesztési koncepció széleskörű, a 314/2012. Korm. rendelet szerinti megalapozó vizsgálaton alapszik. Az abban feltárt folyamatok, trendek és helyzetkép megállapításai megfelelő alapjául szolgálnak a jelen koncepció tervezet előkészítéséhez is. Nagytarcsa településfejlesztési koncepciójának meghatározása a járási (kistérségi) összefüggések, valamint a tágabb térségi hatások figyelembevételével, de alapvetően a helyi adottságokra, értékekre és érdekekre alapozottan történt. Cél, hogy Nagytarcsa kapcsolódjon a 2013 decemberében elfogadott Nemzeti Fejlesztés 2030 dokumentum és Pest megye új, 2013 decemberében elfogadott területfejlesztési koncepciójának és 2014-ben jóváhagyott területfejlesztési programjának releváns célkitűzéseihez, illetve programpontjaihoz, és a megyei Integrált Területi Programban foglaltakhoz, amelyek az uniós forrásokhoz való hozzájutást nagyban meghatározzák. Jelen dokumentum, a településfejlesztési koncepció célja és feladata a település fejlesztésénél figyelembe vehető pozitív adottságok és előnyök, illetve a fejlesztést megnehezítő, akadályozó negatív tényezők és konfliktusterületek feltárása, a település jövőképeinek megfogalmazása és a fő fejlesztési irányok, prioritások kijelölése, amelyek - területi vonatkozásait is figyelembe véve - iránymutatásul szolgálnak majd az elkövetkező időszak települési szintű ágazati fejlesztéseihez és a településszerkezeti terv és a településrendezési szabályozás felülvizsgálatához.

Társadalmi jövőkép

- Nagytarcsa vonzó, minőségi élettér, az életminőségre pozitívan ható intézkedéseknek köszönhetően kedvelt agglomerációs település.
- Minden Nagytarcsán élő megtalálja a számítását a legfiatalabb korosztályoktól a nyugdíjasig.
- Alapfokú igazgatási, oktatási-nevelési, egészségügyi, sport, szociális ellátási funkciói magas színvonalon biztosítottak saját lakossága számára.

- Az intézményrendszer a mindenkori lakónépesség ellátását teljes körűen képes biztosítani.
- Nagytarcsa az itt élők számára nívós életkörülményeket biztosít.
- A település bevételei biztosítják a lakosság kiváló életminőségét biztosító intézményi ellátórendszer és műszaki infrastruktúra hálózatok magas színvonalú működtetését és a folyamatos fejlesztéseket.
- A település időskorú lakosságát megbecsüli, részére jó színvonalú ellátást biztosít, az idősebb korosztály is megbecsülésben él.
- Színes és nívós kulturális és közösségi élettel, aktív sportélettel és jó színvonalú sportolási lehetőséggel rendelkező település.
- A társadalom közösségi ereje növekszik, az újonnan kialakult és folyamatosan benépesülő településrészeken élők is bekapcsolódnak a település életébe.
- Népi hagyományait aktívan ápolja, kulturális értékeit megőrzi.
- Sokszínű kulturális élet, gazdag programkínálat és aktív civil szervezetek jellemzik.

A település gazdasági jövőképe

- A fővárosi munkaerőpiac felvevő képessége mellett a helyi munkalehetőségek is bővülnek.
- A foglalkoztatottak legnagyobb része Budapesti munkaerőpiacon találja meg megélhetését, ezért az ingázás jó színvonalú feltételei biztosítottak.
- Korszerű, igényekhez igazított eljutás biztosított a térség jelentős foglalkoztató központjaiba, elsősorban Budapestre.
- Az M0 és M31 autópálya Nagytarcsát az ország legdinamikusabb gazdasági területének szerves részévé tette, ezáltal a helyi vállalkozások működési feltételei és eredményessége javulhat, újabb vállalkozások települhetnek be.
- A M0 és M31 autópályák melletti zónában további gazdasági, vállalkozási területek jönnek létre.
- Fejlett és innovatív vállalkozói infrastruktúra eredményeként stabil és diverzifikált gazdasági struktúrával rendelkezik a település, amely magasabb hozzáadott érték előállítására képes.
- Javulnak a távmunka és a kiegészítő foglalkoztatási lehetőségek feltételei, ami az ingázás mérséklését is elősegíti.
- A turizmus és a vendéglátás helyi foglalkoztatásban betöltött szerepe és jövedelemtermelő képessége egyaránt növekedhet.

A táji, természeti és épített környezet jövőképe

- Nagytarcsa a jövőben hatékonyan kihasználja sajátos egyedi erőforrásait. A természeti környezetét és épített értékeit, hagyományait megőrző, azt fenntartható módon fejlesztő településsé válik.
- A település zöldterületei bővülnek, újabb települési zöldterületek jönnek létre, a meglévők megújulnak.
- Az ipari, gazdasági területek közelében a lakó, valamint a mezőgazdasági területek zavartalanságát véderdő sávok biztosítják.
- A tájhasználatban a megélhetést és jövedelemtermelést valamint a megőrzést egyaránt lehetővé tevő tájgazdálkodási módok válnak uralkodóvá.
- A mezőgazdasági termelésben a környezetkímélő ökológiai alapú gazdálkodás válik meghatározóvá.
- Az ökológiai funkciójú területek háborítatlansága biztosított, és az Önkormányzat él a helyi védelem lehetőségével is. A korlátozásokkal hasznosítható természeti értékek mind nagyobb részben az ökoturizmus céljai és a bemutatás szolgálatába helyeződnek.
- A település felkészül a klímaváltozás kedvezőtlen hatásaira, a felszíni vizek elvezetésével (lezúduló nagy mennyiségű csapadék) kapcsolatos hiányosságok felszámolásra kerülnek.

Fentiek alapján Nagytarcsa jövőképe az alábbi tömör mondatba foglalható össze: Nagytarcsa stabil népességű, jövedelmező erős vállalkozásokat magáénak tudó, az itt élőknek kiváló lakókörnyezetet, teljes körű és magas színvonalú alapfokú intézményi ellátást, korszerű és folyamatosan jó karban tartott műszaki infrastruktúrát biztosító, és számos kényelmi szolgáltatást nyújtó település a Budapesti Agglomeráció kertvárosi övezetében, amely a mennyiségi növekedés helyett a minőségi fejlődésre helyezi a hangsúlyt.

Településfejlesztési elvek:

- A fejlesztés integrált szemlélettel történjen, azaz az egymástól elszigetelt ágazati beavatkozások helyett integrált megoldások alkalmazására kerüljön sor a fejlesztési célok szolgálatában.
- A településfejlesztés vezérelve a mennyiségi fejlődést felváltó minőségi fejlődés biztosítása, az általános települési komfortérzet további javítása, a népessége számára hosszú távon is ideális lakókörnyezetet biztosítani tudó, élhetőbb településsé válás elősegítése Budapest szomszédságában.
- A község mindenkori fejlesztése során törekedni kell az adottságok és lehetőségek optimális kihasználására olyan módon, hogy az ne veszélyeztesse a környezeti elemek kedvező állapota, és a lakó-pihenő funkció kedvező feltételei megőrzésének lehetőségét, se a települési környezetminőség javításának esélyét, se a helyi társadalom integritásának fenntarthatóságát, ugyanakkor gazdaságilag is biztosítsa Nagytarcsa fenntartható fejlesztésének lehetőségét. A településfejlesztésben az ökológiai társadalmi és gazdasági fenntarthatóság egyensúlyát, és megfelelő arányait kell biztosítani.

- Harmonikus, kiegyensúlyozott fejlődés biztosítása, a már megvalósult eredmények és a tervezett fejlesztések biztonságos fenntartásához és a település üzemeltetéséhez szükséges gazdasági, szellemi és szervezeti háttér biztosítása.
- Nagytarcsa váljon kompakt településsé, azaz a területével felelős módon történő gazdálkodás, optimális területfelhasználásra törekvés, megújításra törekvés, új beépítésre szánt területek kijelölésének minimalizálása jellemezze a településszerkezet alakítását.
- A fejlesztés - ezen belül a területekkel való gazdálkodás is - elsősorban a nagytarcsai polgárok és a helyi gazdaságban tevékenykedő vállalkozók érdekeit kell, hogy szolgálja. Ez részben a meglévő területek jobbá tételével, továbbá a hiányzó, vagy bővítendő funkciók, további intézmények, szolgáltatások, valamint a gazdaságfejlesztés számára feltétlenül indokolt új területek ütemezett bevonásával és igényes kialakításával történjen.
- A településfejlesztési koncepció alapvető célja az itt élők életminőségének javítása legyen. Az e céllal összefüggő intézményi, infrastrukturális, településképi új fejlesztések olyan módon és olyan színvonalon valósuljanak meg, hogy az ne jelentsen többlet terhet a településnek (az Önkormányzatnak).
- A település fejlesztése során fokozottan kell támaszkodni a mindenkori uniós tervezési ciklus kapcsolódási pontjaira és pályázati lehetőségeire. A külső források bevonása mellett, az Önkormányzat településfejlesztési és -rendezési szerződések megkötésével biztosítsa (az Önkormányzat számára többlet ellátási kötelezettséggel járó) új funkciókat létrehozó, vagy a meglévő kapacitásokat bővítő jövőbeni fejlesztők arányos hozzájárulását a településfejlesztéshez annak érdekében, hogy a kitűzött célok a helyi lakosság terheinek növekedése nélkül valósulhassanak meg. A településfejlesztési elveket és a község átfogó településfejlesztési céljait a hatályban levő legfrissebb országos elveknek, koncepciónak és stratégiának megfelelően fogalmaztuk meg. Ezeket a Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióról szóló 1/2014. (I. 3.) OGY határozat foglalja össze, illetve írja elő.

A településfejlesztés céljai:

1. Népeségszám stabilizálása

Nagytarcsa lakónépessége az elmúlt 15 évben átlagosan évi 10 százalékkal növekedett. A településfejlesztési politika célkitűzése szerint elő kell segíteni a lakónépesség drasztikus növekedési mértékének lassítását. Rövid időn belül pedig el kell érni, hogy a népességszám stabilizálódjon, Nagytarcsa lakónépessége lényegesen már ne nőjön tovább. A népesség számának befolyásolásában a településrendezési terv csak közvetett eszközkészlettel rendelkezik, ezért a rendezési terv megalapozására készült fejlesztési koncepció is csak irányelveket, kívánatos célállapotot fogalmazhat meg. A ma jogszerűen beépítésre szánt területként számon tartott, lakó célú területeken kialakított és kialakítható telekszámok alapján reálisan az becsülhető, hogy Nagytarcsa népessége még növekedni fog. A lakónépességnek ez a nagyságrendje közelíti a fenntarthatóság felső határát Nagytarcsán, ezért a fejlesztési koncepció javaslata szerint ezt a lélekszámot meghaladó népesség Nagytarcsán már nem kívánatos. A községben élők számának alakításában a belső és külső tényezők egyaránt szerepet játszanak. A lakónépesség gyarapodása két forrásból adódhat, egyrészt a település belső megújuló képességéből, másrészt a községbe irányuló beköltözések dinamizmusából. Nagytarcsa népességének az elmúlt években kimutatható látványos

növekedése alapvetően az intenzív beköltözések eredménye. Azonban a beköltözők életkorbeli összetétele, és tipikus családszerkezete következtében Nagytarcsa lakónépessége a beköltözések számának elapadása után is még növekedni fog, elsősorban már a természetes reprodukciónak köszönhetően. A településrendezés a beköltözések mértékének szabályozása terén rendelkezik eszközökkel, de a természetes népességnövekedés befolyásolása rendezési eszközökkel kevésbé lehetséges.

2. Ingatlanpolitika

Ennek eléréséhez az szükséges, hogy az Önkormányzat - a készülő új településrendezési tervben rögzítettek következetes betartásával - éljen mindazokkal az eszközeivel, amelyek a községbe irányuló betelepülések számát korlátozó módon képesek szabályozni. Az Önkormányzat tudatosan tervezett ingatlanpolitikával, a telekkínálat szabályozása útján - bizonyos fókig - irányíthatja a beköltözések mértékét. Jól körvonalazott településfejlesztési célként fogalmazható meg, hogy Nagytarcsán a lakásszám növekedési ütemét korlátok közt kell tartani területfelhasználási, településképi, településüzemeltetési és fenntarthatósági szempontból egyaránt. Már kijelölt lakóterületek szempontjából a település közel megtelt. A népesség növekedése a már kijelölt, de még igénybe nem vett lakóterületek benépesülésétől várható. További új lakóterületek kijelölése nem, vagy csak egyedileg indokolt esetben célszerű. Amennyiben az új településrendezési eszközökben nem kerülnek kijelölésre ki újabb lakóterületek, legfeljebb csak indokolt esetben, úgy a túlzott népességnövekedés megállítható. Nagytarcsa élhetőségének megtartása és a már megtörtént lakóterületi bővítések intézményekkel és infrastruktúrával való követése a lakás célra beépíthető területek kiterjedésének szigorú kontrollját, és a népességszám stabilizálásának szükségességét támasztja alá. A község új településrendezési tervét megalapozó fejlesztési koncepció újabb lakó célú beépítésre szánt területek kijelölését alapvetően nem támogatja. Számolni kell viszont azzal is, hogy a belső, régi településrészekben több régi ingatlan tulajdonviszonyaiban történő változás következtében is nő a lakosság száma, mivel az új tulajdonosok többsége fiatal, nagyobb létszámú, mint a korábbi egy-két fővel lakott ingatlanok esetében.

A helyi gazdaság erősítése, munkahelyteremtés:

Gazdasági célú területek bővítése, további munkahelyteremtés

Nagytarcsa a fővárossal határos település, így az itt élők munkalehetőségeinek nagy részét a jövőben is elsősorban a főváros adja. Azonban kiemelkedő településfejlesztési cél egyrészt a helyi munkalehetőségek körének bővítése, ezzel mérsékelve a kényszerű ingázás arányát a település munkavállalói között. Másrészt a helyi gazdaság erősödése, a betelepülő újabb vállalkozások és a helyi adóbevételek növekedése egyfajta garancia a községben megvalósuló intézményi, közterületi, stb. fejlesztések megvalósíthatóságára is.

Nagytarcsán a helyi gazdaság erősítése lényeges fejlesztési prioritás, hiszen hosszú távon csak egy kiegyensúlyozott, fejlődőképes, a mindenkor új fejlesztési energiákat befogadni képes, azokat hasznosítani tudó gazdaság képes biztosítani a település egészének fejlődését és gyarapodását, a község polgárainak - a budapesti munkaerőpiac domináns szerepe mellett - a helyben történő boldogulását. A településen élő polgárok életminőségét és a község további fejlődését is befolyásolja a helyi munkahelyek számának jövőbeni alakulása, és a térség legjelentősebb foglalkoztatási központjainak jó színvonalú elérhetősége. A gazdaságfejlesztés helyi feltételeinek biztosítása abból a szempontból is különösen nagy fontosságú, hogy Nagytarcsa polgárainak

növekvő hányada számára legyen biztosított a munkalehetőség saját településében, ezáltal válják mérsékelhetővé magas napi ingázási arány.

Nagytarcsán az elmúlt évek során számos gazdasági terület került kijelölésre, jellemzően ipari, logisztikai funkciókra. A település területe egyre inkább telítődik ezekkel a funkciókkal. Ezt is figyelembe véve, ugyanakkor az M0 és M31 autópályák gazdaságélénkítő hatását is szem előtt tartva lehetségesek további területkijelölések is. A vezérelv azonban a területekkel való racionális gazdálkodás, és a nem pazarló területhasználat. Ezért az új gazdasági célú területek kijelölésénél elsődleges szempont a jelenleg mozaikos szerkezetben rendelkezésre álló gazdasági területek közti beékelődő részek felhasználása, szemben teljesen új területek bevonásával. Így cél az M0 és az M31 melletti zónában a meglévő gazdasági területek közé beékelődő mezőgazdasági területek felhasználása. Biztosítva ezáltal azt is, hogy új gazdasági területek csak a lakóterületektől távolabb jöhessenek létre.

Nagytarcsán a gazdaság fejlesztése során a hosszú távra történő felelős gondolkodás kell, hogy érvényesüljön mind a település vezetése, mind a megtelepedni szándékozó vállalkozások részéről. Ennek szellemében azoknak a befektetéseknek kell prioritást élvezniük, amelyek hosszabb távon mind több helyi polgárnak nyújtanak majd megélhetést, illetve a községet tartós, kiszámítható és egyenletes bevételekhez juttatják. Így a csak ideiglenes céllal megjelenő, a gyors megtérülést követően a realizált hasznót a településből kivivő és továbbálló vállalkozások helyett a helyi gazdaságba hosszú távra szervesen integrálódó, minél több embert foglalkoztató vállalkozások letelepedését kívánatos támogatni Nagytarcsán.

Az Önkormányzatnak - hasonlóan a jelenlegi gyakorlathoz - továbbra is különleges figyelmet kell fordítania egy-egy nagyobb tőkeerősségű ipari, kereskedelmi, logisztikai profilú vállalkozás betelepítése mellett a helyi illetőségű kis- és középvállalkozások beindításának támogatására, illetve működési feltételeik javítására. Ennek eszközei többek között kedvezményes hitelek, támogatások, önkormányzati megrendelések stb. lehetnek.

A napi rendszerességű ingázás megkönnyítése

Hasonló jelentőséggel bír a térségben munkalehetőséget biztosító foglalkoztatási központok jó színvonalú elérhetőségének biztosítása. E tekintetben a térség jelentősebb igazgatási, gazdasági és szellemi központjaihoz fűződő kapcsolatrendszer elmélyítése, a Főváros esetében az egyoldalú függés oldása, de az elérhetőségi viszonyok, a munkabajárási feltételek javítása is a feladat része Budapest, de Gödöllő és a délkeleti agglomeráció települései vonatkozásában is. A napi rendszerességű ingázás megkönnyítése, különösen a közlekedési, menetrendi viszonyok, de egyéb, szociális vonatkozások terén, lényeges fejlesztési feladat, de e téren a rendezési terv jobbára csak az úthálózat és a kerékpáros kapcsolatrendszer fejlesztésével tud beavatkozni. Helyi mikrobuszos tömegközlekedési megoldás és fokozatos bővítése is a hivatásforgalom és az iskolába járás megkönnyítése tekintetében támogatandó.

Intézményi fejlesztés, a település ellátórendszereinek javítása

Az intézményhálózat kapacitásának bővítése és az ellátás minőségi fejlesztése

A gyermeklétszám növekedése előrevetíti az oktatás-nevelés helyi intézményeivel kapcsolatos kapacitásbeli és minőségi fejlesztési igényeket. Szükségessé vált egy új óvoda létesítése a településen. Az általános iskola kapacitásainak bővítése is időszerűvé vált. A beadott pályázat alapján 7 új tanteremmel bővül a Blaskovits Oszkár Általános iskola. A legfiatalabb korosztályok

tekintetében pedig a bölcsődei férőhelyek számának bővítése szükséges. A bölcsődei férőhelyek bővítése esetében a családi napközik is alternatívát jelentenek. Hasonló módon a község egyéb közintézményei esetében is biztosítani kell a megnövekvő lakónépesség miatt szükségessé váló bővítés területi feltételeit.

A település egészségügyi és szociális ellátó rendszerének intézményei kiépültek. Esetükben elsősorban a szolgáltatási színvonal emelése, a kiszolgálási környezet javítása jelent feladatot az elkövetkező évekre. Ideértve a nyitvatartási, elérési idők hosszabbítását, igazítását az itt élők igényeihez, amit sok esetben az ingázó életforma miatt a hosszabb nyitvatartási időket igényli. A község polgárainak egészséges életmódja szempontjából nagy jelentősége van a különböző sportolási, illetve szabadidős tevékenységek újabb szinterei kialakításának. Sportpályák, szabadtéri tornapálya, sportpark, wellness szolgáltatások, javuló kerékpározási feltételek, lovaglás stb. mind szélesebb körben álljanak a nagytarcsai polgárok rendelkezésére. A kulturális kínálat és a lehetséges helyszínek terén a minőségi javítás fogalmazódik meg célként.

A helyi közművelődés céljai:

- hagyományok ápolása a civil szervezetek bevonásával,
- a helyi kulturális igények felmérése, a művelődési ház programjának összeállításakor a felmérés eredményének hasznosítása,
- az intézményben folyó kulturális, közművelődési feladatok feltételeinek biztosítása.

Az összefüggő új lakóterületek kijelölésével és benépesülésével, ennek nyomán pedig a lakónépesség területi arányainak módosulásával szükségessé válik, ezért a koncepció javasolja a ma még a jelentősebb utak mentén koncentrálódó közintézmények térben egyenletesebb elosztását a község területén. A községben élőket ellátó és kiszolgáló közintézmények, továbbá szolgáltatások jellemzően a községközpontban épültek ki. Az intézményi ellátottság igények szerinti bővítése és tartósan jó színvonala mellett a településközpont fejlesztése érdekében elsősorban a központban elérhető kiegészítő és egyéb speciális szolgáltatások megtelepítése lehet a cél. Az életminőséget javító további fejlesztések szükségesek, ezen belül lehetséges fejlesztési lépések között mindig azoknak a megoldásoknak kell prioritást kapniuk, amelyek hozzájárulnak közvetlenül vagy közvetett módon a település élhetőségének fokozásához, a helyi életminőség jobbításához. A települési életminőség javításának, Nagytarcsa élhetőségének lényeges feltétele a település jó infrastrukturális ellátottsága. A további infrastrukturális elemek fokozatos kiépítése elengedhetetlen a település élhetőségének fokozásához. E tekintetben nagy szerepe van a gyalogos úthálózat, járdák mind teljesebb kiépítésének az új lakóterületeken is, a közműberuházás által érintett útszakaszokon az útburkolatok javításának, a jelentősebb földutak pormentesítésének vagy szilárd burkolattal való ellátásának, a felszíni vízelvezető rendszer hiányosságai pótlásának, a vízelvezető árkok kialakításának, illetve rendbetételének. A községben a gyalogos és a kerékpáros közlekedés feltételeit javító további gyalogjárdák és kerékpárutak tervezése és megvalósítása a felszíni vízelvezető rendszer elemeivel összehangoltan javasolt. A településen belüli kerékpárutak kiépítése összekapcsolható a felszíni vízelvezetés rendszerének korszerűsítésével, az útmenti árkok lefedésével kialakíthatók kerékpáros útfelületek.

Nagytarcsa az elmúlt években folyamatosan és dinamikusan fejlődött. Jelentős és látványos fejlesztések valósultak meg a településen. Annak ellenére, hogy az önkormányzatok, így Nagytarcsa önkormányzat bevételi forrásai is szűkülnek, szükséges a szinten tartás mellett további fejlesztések célként való kitűzése, majd megvalósítása.

Közlekedési kapcsolatok javítása

A megnövekedett népességszámmal egyelőre nem tudott lépést tartani a közlekedési szolgáltatás, ezért a tömegközlekedés vált Nagytarcsán az egyik szűk keresztmetszetté. A tömegközlekedést jelenleg a Volánbusz autóbusz járatai biztosítják. Cinkota és a XVII. kerület irányába, valamint a helyi közlekedés versenyképessé tétele a cél. Ma a járatsűrűség kedvezőtlen, a szolgáltatási színvonal nem megfelelő. Cél egy vállalkozói alapon működő mikrobuszos személyszállítási rendszer kialakítása elsősorban a helyi közlekedési feladatok ellátására, illetve a ráhordás a kötöttpályás rendszerekre. Ennek hatékony működtetésére nincs recept. Miután vállalkozói alapon működik, alapvetően a díjszabás határozza meg, hogy milyen kihasználtsággal tud működni. A nyereséges üzemeltetést biztosíthatja, ha több települési önkormányzat közösen kezdeményezi a buszjárat beindítását. Amennyiben közszolgáltatásként kerül üzemeltetésre akkor a településnek kell kigazdálkodnia a működtetéshez szükséges költségeket.

A hatékonyságot javítja, ha ez igényalapon működő szolgáltatás, tovább javítható a hatékonyság olyan jármű alkalmazásával, ami nagyon olcsón üzemeltethető (például elektromos jármű - itt azonban szükséges töltő háttér is).

A település területén javasolt a kerékpáros közlekedés feltételeit javítani. A kerékpárúthálózat fokozatos kiépítésével elérhető, hogy az újonnan kialakult lakóterületek kerékpáros megközelítési lehetősége javuljon, a lakóterületek és a településközpont közötti kerékpáros kapcsolat is kiépüljön. A települési hálózathoz kapcsolódóan a kelet-pesti térség fontos kirándulóhelyének számító Naplás-tóhoz is egy kerékpárút kiépítése szükséges.

Turizmus fejlesztése

Nagytarcsa fejlesztési stratégiájában a turizmus fejlesztésében rejlő lehetőségek kihasználása is fontos, de csak kiegészítő jelentőségű a település egésze hosszú távú fejlődésében. Nagytarcsa idegenforgalom szempontjából figyelembe vehető - természeti, építészeti - adottságai nem teszik lehetővé, hogy a turizmus kizárólagos fejlesztési alternatívát jelentsen, a turizmus elsősorban kiegészítő jelentőségű.

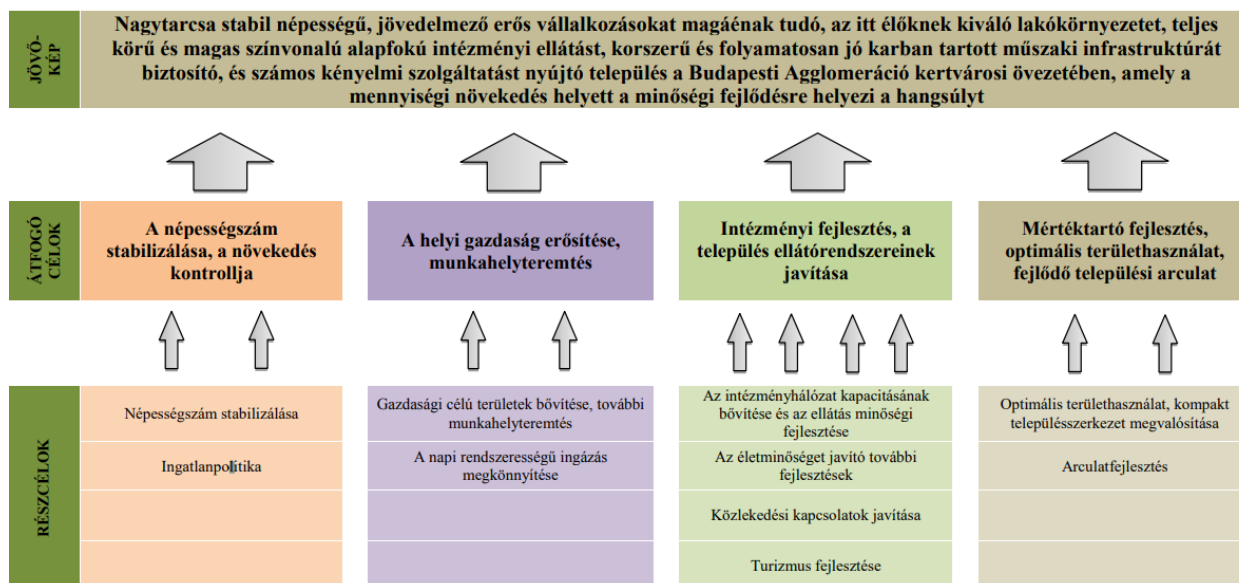
Nagytarcsa adottságai a természetközeli turizmus módozatai közül leginkább a kerékpáros kirándulásoknak felelnek meg. A kerékpáros turizmusnak kedveznek a békés, kerékpáros felfedezésekhez ideális táji adottságok mellett a községet érintő, hétvégi időszakban kisebb forgalmú alacsonyabb rendű közutak. A kerékpárosok idecsábításához célszerű a település bel- és külterületén a kerékpáros turizmus szempontjából lényeges alapvető fejlesztéseket megtenni. Ide tartozik a kerékpárúthálózat fejlesztése mellett többek között a kerékpáros pihenőhelyek létesítése, a látnivalók közelében őrzött kerékpártárolók létesítése, információs táblák elhelyezése a község területén, kerékpárkölsönzés lehetővé tétele, stb. A kerékpárútszakaszok megtervezése során olyan nyomvonalak támogatandók, amelyek érintik Nagytarcsa különböző bemutatásra érdemes helyszíneit.

A védelemre érdemes területek arra alkalmas részeinek ismertségét fokozni kell, hogy alkalmassá váljanak egyre több látogató fogadására. Ennek érdekében a természeti területek határában javasolható ismertető kihelyezése, ahol alapvető információkat talál az idelátogató. Kisebb kirándulóközpont is megvalósítható, padokkal, étkezési lehetőséggel, esetleg egy, a terület látogatható értékeit felfűző tanösvény kijelölése is megfontolható a helyi védelemre javasolt értékek nyugalmának megőrzése mellett.

A községben rekreációs fejlesztések megvalósítására több alkalmas terület is található. A Szilas-patak menti zöldterületek, a Felső-rét és a Nagytarcsai vízfolyás környezete a turizmusfejlesztés kiváló színterévé tehető. A kerékpáros turizmus feltételei a település területén ma még nem biztosítottak. A település természeti és épített környezete nyújtotta látnivalók felfűzésére kerékpáros útvonal, illetve kiépített kerékpárút létesítése a cél. A Szilas-patak-mente kirándulóúttal, illetve kerékpárúttal kapcsolható - a Főváros területén lévő - közeli és kedvelt Naplás tó környezetéhez.

Nagytarcsa fejlesztési koncepciója nagyobb részben támaszkodik a megerősödött és tovább fejleszthető helyi gazdaságban rejlő lehetőségekre és a község Fővároshoz fűződő sokoldalú kapcsolatrendszerből adódó sajátos helyzetére, amely Nagytarcsa életében minden bizonnyal hosszú távon meghatározó marad. Mindemellett a turizmus helyi fejlesztésében rejlő lehetőségek kihasználása is egyfajta húzóerőt jelenthet a település egésze hosszú távú fejlődéséhez. Ehhez elengedhetetlen, hogy a javasolt fejlesztések és szolgáltatások olyan színvonalon valósuljanak meg a községben, hogy az egyedisége révén alkalmassá váljon a Főváros közvetlen közelében, az agglomerációs térségben jelentkező széleskörű rekreációs igények kielégítésére.

A természeti tájjal harmóniában kialakult - mára azonban a művi felületek arányának növekedésével megváltozott - településkörnyezet és falukép, a védett természeti értékek és az épített értékek még mindig jelentenek vonzerőt, de önmagában nem alapozhatják meg a község turisztikai irányú fejlesztését. Az M0 révén viszont Nagytarcsáról is könnyen elérhetővé vált akár a Repülőtér, akár a főváros, s ez a helyzeti előny akár szálláshely fejlesztés terén is kamatoztatható.

Mértéktartó fejlesztés, optimális területhasználat, fejlődő települési arculat

Optimális területhasználat, kompakt településszerkezet megvalósítása

A település az elmúlt években látványos fejlődésen ment keresztül, ami az ipari-gazdasági területek nagyarányú bővülését, valamint számos új lakóterület kialakulását eredményezte. Az M0, majd az M31 autópályák megépülésével Nagytarcsa ipari logisztikai funkciók számára rendkívül kedvező adottságú településsé vált. Ennek a folyamatnak lett az eredménye, hogy az ipari, gazdasági célra kijelölt területek rohamosan növekedtek. Mára gyakorlatilag gazdasági területek tekintetében megtelt a település.

A területfelhasználásban az optimális arányok megtartása a cél. Ehhez egyszerre kell szem előtt tartani több szempontot. A település egyre inkább megtelik az utóbbi években tapasztalt rohamos fejlődésnek köszönhetően. A települést autópálya és autópálya csomópont melletti fekvése, illetve főváros közelsége ruhazza fel kiváló adottságokkal. Nagytarcsa adottságai egyaránt kedveznek az ipari, gazdasági típusú fejlesztéseknek, valamint a lakóterületek is jelentősen bővültek. Koncepcionális cél olyan ideális arányok megtalálása a lakó, gazdasági, rekreációs és mezőgazdasági területeket illetően, amely mindezen funkciók számára ideális feltételeket biztosít. A gazdasági területek a község fejlesztéséhez és üzemeltetéséhez szükséges bevételekhez nyújtanak biztos alapot, ugyanakkor a lakóterületektől és a művelés alatt álló területektől kellő mértékben legyenek elválasztva.

Nagytarcsán a fejlesztési stratégia vezérgondolata egy átgondolt, megalapozott területfelhasználási rendszer kialakítása kell, hogy legyen. Olyan területfelhasználási rendszer kidolgozása, amely megteremti a megfelelő kereteket az egyes funkciócsoportok optimális elhelyezéséhez, és amelyen keresztül biztosítható a funkciók közötti összhang és egyensúly. A település területével való gazdálkodás során a település földrajzi meghatározottságából kibontakozó helyzeti előnyök és gazdasági potenciál - nem mérték nélküli - kihasználása, és a belső erőforrások körültekintő igénybe vétele, a környezet megőrizve fejlesztése jusson érvényre. Cél a fenntartható, és élhető szerkezetű település formálása.

A településszerkezet alakításakor a kompakt szerkezet megteremtését, a beépített területek körültekintő és koordinált kiterjesztését kell szem előtt tartani. A területi bővítések konkrét helyének meghatározása során is e szempontokra mindvégig tekintettel kell lenni.

Két évvel ezelőtt Nagytarcsán 1200 építési telek volt. Jelenleg is mintegy 400 építkezés zajlik a településen. Az átmeneti jogszabályi enyhítés hatásaként 2016-ban megnőtt az emeletes, társasházak építési aránya. Cél a lakosságszámot intenzíven növelő sűrű társasházi beépítések visszaszorítása vagy akár teljes tiltása.

A község ellátó intézményei és műszaki infrastruktúrahálózatának kapacitásai a jelenlegi lakóterületek teljes beépülésével közel teljesen kihasználtak lesznek, a település lakóterületi fejlesztés lehetőségében telített. A további lakóterületi bővítés a helyi társadalom kedvezőtlen irányú átalakulása miatt sem kívánatos. A gyors népességnövekedésével a település elveszíti lokálpatriotizmusát, és többféle kedvezőtlen társadalmi folyamat is megindulhat, mint például a közbiztonság romlása. A település részben már ma is elvesztette önarculatát, az egykori települési miliő megváltozott. Fentiek alapján a fejlesztési koncepció leszögezi, hogy Nagytarcsán új beépítésre szánt területek kijelölése tisztán lakó célra csak bizonyos feltételek megléte esetén, korlátozottan támogatható. Lakásépítésre lehetőleg vegyes területeken, kereskedelmi, szolgáltató létesítményekkel együtt kerüljön sor.

Külterületen a koncepció javasolja az országos és megyei átlagtól is elmaradó, viszonylag kis kiterjedésű erdőterületek megtartását és növelését, illetve az új gazdasági fejlesztési területeket, meglévő iparterületeket határoló véderdősávok létesítését. A település külterületén erdőtelepítés részére területet kell fenntartani. Az M0 és M31 mentén ugyancsak véderdők telepítése javasolt a terhelő hatások csökkentésére. A község belső területén a települési zöldfelületek növelése, közparkok kialakítása, utcafásítás javasolt Nagytarcsa ma még hiányosságokat mutató zöldfelületi rendszerének fejlesztésére.

Nagytarcsa táji arculatának megőrzése, a biológiai aktivitásérték fenntartása érdekében a külterület vonatkozásában az építés szabályainak körültekintő meghatározása szükséges. Igaz ez ott is, ahol az OTÉK által biztosított határérték figyelembevételével a mezőgazdasági területek beépítési mutatója növekszik. Ugyancsak javasolható az elektromos vezetékek földkábelben történő elhelyezése.

Nagytarcsán korábban több helyszínen is folyt bányászat. A települési és táji környezet megóvása érdekében újabb bányanyitásokat a településfejlesztési koncepció nem támogat.

Arculatfejlesztés

A településszerkezet alakításakor mind a fejlesztési elképzelések, mind a rendezési javaslatok kidolgozása és azok érvényesítése során azoknak a megoldásoknak kell prioritást adni, amelyek hozzásegítenek a fenntartható szerkezet, a nyugalmas és rendezett, lakható életteret nyújtó település, mint távlati fejlesztési cél eléréséhez. A településszerkezet formálódásakor a település térben kiegyensúlyozott szerkezetének megőrzésére, a terekkel, zöldfelületekkel jól tagolt, nem túlszűfolt struktúra megőrzésére kell törekedni.

A településnek élnie kell a belső településrészek szabad telkei, rossz állapotban lévő, elhagyott lakóingatlanjai nyújtotta lehetőségekkel is. Ezáltal az új lakóterületek beépülése mellett a község belső területei is megújulhatnak.

Az alapfokú intézményi ellátottság jó színvonala mellett a településközpont fejlesztése érdekében elsősorban a központban elérhető kiegészítő és egyéb speciális szolgáltatások megtelepítése fogalmazódik meg célként. A központfejlesztésnek abba az irányba kell hatnia, hogy a községközpont a legfontosabb közösségi térré válhasson, legyen karaktere, legyen vonzó, és látogatott a helyiek által. Nagytarcsa központjának alakításakor, fejlesztésekor továbbra is azoknak a megoldásoknak kell prioritást biztosítani, amelyek a településközpont színesebbé, látványosabbá, karakteresebbé tételét segítik elő, amelynek révén a községközpont valódi közösségi térré alakulhat, amely vonzó, és a helyiek által látogatott. E tekintetben kiemelkedő szerepet kell kapnia sok egyéb mellett az igényességet sugalló építészeti megoldásoknak, az összehangolt színválasztásnak, a közterületek, gyalogosfelületek burkolatának, és a zöldfelületeknek. A településszerkezeti és a szabályozási terv ezen a téren jobbra csak közvetett eszközökkel rendelkezik, elsősorban a központfejlesztés keretfeltételeit teremtheti meg.

A mára kialakult településközpontban megtalálható funkciók egyes esetekben nem kellően illeszkednek egymáshoz, a községközpont egyes részletei rendezetlen benyomást keltenek. Alapvetően a településközpont karakterébe jól illeszkedő funkciók számára történő helybiztosítás jelölhető meg. A településközpontban a parkolókapacitás növelése is lényeges feladatként fogalmazódik meg, melyet a településrendezés eszközeivel kell megoldani. Törekedni kell a közterületeken a gyalogosfelületek, zöldfelületek arányának növelésére, az aszfaltburkolatok arányának csökkentésére, illetve a díszburkolatok kialakítására.

A települési életminőség, illetve arculat javításának lényeges feltétele a település jó infrastrukturális ellátottsága. A községben a műszaki infrastruktúra hálózatai kiépültek. Nagy szerepe van ezen túl a gyalogos úthálózat, járdák mind teljesebb kiépítésének, az érintett útszakaszokon az útburkolatok javításának, a jelentősebb földutak pormentesítésének vagy szilárd burkolattal való ellátásának, a felszíni vízelvezető rendszer koncepciója kidolgozásának, a vízelvezető árkok kialakításának, illetve rendbetételének. Különösen fontos az új ipari területek gyalogos megközelítésének biztosítása járdaépítéssel. Szintén járdák szükségesek a buszmegállókhöz.

A települési infrastruktúra fejlesztésén túl javasolt olyan közösségi terek kialakításának a területi feltételeit is megteremteni - elsősorban a településközpontban, illetve az újonnan kialakuló lakóterületeken -, amelyek találkozási pontként szolgálhatnak a településen élők számára, vagy különböző csoportos, szabadtéri rendezvények megtartására is alkalmasak. A településen 3 új játszótér létesítése tervezett. Meg kell vizsgálni további játszóterek kialakításának a lehetőségét is elsősorban az új lakóterületeken. Cél a település zöldfelületi rendszerének továbbfejlesztése, további zöldterületek kijelölése is, a zöldfelületi arány növekedése, a településesztétikai szempontok érvényesülése érdekében.

A településrendezési szabályozásban célszerű lesz kezelni az újonnan beépülő lakóterületek közterületeinek problematikáját. Cél, hogy az új lakóterületek közterületei is gazdagodjanak, ott zöldfelületek, játszóterek számára is legyen hely biztosítva. A településrendezési szabályozásban előírhatók bizonyos új lakásszámhoz tartozó kötelezően megvalósítandó játszóterek, zöldfelületek, járdaszakaszok, stb. Az új lakóterületek csak ezek szellemében legyenek kialakíthatók, az ingatlanfejlesztők ezek betartására legyenek kötelezhetők. Új lakóterületek szintén jellemző problémája, melyre megoldást kell adni, a parkolóhelyek kialakítása. Folytatni érdemes azt a gyakorlatot, mely szerint az önkormányzat jelzőlogba vesz telkeket, és az ingatlanberuházó részéről esetlegesen elmaradó közterületi fejlesztéseket, út, közmű, stb. kiépítését ebből finanszírozza.

Összegzés

A településfejlesztés, településrendezési koncepció során fontos, hogy mindig az aktuális kihívásoknak megfelelően alkalmazkodjon az igényekhez, változásokhoz. Különös jelentősége van ennek Nagytarcsa Község népességszámának növekedése, valamint az ipari parkok növekvő társadalmi részvételének tekintetében. Segíteni szükséges a helyi vállalkozások pályázati tevékenységét, az egész község területén a megfelelő ivóvíz-ellátást és a csatornázási rendszer folyamatos karbantartását, a járdaépítést, a veszélyessé vált útszakaszok felújítását. közterületek karbantartása és tisztántartása, a meglévő utak, járdák, parkok felújítása önkormányzati feladat, de a lakosságnak és a vállalkozásoknak is teljesíteni kell a helyi rendeletek által rájuk rótt teendőket, így a tiltott hulladéklerakás elkerülését, a bejelentések időbeli megtételét stb. Ebben aktívan közreműködik a településünkön működő polgárőrség.

A köztisztaság biztosítása érdekében az önkormányzat gondoskodik a kommunális hulladék elszállításáról és ártalmatlanításáról, rendszeresen gondoskodik az elektronikai hulladékok begyűjtésének megszervezéséről, az évi egyszeri lomtalanítás lakossági megszervezéséről az ÉTH Érd és Térsége Hulladékkezelési Nonprofit Kft.-vel együttműködve gondoskodunk. Az önkormányzat gondoskodik az utak téli síkosság-mentesítéséről és a hó eltakarításáról, valamint a zöldhulladék elszállításáról.

(Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció stb.)

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Nagytarcsa tagja a Gödöllői Kistérség Önkormányzatainak Többcélú Társulásnak (2100 Gödöllő, Szabadság tér 6.). A 2007. január 25.-én kelt, többször módosított Társulási Megállapodását a Társulási Tanács, valamint 2020. szeptemberében felülvizsgálta-módosította. Az esélyegyenlőségi terv elkészítése nagyban segíti a térségi területfejlesztési koncepció főbb céljainak megvalósítását, kiemelve az esélyegyenlőség megvalósításával kapcsolatos feladatokat, a nemzetiségekkel való együttműködést és a közös pályázatok kidolgozását. A társulás területfejlesztési feladatai közé tartozik a területfejlesztési feladatok összehangolása, forrásokat feltárni és gyűjteni a térség területfejlesztési programjának megvalósításához, vizsgálja és értékeli a térség társadalmi, gazdasági és környezeti helyzetét, adottságait koordinálja a kistérségben a területfejlesztésben érdekelt együttműködését, együttműködik az állami és civil szervezetekkel, együttműködik minden olyan kezdeményezéssel és törekvéssel, mely a térség fejlesztését, lakosságának életkörülményeit jobbítani akarja; a résztvevő önkormányzatok érdekeinek egyeztetése és képviselete, a felmerülő konfliktusok kezelése, a központi és térségi fejlesztési támogatások elnyerésének előkészítése, segítése, vizsgálni és értékelni a térség társadalmi és gazdasági helyzetét, adottságait.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyzetelemzés alapját szolgáló statisztikai adatok a TEIR rendszer adatbázisából, valamint a helyi beszámolókból, ASP-ből, nyilvántartásokból kigyűjthető adatokból, valamint a helyi intézményvezetők, védőnők, családsegítő szakemberek stb. közléseiből, visszajelzéseiből származnak. Az esetenként előforduló adathiány oka az, hogy településünkön a konkrét táblázatba foglalt kérdéskör nem releváns, vagy az adatgyűjtés az adott – többnyire korábbi, 2015-2017 közötti években nem történt meg, utólagosan nem rekonstruálható. A különböző forrásokból szerzett, ugyanazon területre vonatkozó adatok időnként eltérhetnek egymástól, de erre a szöveges rész magyarázatként kitér. Vannak olyan területek is, ahol az információszerzés nehézkes, nincs felelőse, vagy az adott intézmény nem foglalkozik azzal a típusú adatgyűjtéssel, hiszen önmaga részére más szisztéma szerint gyűjti és csoportosítja az adatait.

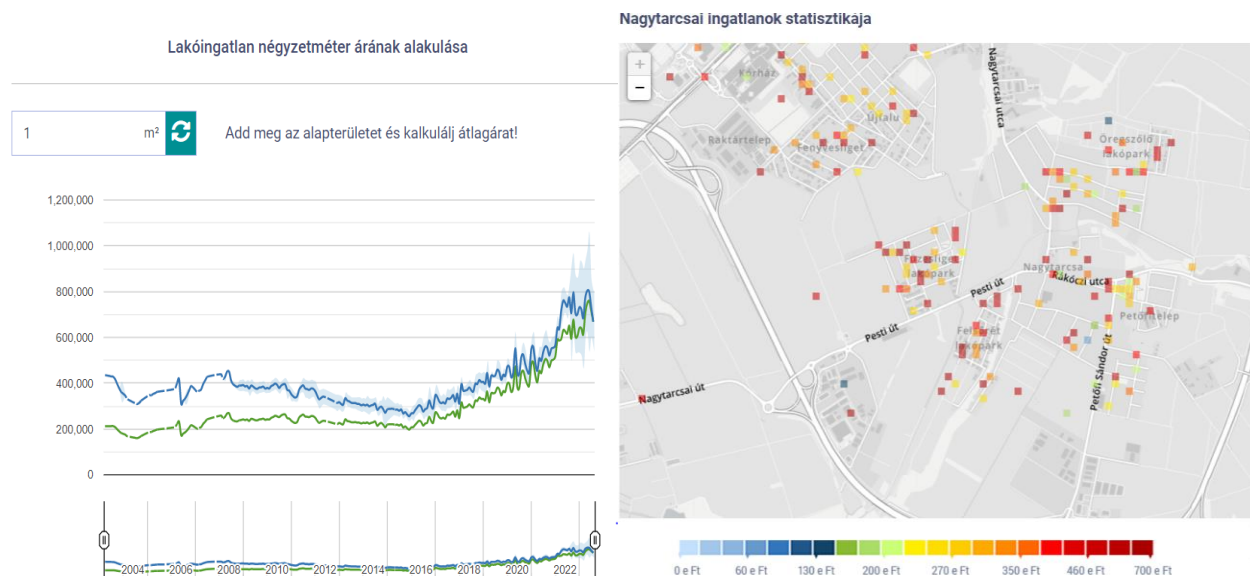
A Helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítésének részletes szabályait a 2021. július 1-je óta érvényben lévő BM módszertani útmutató tartalmazza. Hasznos információkkal szolgáltak a jelzőrendszeri konferenciák megbeszélései és a Helyi Esélyegyenlőségi Fórum is.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A mélyszegénység mint fogalom a tartósan a létminimum szintje alatt élő társadalmi rétegeket jelenti, akiknek szinte esélyük sincsen arra, hogy saját erejükből kilépjenek ebből a szociálisan hátrányos helyzetből. Összetett jelenségről van szó, melynek okai között társadalmi, gazdasági hátrányokat, iskolai végzettségben, vagy egyéb képzettségben való lemaradásokat, foglalkoztatásbeli hiányokat, hiányosságokat találunk. A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben és az egészségi állapotban is jelentkezik. Meghatározó, de nincs ok-okozati összefüggésben a mélyszegénységgel a családban élő eltartott gyermekek száma.

Általában azokat a területeket tekintjük mélyszegénység által veszélyeztetett területeknek, ahol nagyon alacsony az iskolázottság és foglalkoztatási ráta, erős a szegregáció. Kimondható, hogy a nagyvárosi, illetve a nagyváros közeli lakókörnyezet pozitív hatással van a mélyszegénység mint élethelyzet rizikófaktoraira. Kockázatot jelenthet még a szegregáció mértéke szempontjából a hátrányos helyzetű térségek falusi lakókörnyezete, a romák nagy része ehhez a csoporthoz tartozik.

Nagytarcsa a fent említett szempontrendszer alapján az alacsony rizikófaktorú települések közé tartozik, hiszen Budapest közvetlen szomszédságában, részben falusias, részben városias lakókörnyezetével, élénk gazdaságával, egyre terjeszkedő ipari parkjaival, emelkedő ingatlanáraival, közlekedés és foglalkoztatás szempontjából jó adottságival szinte minimálisra csökkent a mélyszegénység okaiként megállapított összes tényező tekintetében. Szemléltetésként szolgálhat Nagytarcsa ingatlanárainak alakulása az elmúlt időszakban, illetve a település ingatlanárainak térképes formában történő bemutatása.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

Településünkön a fent bemutatott társadalmi, kulturális és gazdasági örökség hatására és azzal összefüggésben elmondható, hogy a jövedelmi és vagyoni helyzet tekintetében széles körben nem beszélhetünk tartósan mélyszegénységben élőkről. Ez részben a tradicionális együttélésnek köszönhető, részben Nagytarcsa előnyös elhelyezkedésének, agglomerációs elhelyezkedéséből következő jó gazdasági adottságainak. A tartósan alacsony jövedelemmel rendelkező egyének, családok száma alacsony, többnyire átmeneti krízishelyzetről beszélhetünk.

A roma kisebbség tekintetében elmondható, hogy a roma lakosság lélekszáma a településen alacsony, vegyes házasságokban élnek, jól integrálódtak, a mélyszegénységgel etnikai hovatartozásuk nem hozható összefüggésbe. (A 2011-es népszámlálás során a lakosok 81,3%-a magyarnak, 0,2% bolgárnak, 0,8% németnek, 0,2% romának, 5,1% szlováknak mondta magát. 18,5% nem nyilatkozott; a kettős identitások miatt a végösszeg nagyobb lehet 100%-nál). Ugyanakkor felmerül, hogy mivel nem képviselteti magát ez a kisebbség nagyobb számban, így érdekképviselőjük sem jelentős, illetve az országos roma felzárkóztató, integrációs programok nem jutnak el az itt élő romákhoz, így előfordulhat, hogy kimaradnak olyan támogatási formákból, melyekre a településünkön élők a jó gazdasági helyzetből adódóan nem pályázhatnak. A roma lakosság egyéb, elsősorban magyar és szlovák lakossághoz viszonyított helyzetéről nincsenek felméréseink és adataink, de – elsősorban a jelzőrendszeri tagok beszámolóit és jelzései alapján – valószínűsíthető, hogy a roma népesség életszínvonala, lakáskörülményei, oktatáshoz és munkaerőpiachoz való hozzáférése, egészségi állapota tekintetében az átlagosnál alacsonyabb, kedvezőtlenebb. Mivel az ipari parkok munkáltatóként történő megjelenése a településen a munkaerőpiac átalakulását is jelenti, emelkedett azoknak a potenciális munkahelyeknek a száma, melyek nem igényelnek végzettséget, szakképesítést. E tekintetben nem állnak még rendelkezésünkre részletes felmérések, de elméleti lehetőségként megfogalmazható, hogy az alacsony iskolai végzettségük és foglalkoztatás szempontjából hátrányos helyzetből indulók részére épp ez jelenthet előrelépést a közeljövőben.

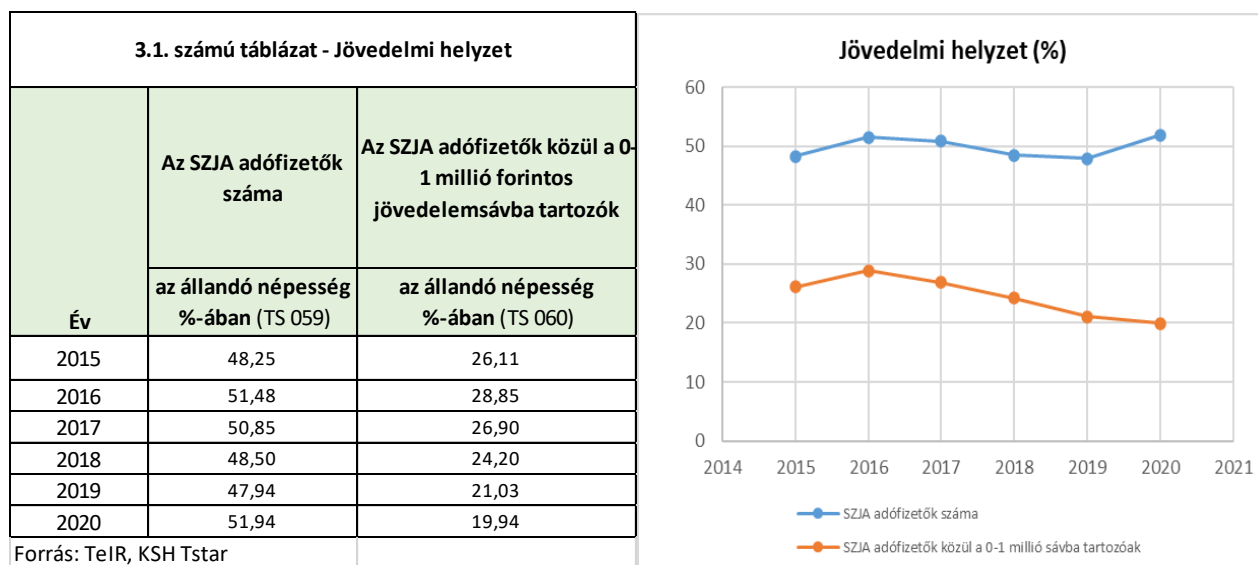
Arra vonatkozóan, hogy mennyi a településen élő aktív korú foglalkoztatottak átlagjövedelme, valamint a nyugdíjas korú lakosság átlagnyugdíja, nincsenek statisztikák és adatok, ezért nehéz megállapítani, mennyi a létminimum alatt élők létszáma. Az önkormányzathoz települési támogatás iránti kérelmeiből lehet hozzávetőlegesen megbecsülni, hány rászoruló, hátrányos helyzetű család vagy személy él a településünkön. A kérelmekből arra lehet következtetni, hogy elsősorban a nyugdíjas korú lakosság az, ahol az alacsony alacsony jövedelem miatt megélhetési nehézségekkel küzdenek, ezért rendszeres lakhatási, gyógyszer- és egyéb támogatásra szorulnak. (Nagytarcsán a települési támogatások egy főre eső jövedelmi határa az öregségi nyugdíjminimum 300%-a, illetve egyedülállók esetében 450%-a, azaz 85.500,-Ft, illetve 128.250,-Ft.) Az aktív korúak esetében tartós anyagi problémák nem jellemzők, a benyújtott kérelmek alapján létfenntartási gondokkal azok a családok küzdenek, ahol a gyermek valamilyen tartós betegség, sajátos nevelési igény vagy egyéb ok miatt különleges gondoskodást, orvosi kezelést igényel.

Szintén ezen kérelmekből kiolvasható, hogy a szociális támogatás iránti kérelmet benyújtók nagy része nem rendelkezik megtakarítással és vagyonnal, de a lakott ingatlanok komfortfokozata szerint összkomfortos, még a régi parasztházakban élők is rendelkeznek minden közművel.

Nincsenek adataink arról sem, hogy mekkora az az átlagjövedelem, amely településünkön elfogadottnak számít a lakosság általános megítélése alapján, mint küszöbérték, hiszen ez is fontos szempont lehet egy adott településen belül az ott élők jövedelmi helyzetének vizsgálatában, mi számít kedvező anyagi feltételnek maga a lakosság megítélésében. Jellemző a több generációs együttélés és az is, hogy a generációk, nagycsaládok gondoskodnak egymásról. Gyakori jelenség, hogy a szociálisan rászoruló, elsősorban idős emberek nem nyilatkoznak arról, milyen anyagi problémákkal küzdenek, az ő esetükben sokszor a jelzőrendszer segítségével, az egészségügyi ellátás, az egészségügyben dolgozó szakemberek (házi orvos, gyógyszerész) révén jut el az információ a családsegítő szolgálathoz és a hivatal felé is.

Nagytarcsán a Nagytarcsai Szociális Segítő Szolgálat látja el a családsegítő és házi gondozói feladatokat, a rossz anyagi helyzetben élők szociális étkeztetést igényelhetnek Nagytarcsa Község Önkormányzat Képviselő-testületének 23/2018. (XI. 28.) számú, személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról és azok igénybevételéről szóló önkormányzati rendelete alapján, annak feltételei szerint.

Tábla:3.1

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ftt.) és a Mőtv-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

Nagytarcsán az ország más régióitól eltérően nem jellemző a tartós munkanélküliség. A főváros vonzáskörzetéhez tartozva elsősorban Budapest adja a munkaerőpiaci lehetőségeket, de más környékbeli, hasonló ütemben fejlődő települések bővülő áruházláncai, ipari parkjai, vállalkozásai, valamint intézményei – gondolva elsősorban a Kistarcsai Flór Ferenc Kórházra mint egészségügyi, vagy a Gödöllőn működő központi és városi intézményekre – megfelelő közelségben biztosítanak a szakképzett munkaerő számára is lehetőségeket.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

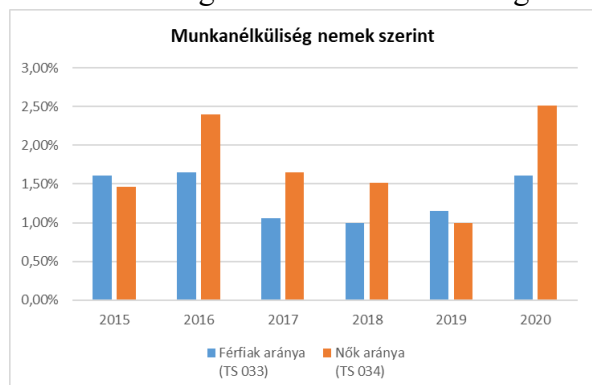
Tábla: 3.2.1.; 3.2.2.; 3.2.3.

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskereső aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2015	1,61%	1,46%	1,54%
2016	1,65%	2,40%	2,03%
2017	1,06%	1,65%	1,36%
2018	0,99%	1,52%	1,26%
2019	1,15%	1,00%	1,08%
2020	1,61%	2,51%	2,06%
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal			

Foglalkoztatottság szempontjából megfigyelhető az elmúlt 6 év adatait tekintve, hogy viszonylag alacsony a tartósan munkanélküliek aránya, valamint az országos átlaghoz képest is ez a szint alacsonyan tartható volt végig. Rizikófaktorot jelent és emiatt a munkavállalás szempontjából a hátrányos helyzetűek közé sorolható csoportok a megváltozott munkaképességű vagy fogyatékkal élő felnőttek, a nyugdíj előtt álló korosztály, valamint végül, de aktualitásában valójában a sor elejére tehető, gyes-ről visszatérő, kisgyermekes fiatal nők, akik számarányukat tekintve egyre nagyobb mértékben jelennek meg ebben a problémacsoportban, de ennek ellenére nem azonosíthatóak a mélyszegénységben élők csoportjával. A Nagytarcsára beköltöző családok esetében gyakori, hogy csak a gyermekek óvodába, iskolába kerülése után merül föl a munka világába való visszatérés és ekkor szembesülnek a nők azzal a nehézséggel, hogy a helyi munkaadók -elsősorban az ipari parkokra gondolva- jellegükből adódóan nincsenek felkészülve a részmunkaidős, esetleg teljes munkaidős, de eltérő munkarendben történő alkalmazásra a kisgyermeket nevelő nők esetében. Ez a probléma több fórumon, többek között a Helyi Esélyegyenlőségi Fórumon is terítékre került, s mind a munkaadók, mind a munkavállalók részéről célkitűzésként fogalmazódott meg a megoldások keresése, itt azonban ennél részletesebben nem

tárgyaljuk, hiszen az ide vonatkozó problémák nem a mélyszegénység vonatkozásában merülnek föl, hanem a nőket érintő problémák kapcsán.

A statisztikai adatokat elemezve megfigyelhető, hogy a 2020-as évben volt a nők esetében egy időszakos kiugrás a munkanélküliség tekintetében, valamint a nemek szerinti megosztást

megfigyelve, mely visszavezethető a világjárvány okán megtörtént munkahelyi bezárásokra, de valószínűsíthetően ennél jobban befolyásolta a nemek közt megfigyelhető különbséget az, hogy az intézmények, óvodák és iskolák is bezártak a tanév végéig, ezért leginkább a nők kényszerültek az otthoni oktatás és gyermekfelügyelet miatt munkahelyük elhagyására. Pontos elemzések erre vonatkozóan még nincsenek, hosszútávú következtetéseket sem lehet levonni arra

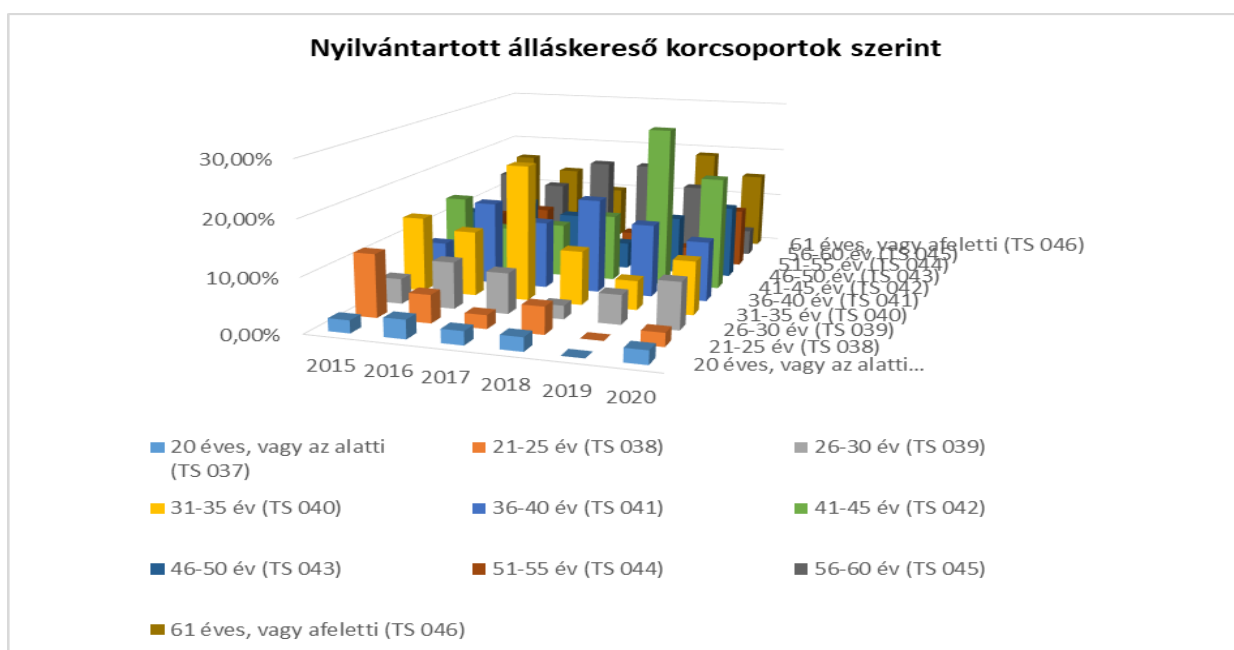
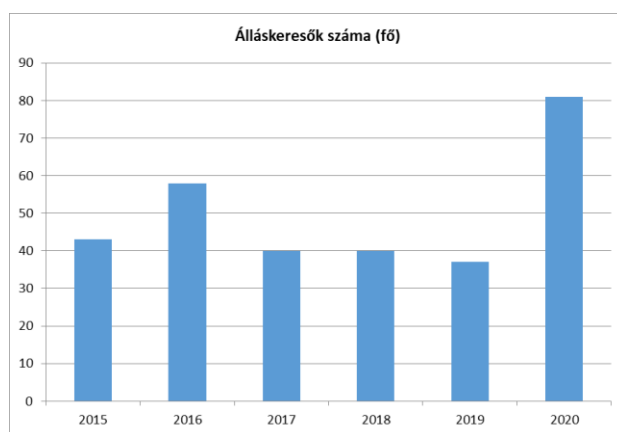
vonatkozóan, milyen összefüggésben áll egymással a két említett intézkedés.

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Fő összesen	43	58	40	40	37	81
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	1,00	2,00	1,00	1,00	0,00	2,00
	%	2,33%	3,45%	2,50%	2,50%	0,00%	2,47%
21-25 év (TS 038)	Fő	5,00	3,00	1,00	2,00	0,00	2,00
	%	11,63%	5,17%	2,50%	5,00%	0,00%	2,47%
26-30 év (TS 039)	Fő	2,00	5,00	3,00	1,00	2,00	7,00
	%	4,65%	8,62%	7,50%	2,50%	5,41%	8,64%
31-35 év (TS 040)	Fő	6,00	7,00	10,00	4,00	2,00	8,00
	%	13,95%	12,07%	25,00%	10,00%	5,41%	9,88%
36-40 év (TS 041)	Fő	3,00	9,00	5,00	7,00	5,00	9,00
	%	6,98%	15,52%	12,50%	17,50%	13,51%	11,11%
41-45 év (TS 042)	Fő	6,00	5,00	4,00	5,00	11,00	17,00
	%	13,95%	8,62%	10,00%	12,50%	29,73%	20,99%
46-50 év (TS 043)	Fő	4,00	7,00	4,00	2,00	4,00	11,00
	%	9,30%	12,07%	10,00%	5,00%	10,81%	13,58%
51-55 év (TS 044)	Fő	3,00	5,00	1,00	2,00	1,00	9,00
	%	6,98%	8,62%	2,50%	5,00%	2,70%	11,11%
56-60 év (TS 045)	Fő	6,00	7,00	7,00	7,00	5,00	4,00
	%	13,95%	12,07%	17,50%	17,50%	13,51%	4,94%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	7,00	8,00	4,00	9,00	7,00	12,00
	%	16,28%	13,79%	10,00%	22,50%	18,92%	14,81%
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal							

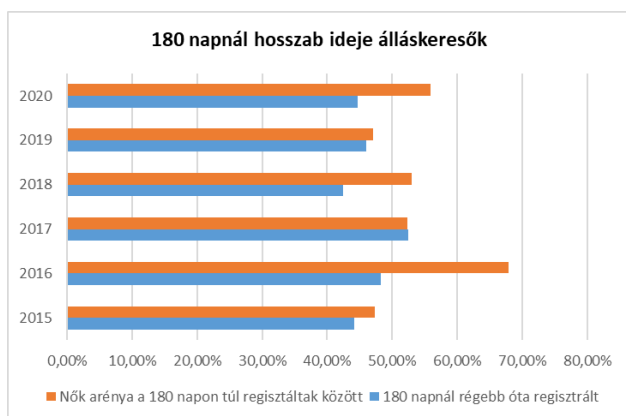
Viszonylag alacsony a 20 éves vagy az alatti, illetve a 21-25 éves korosztály aránya az álláskeresők között, ennek magyarázata az, hogy arányaiban nézve eleve alacsony a munkaerőpiaci részvételük is. A képzési, oktatási idő kitolódása, meghosszabbodása indokolja, de megnőtt az iskola befejezése utáni munkahelykeresés ideje is. Az általános és középiskolai tanulmányok befejezése után gyakran választanak a továbbtanulási lehetőségek közül a nagytarcsai fiatalok, erre Budapest közeli kerületeiben és Gödöllőn is számtalan lehetőség kínálkozik. A fiatalok helyben maradását, Nagytarcsán történő letelepedését segítette elő az ipari parkok létesítése, ahol akár a szakképzettség nélküli fiatalok is könnyen találnak álláslehetőséget, de ugyanígy említhetjük a szomszédos Kistarcsa, Csömör bevásárlóközpontjait, multinacionális vállalkozásait.

A nyilvántartott álláskeresők számát nem korcsoportonként, hanem évek szerint vizsgálva nagyobb emelkedést, azaz a munkanélküliségi helyzet romlását kisebb mértékben 2016-ban, majd igazán szembetűnően a 2019-ről 2020-as évre lépve látjuk, a világjárvány, bizonyos szektorok kényszerű zárása, az oktatási intézmények bezárása mint okozati tényező ezért valószínűsíthető.

A korábbi két statisztikához hasonlóan az álláskeresők számának növekedésében is két kiugrást látunk az elmúlt 6 éves időszakban, egy kisebb kiugrás figyelhető meg 2016-ban, majd egy nagyobb 2020-ban, a világjárvány kitörésének évében. Lenti oszlopdiagramban ez még markánsabban látható, a korcsoportokban előre haladva a 26 év feletti korosztályok mindegyikében megfigyelhető az emelkedés, míg a korábbi években ez az adat változatos, korosztályonként eltérően hol emelkedik, hol csökken.

A tartós munkanélküliek számában a 2016-os és 2017-es mélypont óta lassú, kismértékű javulás figyelhető meg, a közeli munkahelyek létesülése kis mértékben hozzájárult a tartós munkanélküliség csökkentéséhez. Kivételt jelent ez alól ismételten a 2020. év a nők esetében.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső aránya		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkn belül (TS 058)
	%	%
2015	44,19%	47,37%
2016	48,28%	67,86%
2017	52,50%	52,38%
2018	42,50%	52,94%
2019	45,95%	47,06%
2020	44,74%	55,88%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

Tábla: 3.2.4.

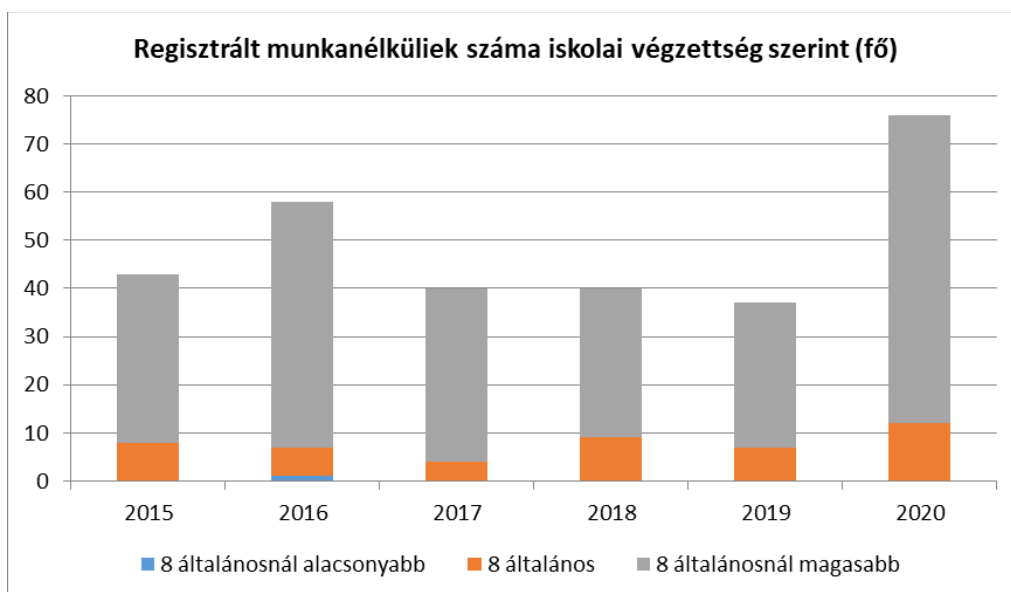
Táblázatunkból a legkiemelkedőbb információ az, hogy 8 általános iskolai végzettségű regisztrált munkanélküli összesen 1 fő volt az elmúlt 6 évben. Összevetve azzal a megfigyeléssel, hogy Nagytarcsán az országos és régiós átlaghoz képest is alacsony a regisztrált álláskereső száma, alátámasztható az a korábbi megállapítás, hogy az iskolai végzettség megléte vagy hiánya összefügg a munkanélküliség kockázatának mértékével. A regisztrált álláskereső többsége 8 általánosnál magasabb iskolai végzettségű, ez az adat jelen esetben nemcsak a munkanélküliségről ad tájékoztatást, hanem a településen élők iskolázottságáról is. A táblázat két utolsó oszlopában két ellenkező irányba mutató folyamat figyelhetünk meg, egyrészt 2017 óta százalékosan nézve csökken a regisztrált álláskereső száma, miközben létszámukat nézve szinte a duplájára emelkedik. A százalékos adatokban megmutatkozó javulás tehát csak látszólagos, a népességszám emelkedésének köszönhető, de a munkanélküliek száma nem javult, hanem jelentősen romlott.

A települési támogatások esetében fontos, hogy azok ösztönzően hassanak a munkavállalásra, ne pedig hátráltassák azt. Ezt többek között az összeg bizonyos szinten tartásával (nem haladhatja meg az öregségi nyugdíjminimumot), de különösen az érintettekkel való rendszeres kapcsolattartással, a Szociális Segítő Szolgálat és a járási hivatalok közreműködésével lehet elérni. Nagytarcsa települési támogatásai közül két formáját említhetjük a jövedelempótló támogatásoknak, melyek javarészt a munkanélküliségből adódó jövedelemkiesést és ezáltal a létfenntartás veszélyeztetettségét tekintik alapszükségletnek. A rendkívüli települési támogatás a Szoc. tv. 45.§-a alapján kimondja, hogy rendkívüli támogatásra jogosult az a személy, akinek létfenntartása veszélybe került. A másik, rendszeres létfenntartási támogatás 12 hónapra állapít meg az öregségi nyugdíj minimumánál alacsonyabb összeget azon személyek részére, akik regisztrált álláskereső, de nem jogosultak munkanélküliek ellátására, valamint a járási hivatal visszautasította foglalkoztatás helyettesítő támogatásra, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra stb. vonatkozó kérelmüket. Ez utóbbi támogatás egyértelműen a tartósan jövedelem nélkül lévőkre vonatkozik, a kérelmezők száma évente néhány fő, mely alacsony szám azt mutatja, hogy a tartósan munkanélküliek száma

alacsony, vagy nem feltétlenül okoz létfenntartási gondokat (utalva arra, hogy van másik jövedelem a családban).

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek /nyilvántartott állás keresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2015	43	n.a.	-	8	18,60%	35	81,40%
2016	58	1	1,72%	6	10,34%	51	87,93%
2017	40	n.a.	-	4	10,00%	36	90,00%
2018	40	n.a.	-	9	22,50%	31	77,50%
2019	37	n.a.	-	7	18,92%	30	81,08%
2020	76	n.a.	-	12	15,79%	64	84,21%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

Az aktív foglalkoztatáspolitikai eszközökkel támogatottak száma a településen 2015-2019 között alacsonyan stagnált, majd a mutatók alapján a 2020-as évben egy nagyobb mértékű emelkedés látható, a korábbi évek négyszeresére emelkedett a szám. Ez a központi, valamint önkormányzati törekvést tükrözi, mely arra irányul, hogy minél több esetben elkerülhető legyen a munkahely átmeneti megszűnése miatti drasztikus jövedelemkiesés és könnyebb legyen a visszatérés a munkaerőpiacra. Ilyen ösztönző eszközök lehetnek az átképzés, a vállalkozóvá válás, a bértámogatás, a közfoglalkoztatás kibővítése stb. A közfoglalkoztatás egy, a munkaviszonytól

elkülönítve kezelendő, állam által részben vagy egészben finanszírozott jogviszony, melynek célja, hogy a közfoglalkoztatott sikeresen be- vagy visszakerüljön az elsődleges munkaerőpiacra. Elsősorban a hátrányos helyzetben lévő álláskereső számára jelent lehetőséget. A közfoglalkoztatottak száma az elmúlt években csökkent, 2021-re ez a szám ismét visszaesik egy korábbinál egy lényegesen alacsonyabbra, ebben az évben összesen 3 közfoglalkoztatottja volt a településnek. Ebben szerepe volt a közfoglalkoztatás feltételeinek szigorításának is, de azt is mutatja, hogy a munkaerőpiacra történő visszaillesztés sikeres volt, a közfoglalkoztatottak egy része azóta alkalmazásban áll valamely munkáltatónál. Ez ugyanakkor egy másik problémát generált, hiszen ezek a feladatok elvégzésre várnak. E helyzetelemzés alapján intézkedési tervként fontos lehet a jövőben is a közfoglalkoztatásban lévők létszámának emelése néhány fővel.

Tábla:3.2.5.

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2015	11	6
2016	11	9
2017	12	7
2018	9	3
2019	10	4
2020	44	4
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal		

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

Településünk kedvező közlekedés-földrajzi adottságokkal rendelkezik, fontos útvonalak mentén fekszik. A foglalkoztatáshoz való hozzáférési esélyek Nagytarcsán jónak mondhatók, de vannak még olyan kihívások, melyeknek meg kell felelni a közeljövőben. A Helyi Esélyegyenlőségi Fórum 2022-es nyitó ülésének egyik fő témájaként a munkaadó vállalkozók részéről megfogalmazódott az az igény, hogy szívesen alkalmaznának helyi lakost több munkakörben is, mint amilyen mértékben az jelenleg megvalósul. Fő problémaként említették az állásbörzékre történő jelentkezés során tapasztalt jelenséget, hogy gyakran hamarabb jut el a meghirdetett álláshelyről az információ a környékbeli településekre, mint helyben, ezért a vártnál nagyobb arányban dolgoznak a nagytarcsai

telephellyel rendelkező cégeknél nem helyben, hanem más településeken élő emberek. Célkitűzésként fogalmazódott meg mind az önkormányzat, mind a munkaadók és a lehetséges közvetítő szervek (pl. családsegítő) részéről az, hogy legyen egy jól használható, könnyen és széles rétegben elérhető helyi fóruma az álláskeresőknél, jelenhessenek meg hirdetések a jövőben nyomtatott sajtóban és internetes felületeken is, valamint ezek népszerűségét is növelni kell. Lehetőségként merült fel a fórumon, de azóta már megvalósult, hogy ismét legyen nyomtatott helyi újságja Nagytarcsának, ahol a hirdetések megjelenhetnek, s az újság online elérhető verziója biztosítsa a mind szélesebb körű nyilvánosságot.

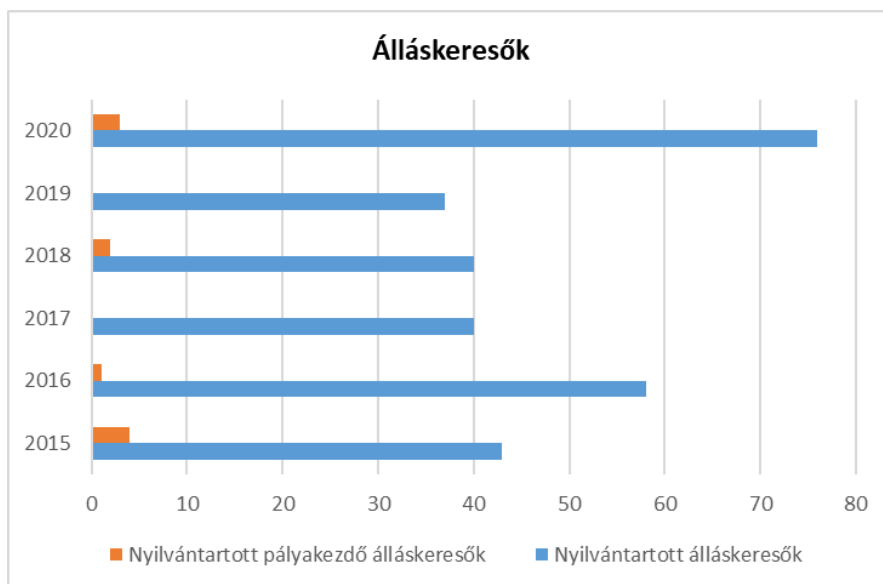
e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

Tábla:3.2.6.

Mint az már korábban említésre került a korosztályi megoszlás kapcsán, a pályakezdő álláskeresőknél nyilvántartott álláskeresőkhöz viszonyított aránya településünkön alacsony, néhány főt jelent. Ez kétségtávol arra utal, hogy a fiatalok részére biztosítottak az elhelyezkedés lehetőségei, gyorsan és könnyen el tudnak helyezkedni a munkaerőpiacon. Nincs adat és információ arra vonatkozóan, hogy milyen arányban tudnak a végzettségüknek megfelelően elhelyezkedni, vagy esetleg teljesen más területen. 2020-ban például az összes nyilvántartott álláskeresőnek csupán 5%-a volt pályakezdő.

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresőknél száma		
Év	Nyilvántartott álláskeresőknél száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresőknél száma (TS 053)
	Fő	Fő
2015	43	4
2016	58	1
2017	40	0
2018	40	2
2019	37	0
2020	76	3

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok

Önkormányzatunk a településünkön élő álláskereső munkaeöpiacra történő be- és visszajuttatásának érdekében szoros kapcsolatban van a Gödöllői Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályával. A hivatalunknál rendszeres szociális támogatási kérelmet benyújtó álláskereső ügyében kérésre egyénileg is eljárunk, segítve őket a juttatások közötti tájékozódásban, a jogosultságokhoz való hozzájutási feltételek felmérésében. A hivatal szociális osztálya és a Szociális Segítő Szolgálat munkatársa igyekszik részletesen feltérképezni a munkanélküliség főbb okait és ennek mentén elindítani a folyamatot (pl. egészségi állapot romlása, pszichés okok vagy családi háttér, ápolásra szoruló hozzátartozó stb.) A közfoglalkoztatottként történő elhelyezkedés is sok esetben jelent átmeneti megoldást.

Hiányoznak viszont a pontos felmérések és visszajelzések arról, milyen létszámba élnek településünkön azok a családok, akik nemrégiben költöztek Nagytarcsára és jelenleg az édesanya gyed-en vagy gyes-en tartózkodik otthon, de korábbi munkahelyére vissza tud és szándékozik térni, vagy helyben szeretne a közeljövőben elhelyezkedni, azt milyen típusú és végzettséget igénylő munkakörben tudja megvalósítani. Nincsenek felmérések arról sem, hogyan lehetne az ingázás okozta időbeli és anyagi terheket otthonról végezhető munkával csökkenteni, a helyi vállalkozások át tudnak-e állni részben vagy egészben az otthoni munkavégzésre, ezzel csökkentve a családi vagy egészségi okok miatt átmenetileg munkanélkülivé váltak számát. Az ilyen típusú felmérésekhez szükség van az érintettek közötti konzultációra, az okok feltárására és a szempontok kölcsönös figyelembevételére. A már ismertetett 23/2018. (XI.29.) számú önkormányzati rendelet említi a szociális kerekasztal összehívását évente legalább egy alkalommal. Az intézkedési tervek között mindenképp szerepelnie kell a szociális kerekasztal rendkívüli esetekben történő összehívásának is amellet, hogy a szociális szolgáltatások alapja szinte minden esetben egy esetkonferencia kell, hogy

legyen, ahol speciális esetekről alkotnak átfogó és több szempontú véleményt az esettel kapcsolatba kerülő szakemberek.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

Sokszor kimondatlanul is nehézséget jelent ezen csoportok elsődleges munkaerőpiacon történő elhelyezkedése, ezért esetükben kiemelten fontos a fent említett közfoglalkoztatás és a szociális segítő háló támogatása. A társadalmi előítéletek napjainkban is jelen vannak, a pozitív diszkrimináció alkalmas eszköz lehet helyben a romák foglalkoztatásában.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Korábban megfogalmazódott, hogy a településünkön élő romák általában vegyes családokban élnek, jól integrálódtak, szakképzettséggel is rendelkeznek, ezért kevésbé éri őket a hátrányos megkülönböztetés is a foglalkoztatás területén. Nincs olyan esetről tudomásunk, amikor etnikai hovatartozása miatt került volna valaki Nagytarcsán hátrányos helyzetbe, amennyiben előfordulna, ezek ellen minden lehetséges eszközzel fel kell lépni.

i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei

Elsősorban a közösségi terek évek óta tartó hiánya, de a szervezés hiányosságai miatt is ezen a területen beavatkozásra és a lehetőségek felkutatására van szükség, a kérdés több alkalommal is terítékre került már, a megoldásra mindenképp hangsúlyt kell fektetni az intézkedések során.

3.3. Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Tábla: 3.3.1.; 3.3.2.; 3.3.3.

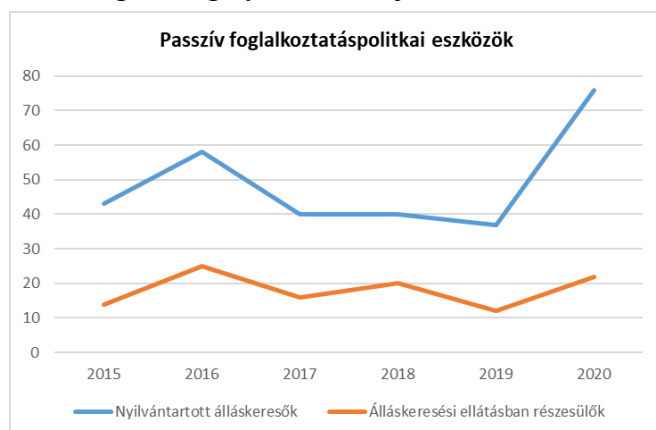
A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény módosítása 2015. március 1-jétől változásokat hozott a pénzügyi és természetbeni ellátások rendszerében, a módosított Szt. felhatalmazást ad az önkormányzatoknak a támogatások megállapítása, kifizetése, valamint ellenőrzése a helyi rendeletben történő szabályozás határákörébe került, az állami és önkormányzati feladatkörbe sorolt pénzbeli és természetbeni segélyezés elkülönül egymástól.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresőök ellátásai I.

Év	Nyilvántartott álláskeresőök száma (TS 052)		Álláskeresői ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresőök száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2015	43	1,41%	14	32,56%
2016	58	1,84%	25	43,10%
2017	40	1,23%	16	40,00%
2018	40	1,13%	20	50,00%
2019	37	0,97%	12	32,43%
2020	76	1,86%	22	28,95%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A kötelezően nyújtandó támogatások körén kívül további támogatások megállapítására van lehetőség, a segély mint kifejezés is kiszorult a gyakorlatból, 2015 óta inkább támogatásokról

beszélünk, melyek a krízishelyzeteket és a helyi szociális problémákat kell, hogy megfelelően kezeljék. Nagytarcsa Község Önkormányzata 24/2018. (XI. 29.) számú képviselő-testületi rendelete tartalmazza azokat a pénzbeli és természetbeni ellátásokat, melyek nyújtásával az önkormányzat a rászoruló családok életminőségén kíván javítani. Ezen rendelettel szemben az elmúlt időszakban több ponton is megfogalmazódott, hogy hiányossá vált, a helyzetelemzésben

részt vevő szociális szakemberek, óvónők, védőnők, de más szegmensek képviselői is jelezték a Helyi Esélyegyenlőségi Fórum során, hogy kiegészítésre, módosításra szorul, az intézkedési tervek között rövid határidőn belül megvalósítandó feladatként rangsorolható a települési támogatási formák átdolgozása. Ezzel együtt is elmondható, hogy nincs olyan egyéni élethelyzet, melyben az önkormányzat ne nyújtana segítséget, de valóban van lehetőség a települési támogatások körének bővítésére, pontosítására, célzott élethelyzetekre történő átcsoportosítására, mely az intézkedési tervek összesítésénél is szerepel.

A települési támogatások formái:

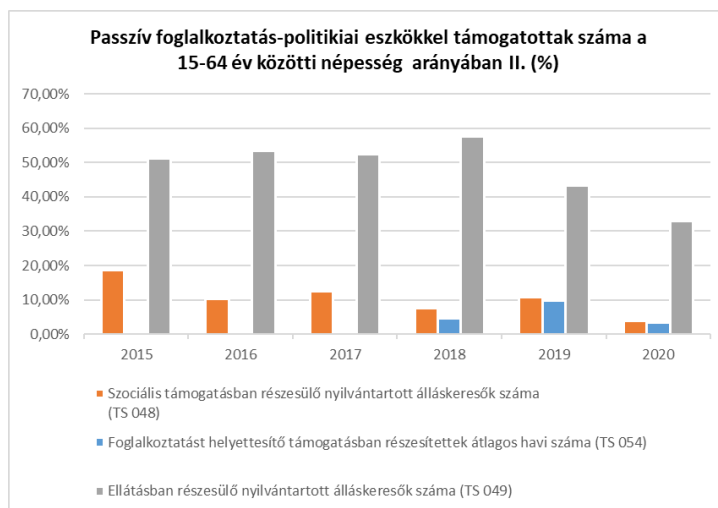
A kérelmek számát tekintve az önkormányzat rendelete szerinti pénzbeli települési támogatások közül több fajta települési támogatással tudtuk a legtöbb esetben segíteni a rászorulókat, ezek között vannak, melyeket viszonylag sokan és rendszeresen igényelnek. Elsősorban olyan élethelyzetekben adtak be erre vonatkozó kérelmet a rászorulóknak, amikor a munkaerőpiacon való elhelyezkedés nehéz vagy lehetetlen, ugyanakkor más jogszabály alapján nem állapítható meg semmilyen rendszeres

pénzbeli ellátás (gyermekét egyedül nevelő szülő, tartósan beteg gyermeket nevelő szülő, vagy egészségügyi probléma miatt átmenetileg munkát vállalni nem tudó aktív korú, valamint alacsony összegű nyugdíjban részesülő kérelmező), akik esetében a rendszeres települési támogatás a feltételek miatt nem volt megállapítható, de az eseti települési támogatás rendeletben foglalt feltételeinek megfeleltek.

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.						
Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2015	8	18,60%	n.a.	-	22	51,16%
2016	6	10,34%	n.a.	-	31	53,45%
2017	5	12,50%	4	%	21	52,50%
2018	3	7,50%	2	4,70%	23	57,50%
2019	4	10,81%	4	9,78%	16	43,24%
2020	3	3,95%	3	3,41%	25	32,89%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A települési gyógyszer-támogatás és a rendszeres lakásfenntartási támogatás kérelmezői többnyire a településen élő idősebb korosztály, akiknek a havi megélhetését veszélyeztetné a magas gyógyszer- és rezsiköltség, őket az önkormányzat a rendeletben meghatározott összeg átvállalásával segíti. A települési gyógyszer-támogatás esetében a kérelmező havi igazolt gyógyszerköltségének felét vállalja át az önkormányzat a jogosultsági feltételeknek való megfelelés esetén, míg a lakásfenntartási támogatásnál a kiválasztott közüzemi szolgáltató részére került közvetlenül havi 5000,- Ft összeg átutalásra. Gyógyszer-támogatás megállapítható bárkinek, aki a rendeletben foglalt feltételeknek megfelel, a jövedelemmel nem rendelkező kérelmezők viszonylag kevesen vannak a kérelmezők körében. Leginkább a nyugdíj előtt álló korosztály jelenik itt meg, akiknek a havi gyógyszerköltségei viszonylag magasak, nyugdíjjal még nem rendelkeznek.

A krízishelyzetbe került egyének részére a törvény által megfogalmazott esetek közül a temetési költségekre, valamint a rendkívüli települési támogatásra nyújtottak be igényeket, a szociális ügyintéző feladata volt a kérelem elbírálása mellett a krízishelyzet egyéb vonatkozásainak (mentális megterheltség, gyász, családi kapcsolatok megromlása, tartós munkanélküliség anyagi és mentális következményei) feltárása is.

A szociális törvény 45. §-a külön említi a települési önkormányzatok által adható támogatás lehetőségei közül a tartósan beteg 18 év alatti személyek részére adható támogatásokat, melyet a helyi rendelet szerint két formában is biztosítottunk a sajátos nevelési igényű és a tartósan beteg gyermeket nevelő szülők részére.

Az újszülött gyermekek támogatása folyamatos együttműködést igényelt a védőnői szolgálattal, akik az önkormányzat szociális ügyintézőjével együttműködve segítettek a kérelmek Hivatalhoz történő, valamint a megállapított támogatás kérelmezőhöz történő eljuttatásában. E támogatás tartalmaz egy egyszeri 20.000,-forintos pénzbeli támogatást és egy természetben nyújtott támogatást, mely az elmúlt években egy mesekönyv és egy Nagytarcsa címerével ellátott babatörölköző volt. A jogosultsági határ lehetővé tette, hogy minden nagytarcsai újszülött megkaphassa ezt a támogatást. E támogatási forma tehát jövedelmi helyzettől alig függ, az újszülöttet gondozó szülők nagy része településünkön viszonylag magas jövedelemmel rendelkezik. Ez a kedvező helyzet kifejezi azt is, hogy az újszülött családba érkezésének anyagi feltételeinek biztosításában a jelenlegi önkormányzati rendelet alapján az önkormányzat szociális eszközökkel nem avatkozik be, amennyiben erre szükség van (krízishelyzetbe került várandós anya, hátrányos helyzetű szülők), arra az önkormányzat a rendkívüli települési támogatást biztosítja.

A gyermekek után járó ellátások közül az alacsony jövedelemmel rendelkezők a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt vették igénybe a legtöbbet az elmúlt évek során, ennek indoka, hogy a kedvezményben részesülő gyermek az óvodai, valamint általános iskolai étkeztetés során ingyenes étkezésben, évente két alkalommal pedig 6000,- a hátrányos helyzetű gyermekek esetében 6500,- forintos támogatásban részesül a gyermek, mely tanszer- és élelmiszervásárlásra alkalmas Erzsébet-utalvány formájában vagy készpénzben került kifizetésre. E kifizetésekre augusztus, illetve november hónapokban kerül sor. A kérelem elbírálása jegyzői hatáskörbe tartozik, s a kérelem adatai bekerülnek a PTR rendszeren keresztül az országos nyilvántartásba, mely TAJ alapú nyilvántartást jelent. A jogosultságot megállapító határozat megküldésre kerül a kérelmezőnek és a nevelési vagy oktatási intézménynek is. A településünkön rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők nyári napközbeni felügyeletét az önkormányzat saját szervezésű táboraiban biztosította 2021. július 12-16. és 2021. július 19-23. között, a táborozás költségét a képviselő-testület döntése alapján az önkormányzat részben átvállalta.

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2015	n.a.
2016	n.a.
2017	1
2018	3
2019	4
2020	3

Forrás: TeIR, KSH

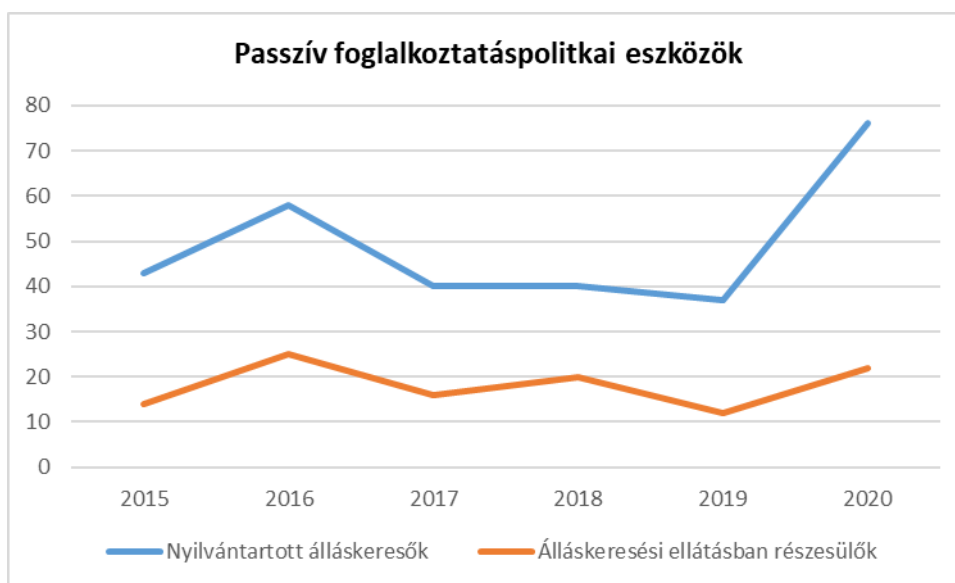
Van két, rendeletben szereplő ellátás azonban, melyekre nem nyújtottak be igényt a településen élők, egyik ezek közül a szociális tűzifa, mivel Nagytarcsa lakosság száma meghaladta az 5000 főt. Ez az elmúlt években kevésbé okozott problémát, hiszen létező támogatási forma maradt a lakásfenntartási támogatás, de az energiaárak emelkedésével a lakásfenntartási támogatásként nyújtható 5000,-forintos havi támogatási összeg sok nehéz anyagi helyzetben lévő, alacsony

jövedelemmel rendelkező lakos számára nem nyújt megoldást, hiszen szeretnének áttérni a vezetékes gáz helyett a szilárd tüzelőanyagra, s inkább ennek költségeihez igényelnék az önkormányzat támogatását. A másik támogatási forma, melyre nem nyújtottak be igényeket, az a bölcsődéztetési támogatás. A települési bölcsőde hiánya, a helyben működő családi bölcsőde szűkös férőhelyszáma, a környékbeli bölcsődék telítettsége mellett ez a támogatási forma nyújthatna segítséget azok számára, akik ezen kívül más módon tudnának családi bölcsődei férőhelyhez jutni, de a kérelmek hiánya arra enged következtetni, hogy ezen családok a növekvő havi térítési díjak miatt inkább más megoldást találnak gyermekük gondozására, s nem veszik igénybe a havi 25000,- forintos hozzájárulást.

A járási hivataloknál igényelhető jövedelempótló ellátások tekintetében a nagytarcsai lakosok részére több lehetőség is nyitva áll az ügyintézésre. Elsősorban a Gödöllői Járási Hivatal ügyfélszolgálatán van lehetőség a kérelmek benyújtására, többnyire nem szokott problémát jelenteni az érintettek részére az ügyintézés, akár személyautóval, akár tömegközlekedési eszközzel könnyen megközelíthető. A gödöllői ügysegéd rendszeres ügyfélszolgálatot tart hivatalunkban, a település lakosai erről friss tájékoztatást kapnak minden alkalommal internetes felületen is, de hivatalunk ügyintézői is felhívják a látókörukbe került érintettek figyelmét a lehetőségekre. Szintén adott, de kevésbé kihasznált lehetőség a közeli Kistarcsán működő kormányablak, gyakrabban veszik igénybe lakosaink a péceli, Budapest 16. kerületi, esetleg a 17. kerületi kormányablak szolgáltatásait. Idősek, fogyatékkal élők részére, vagy bármilyen problémás esetben a Szociális Segítő Szolgálat munkatársai is elvégzik a szükséges egyeztetéseket, időpontfoglalásokat, alkalmanként ha szükséges, kíséretet és gépjárművet is biztosítanak a kérelmezőnek, aki más módon nem tud eljutni a járási hivatalhoz. Ilyen eset volt többek között a 2022. februárja után Ukrajnából érkező menedékesek okmányügyintézése a rendszeres pénzbeli és munkanélküliséghez kapcsolódó ellátásának részeként, mely olyan speciális eset volt, ahol az ügyfeleink teljes körű (információs, adminisztratív stb.) segítséget igényeltek az ügyintézésben.

Az önkormányzati rendelet által biztosított jövedelempótló ellátások közül kettőt lehet említeni, mely kifejezetten a tartósan alacsony jövedelműek részére nyújt segítséget, egy eseti, valamint egy rendszeres létfenntartási támogatás sorolható ide. Az eseti létfenntartási támogatás feltételei rugalmasabbak, ebben az esetben csak a tartósan alacsony jövedelem igazolására van szükség, az egy főre eső jövedelem nem haladhatja meg az öregségi nyugdíjminimum 300%-át, egyedülálló esetében 450%-át. A támogatás kérelem alapján évente kétszer igényelhető, összege 40.000,-Ft, mely feltételek országos összehasonlításban is kiemelkedőnek mondhatók. A rendszeres létfenntartási támogatás azok részére nyújtható, akik egyéb jövedelempótló ellátásra nem jogosultak, valamint a járási hivatal foglalkoztatáshelyettesítő ellátásra vonatkozó kérelmüket elutasította. E támogatás 12 hónapon keresztül havi 25.000,-Ft-ot biztosít azon kérelmezőnek, aki semmilyen más ellátásra nem jogosult, folyósítása nem zárja ki az előbb említett támogatási formát.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresői ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2015	43	1,41%	14	32,56%
2016	58	1,84%	25	43,10%
2017	40	1,23%	16	40,00%
2018	40	1,13%	20	50,00%
2019	37	0,97%	12	32,43%
2020	76	1,86%	22	28,95%
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal				

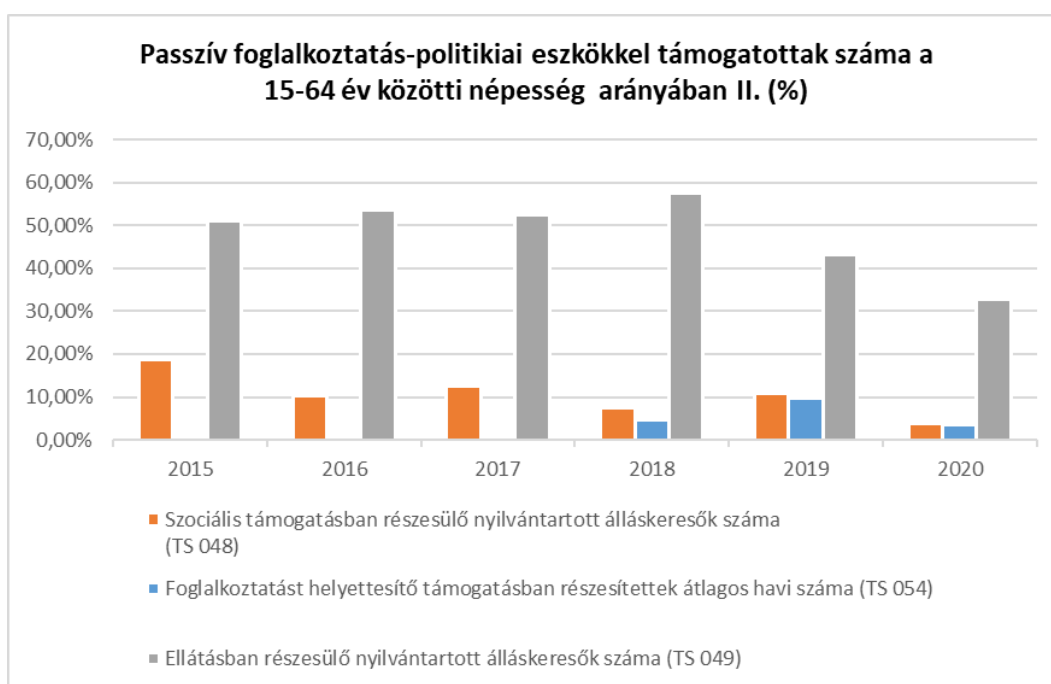

Az önkormányzati települési támogatások mellett a Gödöllői Járási Hivatalnál igényelhetik a rászoruló aktív korúak a járási hivatalok által nyújtható pénzügyi és természetbeni támogatásokat, Az álláskeresők részére álláskeresői járadék, nyugdíj előtt állók részére nyugdíj előtti segély igényelhető. Az igénylésekkel kapcsolatban településünkön havi egy alkalommal ügysegéd ad tájékoztatást, ennek időpontja minden alkalommal nyilvánosan kerül meghirdetésre.

A fenti táblázatban közölt statisztikai adatokból az látható, hogy az álláskeresői járadékban részesülők aránya a nyilvántartott álláskeresőkhöz képest csökkent, viszont előbbiben alig látunk változást. Ez az adat azt mutatja, hogy az ellátásból kikerülők máshol jelennek meg a szociális ellátórendszerben, a feladat ellátása átkerülhet az önkormányzathoz a járási hivatal által nyújtott támogatás megszűnésével.

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.						
Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2015	8	18,60%	n.a.	-	22	51,16%
2016	6	10,34%	n.a.	-	31	53,45%
2017	5	12,50%	4	%	21	52,50%
2018	3	7,50%	2	4,70%	23	57,50%
2019	4	10,81%	4	9,78%	16	43,24%
2020	3	3,95%	3	3,41%	25	32,89%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők száma 3-4 fő körül mozog, kevés olyan rászoruló van a településünkön, akik egészségkárosodásuk vagy 14 év alatti gyermekük felügyelete miatt nem tudnak elhelyezkedni a munkaerőpiacon.

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2015	n.a.
2016	n.a.
2017	1
2018	3
2019	4
2020	3

Forrás: TeIR, KSH

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó témákat elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

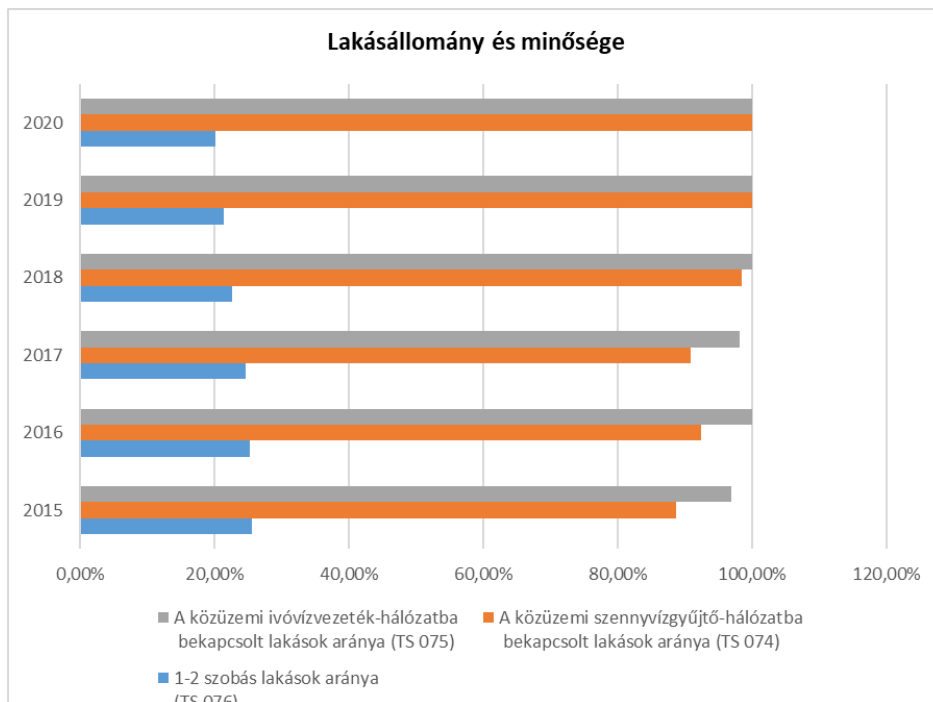
Nagytarcsa infrastrukturális feltételei kedvezőek, az ivóvíz, szennyvízhálózat, gázszolgáltatás a község teljes területén kiépült, bár a lakosságszám drasztikus emelkedése az egyik legégetőbb problémát is okozza napjainkban, mely az ivóvíz minőségének romlásában, a gyakori meghibásodásokban és ezáltal a szolgáltatás időszakos kimaradásában, illetve a szennyvíz elvezetésének nem megfelelő kialakításában tapasztalható leginkább.

A lakosságszám drasztikus emelkedése a lakásállomány emelkedésében is kimutatható, melyet az alábbi táblázat tartalmaz.

Tábla:3.4.1.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2015	1598	23	14	25,59%	88,67%	96,87%
2016	1616	18	11	25,31%	92,45%	100,00%
2017	1663	47	28	24,59%	90,80%	98,08%
2018	1827	164	90	22,71%	98,41%	100,00%
2019	1949	123	63	21,45%	100,00%	100,00%
2020	2110	161	76	20,14%	100,00%	100,00%
Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok						

Az épített lakások száma az időszakon belül vizsgálva is rendkívüli mértékben megemelkedett, 2015-2017 éves épített lakásszámahoz képest a 2018-2020-as években többszöröse, de legalább ötszöröse az előbbi időszakénak. A 2015-ös lakásállományhoz képest 2020-ra 30%-os többletnél tartunk, s ez a szám napjainkban is emelkedik. A település gazdasági körülményeire, az itt élők vagyoni helyzetére vonatkoztatva ezeket az adatokat feltételezhetjük, hogy dinamikus emelkedést jelent majd. Az épített lakásokon belül az 1-2 szobás lakások 20%-os körüli arányából arra következtetünk, hogy a lakások 4/5-öde a legalább 3 szobás lakásokból áll, mely jó anyagi körülményeket feltételez.

a) bérlakás-állomány

Tábla:3.4.2. opcionális

3.4.2. számú táblázat - Bérlakás és szociális lakás állomány <i>opcionális (önkormányzati adatok)</i>							
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)
	db	db	db	db	db	db	db
2015	1 598						
2016	1 616						
2017	1 663						
2018	1 827						
2019	1 949						
2020	2 110						
Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok							

A lakásállományon belül a szociális és bérlakások arányát mutató, jelen esetben ebben az összesítésben üresen hagyott táblázat annak szemléltetésére alkalmas, hogy Nagytarcsa jelenleg nem rendelkezik ilyen lakásállománnyal, mely több esetben jelentett már problémát az elmúlt időszakban. Az önkormányzati intézmények létszámhiányát lehetőség volna csökkenteni, amennyiben az önkormányzat rendelkezne ilyen lakásállománnyal az albérleti árak emelkedése miatt. A lakhatási támogatások bérlakásállományból történő megvalósítására nincs lehetőség, az önkormányzat törekszik arra, hogy erre a hiányosságra megoldást találjon.

b) szociális lakhatás

Szociális lakhatás céljára szolgáló ingatlan nincs a településen. Egyedi esetekben okozott ez a közelmúltban átmeneti problémát, melyet az önkormányzat már eszközökkel, rendkívüli települési támogatás formájában tudott kezelni.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Egyéb lakáscélra használt ingatlan nincs a településen.

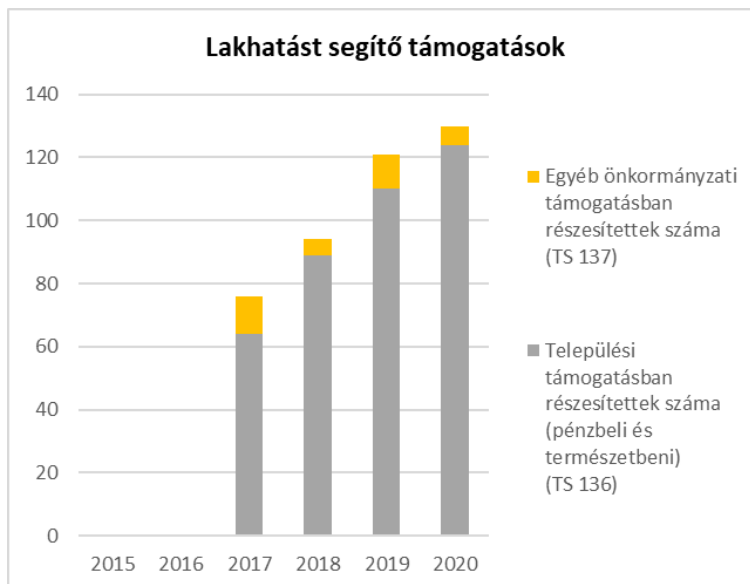
e) lakhatást segítő támogatások

Tábla: 3.4.3.

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2015	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.
2017	64	12
2018	89	5
2019	110	11
2020	124	6
Forrás: TeIR, KSH Tstar		

Lakhatást segítő támogatás a településen a korábban említett 24/2018. (XI.29.) számú képviselő-testületi rendelet alapján megállapítható rendszeres lakásfenntartási támogatás, mely a közüzemi számlák esetében nyújt hozzájárulást havi 5000,-Ft összegben a jogosultak részére. A jogosultság feltétele 2018 óta emelkedett, a korábbi, öregségi nyugdíj minimumának 250, illetve 400%-a helyett 2020 óta 300, illetve 450%, a jogosultak száma így is emelkedett. Ennek nem feltétlenül a

településen élők anyagi helyzetének romlása az oka, a tapasztalat inkább azt mutatja, hogy a rászorulókat a szociális hálózatban dolgozóknak sikerült elérni, a tájékoztatás évről évre több ember részére jut el, a kérelmek kitöltésében segítséget igénylőkhöz is eljut a támogatás a családsegítő munkatársak részéről.

A lakhatást segítő települési támogatások adatait nézve látjuk a növekedést, mely főként 2018 és 2019-es évek között mutatható ki. Ennek oka sokféle lehet, összefüggésben állhat a lakosságszám és lakott ingatlanok számának növekedésével is. Összefügg azzal is, hogy csökken a több generáció által lakott ingatlanok száma, amiből egyenesen következik, hogy a generációk szétköltözésével a családtagokra háruló lakásfenntartási költségek emelkednek. Oka lehet az ugrásnak az is, hogy a 2019-es évben Nagytarcsa lakossága elérte az 5000 főt, így ettől kezdődően a szociális tűzifa támogatás megszűnt, többen kezdtek érdeklődni a rendszeres lakásfenntartási támogatás iránt, mely a korábbi támogatások jövedelemhatárait megtartva, havi 5000,-ft összegű, a szolgáltató felé közvetlenül megfizetett támogatást biztosít a pozitív elbírálásban részesült kérelmezők részére. A jövőre nézve megfontolandó, hogy e pénzügyi támogatás mellett egyéb, természetben adható, szilárd tüzelőanyag támogatásra is szükség lehet, ezen igény az elmúlt hetek, hónapok energiaáremelése kapcsán többször is megfogalmazódott a lakosság részéről, az önkormányzat erre vonatkozó intézkedési terve az idei és a jövő év feladatai közé tartozik. A probléma saját forrásból történő kezelése mellett a központi intézkedéseket is figyelemmel követjük, illetve nyomon követjük a pályázati forrásokhoz való hozzáférési lehetőségeket is.

A lakhatást segítő települési támogatások halmazát részben metszi a rendkívüli települési támogatások halmaza, melyben indoklasként gyakran jelölnek meg a kérelmezők valamilyen nagyobb összegű kiadást a lakás tartós berendezési tárgyainak cseréjével, javításával kapcsolatban. E probléma abból adódik, hogy sok olyan ingatlan van a településen, ahol többnyire idősök laknak, a szükséges felújítások anyagi források hiányában elmaradtak, előfordul, hogy az ingatlan tetőszerkezete, a nyílászárók, esetleg a háztartási nagygépek cseréje, az energiahatékonysági beruházások valóban váratlan kiadást jelentenek és az alacsony jövedelemből, nyugdíjból nem finanszírozhatók. Ilyen esetben az önkormányzat a rászorulóknak részére rendkívüli pénzügyi támogatást tud nyújtani a megfelelő indoklás mellett.

f) eladósodottság

Az eladósodottság mértékét illetően nincsenek adataink. Kifejezetten adósságkezeléshez köthető települési támogatást nem tartalmaz a rendelet, csupán a kérelmekből derül ki, amennyiben a jövedelmet hiteltörlesztés is terheli. Ez főként lakáscélú hitelt jelent, a hitel visszafizetésének nehézségeiről nincs információnk a települési támogatást kérők részéről.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Nagytarcsán néhány külterületi lakóingatlan található, a közművekhez való hozzáférés biztosított.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

A szegregátumok, szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolását a 314/2012 (XI. 8.) Korm. rendelet 10. mellékletében meghatározott módszertan szerint a KSH végezte el a 2011. évi népszámlálási adatok alapján, az ún. szegregációs mutató kiszámításával. 2000 főnél népesebb települések esetében azokat a legalább 50 fővel rendelkező területeket nyilvánítja szegregátumnak, ahol legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korú népességen belül eléri, illetve meghaladja a 35%-ot, míg a szegregációval veszélyeztetett területek esetén ez az érték 30-35% közé esik.

Nagytarcsa község területén nem található szegregátumnak vagy szegregációval veszélyeztetett területnek minősített terület.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

A magyarországi helyi önkormányzatokról szóló 2011. évi CLXXXIX. tv. 13.§ (4) bekezdése határozza meg, hogy az egészségügyi alapellátás, az egészséges életmód segítségét célzó szolgáltatások az önkormányzat kötelezően ellátandó feladatai közé tartoznak. Az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXVIII. törvény 5.§-a értelmében a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik.

- a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról
- a fogorvosi alapellátásról
- az alapellátáshoz kapcsolódó háziorvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi ügyeleti ellátásról
- a védőnői ellátásról
- az iskolaegészségügyi ellátásról.

Egy adott településen belül több tényező is befolyásolja az egészségügyi intézmények kihasználtságát, ilyen például az újszülöttek, kisgyermek és idősek aránya a településen belül. A születések száma községünkben évek óta emelkedő tendenciát mutat és még további emelkedés várható, a bevezető rész jogszabályi környezet bemutatásával foglalkozó fejezete is mutatja, hogy az elmúlt 5 évben több alkalommal is sor került az orvosi és védőnői körzetek átalakítására, a védőnői létszám pedig 1-ről 3-ra emelkedett amellet, az egy védőnőre eső gyermekek száma is emelkedik, míg a gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma nem emelkedett.

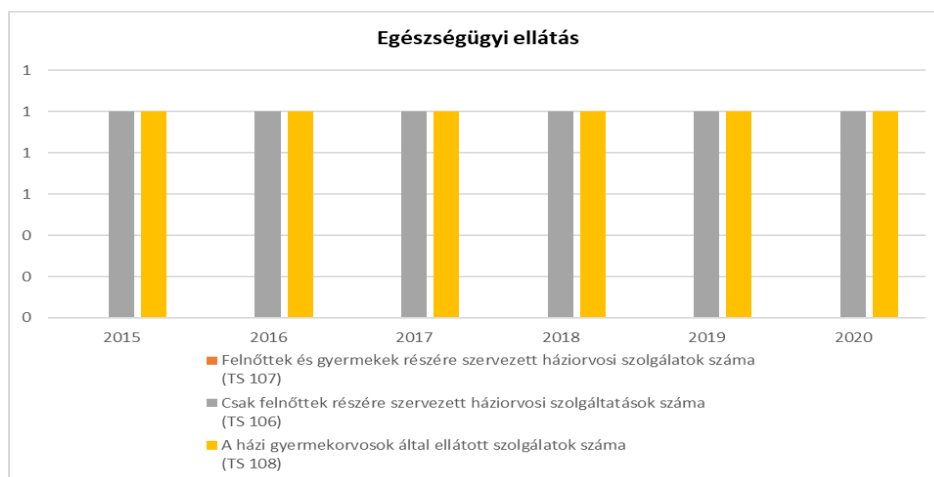
Tábla:3.6.1.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2015	n.a.	1	1	1	33	n.a.
2016	n.a.	1	1	1	34	n.a.
2017	n.a.	1	1	1	35	12
2018	n.a.	1	1	1	48	15
2019	n.a.	1	1	1	54	5
2020	n.a.	1	1	1	49	3

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A jövedelmi helyzetet is tükröző mutatószám fenti táblázatban a közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma, ami a másik rizikócsoporthoz, az időseket takarja elsősorban. Számuk kis mértékben emelkedett.

Nagytarcsa önkormányzatának képviselő-testülete a lakónépességre való tekintettel állapítja meg és alakítja az egészségügyi alapellátások körzeteit, a területi ellátási kötelezettségre a szerződést az alapellátásban résztvevő orvosokkal megkötötte, az ellátáshoz való hozzáférés a lakosság számára biztosított. A településen egy háziorvosi és egy gyermekorvosi rendelő található, a háziorvosi rendelőben vegyes praxis működik.

Járó- és fekvőbeteg ellátás elsősorban a szomszédos Kistarcsán a Pest Megyei Flór Ferenc Kórházban történik, az ellátás minősége megfelelő és a hozzáférés biztosított.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A prevenció és szűrőprogramokhoz való hozzáférés a háziorvosi, gyermekorvosi és védőnői éves beszámolók alapján nyomon követhető és rögzített, az önkormányzat ezen tevékenységek végzését szűrőbuszok szervezésével támogatja. A járvány időszakában a rászorulókat, idősek részére a polgárőrség és az önkormányzat is önként vállalt feladatot látott el a szűrővizsgálatokra történő személyszállításban nemcsak a covid vizsgálatok miatt, hanem egyéb esetekben is, hogy a tömegközlekedés használata az idősebb korosztály részére elkerülhető legyen.

A szűrővizsgálatokat a háziorvosok és házi gyermekorvosok is elvégezték a járvány miatti veszélyhelyzet időszakában is, bár ezekre időnként időbeli eltolódással vagy az online lehetőségek kihasználásával került sor (pl. csecsemők esetében testhossz és súly mérése.) A védőnők, orvosok által elvégzett szűrővizsgálatokra a járványügyi intézkedések szigorú betartása mellett került sor. Rendszeresen biztosított szűrővizsgálat volt a településen többek között: látásvizsgálat, koleszterin szűrés, BMI index, szénhidrát és anyagcsere vizsgálat, várandós kismamák szűrése, terheléses vércukor vizsgálat, EKG. A prevenció kiemelt területei voltak a védőoltások beadása és a betegoktatások. Intézkedési tervként a szűrővizsgálatokon való még magasabb részvételi arány elérése szerepel az önkormányzat programjában.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A gyermekek fejlesztése a szakemberek által talán legtöbbet emlegetett terület minden összefüggésében. A bölcsőde hiányában a kisgyermekek sokszor csak 3 éves kor után, óvodás korban jutnak fejlesztéshez, a védőnő szerepe ennél kisebb korú gyerekek esetében fontos, a szülők figyelmét elsősorban ő tudja felhívni arra, ha fejlesztésre van szükség. A védőnői beszámolók alapján évek óta megállapítható, hogy emelkedik a fejlesztésre szoruló gyermekek száma, de pontos statisztikák erről nem készültek. Gyakori, hogy a szülő nem ismeri fel a problémát, vagy halogatja a probléma kezelését, esetleg anyagi okai vannak annak, hogy nem részesül gyermeke fejlesztő foglalkozásban, esetleg a várólista olyan hosszadalmas, hogy a szülők emiatt nem tudják időben elkezdni a foglalkozást. Óvodás korban rendelkezésre áll megfelelő szakember, folyamatos méréseket és belső tesztek, munkaközösségi projekteket végeznek a mozgásfejlesztési lehetőségekről, valamint a beszédfejlesztési lehetőségekről a mozgáson keresztül. Sokak által jelzett probléma a közösségi terek hiánya, településszinten is megoldásra váró feladat az, hogy óvodai, iskolai kereteken kívül is elérhető legyen megfelelő fejlesztő szakember. A legfontosabb intézkedési terv az, hogy a probléma felismerését követően minél korábban szakember segítségéhez jusson az a szülő, akinek gyermeke bármilyen fejlesztésre (mozgás, beszéd, kognitív fejlesztés) szorul.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az önkormányzat minden intézményében megszervezi a közétkeztetést, amely megfelel az érintett korosztály egészséges étrendjére vonatkozó előírásoknak. A szolgáltatók minőségi és mennyiségi ellenőrzése folyamatos. A szociális étkezésben a Szociális Segítő Szolgálat beszámolója alapján 2021-ben következett be létszámemelkedés a korábbi évekhez képest.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

A sportnak jelentős szerepe van az egészség megőrzésében, ezért a sportolási lehetőségek biztosítása is kiemelt feladatát képezi a településnek. A közösségi szinterek hiánya sajnos nemcsak a kulturális életet határozza meg jelenleg, hanem a sportéletet is. Az önkormányzat szervezőként és támogatóként is igyekszik beavatkozni a település szabadidős sporttevékenységét ellátó civil szervezetek életébe helyszín és támogatás biztosításával, a nyilvánosság megszólításával. Időszakosan működött korábban fitness- és táncsoport az önkormányzat egyik épületének tornatermében, az egyesületek, civil csoportok szervezésében működik futókör, túra egyesület, gyermek táncoktatás is. A szabadidős létesítmények biztonságosságát az önkormányzat és a közterületfelügyelet felügyeli, ezáltal támogatva a szabadidős sporttevékenységekhez való biztonságos hozzáférést.

A Nagytarcsai Tömegsport Egyesület működtet labdarúgó, röplabda, tenisz, kosárlabda, futó, klabball, asztalitenisz és kerékpár szakosztályt. A Tarcsa Túra csoport fiatalok és idősek, családok és egyedülállók részére rendszeresen megszervezi 5-10 km hosszúságú, mindenki által könnyen teljesíthető élménytúráját. A Grund nevű sportlétesítmény a közelmúltban évekig biztosította a lakosság részére a szabadidős sportolás helyszínét, volt lehetőség labdarúgásra, kerékpározásra, rollerezésre. Jelenleg és a jövőben ez a létesítmény az egyesületi sportolási igényeket szolgálja ki, több egyesület is itt tartja rendszeres, tagdíjas foglalkozásait. A Füzesliget Szabadidőpark szabadtéri játékokra és sportolásra egyaránt lehetőséget biztosít. A közösségi kocogást, futást egy civil szervezet népszerűsíti, a néhány éve helyi baráti társaságból szerveződött futóközösség több száz tagot számlál és egyre inkább egyesületi kereteket ölt, tagjai országos futórendezvények rendszeres

résztevői és díjazottjai, tevékenységük példamutató a helyi civil mozgalmak számára és az egészségmegőrzés terén.

e) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az önkormányzat 23/2018. (XI. 29.) képviselő-testületi rendelete az, amely a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról és azok igénybevételéről rendelkezik. Az önkormányzat a család- és gyermekjóléti szolgáltatást, a szociális étkeztést és a házi segítségnyújtás feladatait a Nagytarcsai Szociális Segítő Szolgálat (2142 Nagytarcsa, Zrínyi u. 38.) működésével látja el.

Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások a gyermekjóléti szolgáltatás, a gyermekek napközbeni ellátása és a szünidei étkeztetés. Az önkormányzat a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátásában közreműködő intézmény a Nagytarcsai Csillagszem Óvoda. A szünidei étkeztetés gyakorlati kivitelezése megegyezik a szociális étkeztetéssel, helyszíne a Szociális Segítő Szolgálat Zrínyi utcai épülete.

f) drogprevenációs szolgáltatások

Drogprevenációs foglalkozások iskolai kereteken belül zajlottak az elmúlt két évben, de a pandémia időszaka előtt a polgárőrség is szervezett a Nagytarcsán élő fiatalok részére tájékoztató, figyelemfelhívó drogprevenációs programokat. Jelenleg szükség volna ennek újraszervezésére, fogalmazódott meg a jelzőrendszer részeként is tevékenykedő munkatársak részéről, sőt javaslatként az is elhangzott, hogy a korábbi, általános iskola 7-8. osztályában sorra kerülő foglalkozásokat egy évfolyammal korábbra kellene hozni, sajnos országos tapasztalatokból kiindulva már a 6. évfolyamosok is a veszélyeztetett korosztályba tartoznak. Ennek részleteiről külön intézkedési terv kialakítása szükséges.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megszegése sem az igazgatási szervek, sem a civil szervezetek és mások részéről nem történt.

h) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

Az esélyegyenlőségi célcsoportokat célzó ellátások általában véve is pozitív intézkedésekkel segítik a rászorulókat, a pozitív megkülönböztetést szükség esetén az eljárások, illetve a szolgáltatások nyújtása során érvényesíti az Önkormányzat, illetve a szolgáltató intézmény annak érdekében, hogy a leghátrányosabb helyzetben levőket kompenzálja, esélyegyenlőségüket biztosítsa.

Szinte minden olyan intézkedés, melyeket idáig felsoroltunk, az egyenlő bánásmód szellemében történik, ezért magában foglalja azt is, hogy a hátrányos helyzetű csoportokat és egyéneket előnyben részesíti annak érdekében, hogy az esélyegyenlőséget biztosítsa.

Tábla:3.6.2.

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2015	
2016	
2017	
2018	
2019	
2020	
Forrás: Önkormányzati adat	

Népkonyha szolgáltatás településünkön nem működik.

3.7 Községi viszonyok, helyi közélet bemutatása

- a) közösségi élet szinterei, fórumai;

Tábla:3.7.1.

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2018)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
n.a.	1	2783	3
Forrás: TeIR, KSH Tstar			

A közösségi élet színtereivel kapcsolatban saját elvárásaink és a településen élő idősök és fiatalok igényei alapján komoly hiányosságokkal küzdünk, ezt a témakört korábban már részletesen is kifejtettük, itt csak egy összefoglalóval megismételjük. A közösségi élet színterei az elmúlt években nagyobb átalakításon mentek át, melyeket nem, vagy csak részben sikerült határidőre teljesíteni. Művelődési ház jelenleg nem áll a lakosság rendelkezésére, hiánypótló megoldásokkal rendelkezünk. Ez egy fontos feladat és célkitűzés a jelenlegi településvezetés részére is, komoly társadalmi összefogást igényel, településszintű problémaként kezelendő.

Sportlétesítmények terén valamivel kedvezőbb a helyzet, több kisebb-nagyobb egyesület működik úgy, hogy nemcsak a Nagytarcsán élő gyermekek és fiatalok, de a környező településen élők számára is eredményes sportolási lehetőséget tud biztosítani. Részletesen már foglalkoztunk a témával.

A települési könyvtár többek között a közösségi élet egyik legforgalmasabb színtere. Nemcsak az olvasóvá nevelést tűzte ki céljául, hanem egyéb közösségi programokat is kínál. Heti rendszerességgel biztosítja kismamák, kisgyermekes édesanyák részére a foglalkozások helyszínét. Rendszeresen szervez író-olvasó találkozót, könyvbemutatókat, egyéb kulturális eseményeket. Hagyományos nyári programként minden évben lebonyolításra kerül egy egyhetes nyári olvasótábor kisiskolás gyermekek részére, de egyéb rendezvényeknek is szívesen helyt ad.

A 2019-es év nagyon jelentős év volt a nagytarcsai könyvtár életében, mondhatjuk történelmi jelentőségű. 2019. június 30-ig a könyvtár kettős funkciójú intézményként, iskolai és közművelődési feladatokat is ellátott, tehát feladata volt az iskolai könyvtár működtetése: tankönyvkölcsönzés, könyvtárhasználati órák tartása, a tanárok és tanulók könyvtári igényeinek kiszolgálása, valamint közkönyvtárként is működött, így ebből következően feladata a falu lakossága felé a könyvtári szolgáltatások (dokumentum kölcsönzés, helyben használat, könyvtárközi kölcsönzés) biztosítása volt.

A könyvtár az általános iskola épületében a tornatermi rész emeleti folyosóján, ill. szertárában működött igen mostoha körülmények között, melyek rányomták bélyegüket a könyvtár használhatóságára is. Alapterülete 14 négyzetméter volt. A hét öt napján 28 órában volt nyitva a könyvtár, a fennmaradó időben belső munkák végzése folyt.

Óriási előrelépés volt, mikor a község önkormányzata 2018. májusában megvásárolt egy ingatlant a Kossuth Lajos utcában, ahol korábban a Takarékszövetkezet működött. Az épület vételára 17 millió Ft volt. A könyvtári célra való használathoz szükség volt kisebb átalakításra, illetve elengedhetetlen volt az épület felújítása. Ez 2019. januárjában kezdődött el, és áprilisában fejeződött be, az átalakítást és felújítást a fenntartó végezte el. A következő munkák valósultak meg: kívülről akadálymentes feljárat kiépítése, az épület külső szigetelése, palatető felújítása, festése, külső lépcsőlapok cseréje, könyvtár feliratú táblák elhelyezése az épületen és a főút mentén. A belső munkák közül pedig a gyermekkönyvtár kialakítása két helyiség összenyitásával és egy ajtóbontással, melegburkolat lerakása, festés, az irodában ablacsere. Az épület alapterülete összesen 112 négyzetméter, mely magában foglalja a kölcsönző terek mellett a kiszolgáló

helyiségeket is: kazánház, WC, teakonyha és iroda. A felújításra és az átalakításra összesen 16,39 millió Ft-ot költött az önkormányzat. Ezeken felül az informatikai felszereltséget 250.000 forinttal támogatta a fenntartó, ez magában foglalta egy számítógép beszerzését teljes felszereltséggel. A felújított épület a törvényi előírásnak megfelelően akadálymentes, az utcáról megközelíthető, világos, meleg padlóval ellátott lett, így megfelel könyvtári célra való használathoz.

A könyvtár berendezéséhez és a belső tér kialakításához 2018-ban pályázatot adtunk be az NKA Közgyűjtemények Kollégiuma által kiírt „Települési könyvtárak szakmai eszközfeljesztése, korszerűsítése” célra, melyet megnyertünk, s így a belső tér kialakítását 3.150.000.- Ft-tal támogatta az állam. A pályázat önrésze 350.000.- Ft volt, melyet az önkormányzat még kiegészített 297.000.- Ft-tal.

A felújított belső tér tetőtér jellegű, így a könyvtári polcok egyedi gyártással kerültek elkészítésre. A teljesen berendezett, felújított könyvtár megnyitója 2019. június 25-én volt. A megnyitón kicsinek bizonyult az épület, mindenki nagy örömmel fogadta, hogy a falu új önálló könyvtárral gyarapodott. Ebben az új könyvtárban teljes körű könyvtári szolgáltatást tudunk nyújtani a településen élők számára.

Nemcsak a könyvtár helye változott meg, hanem szervezeti felépítése is; kettős funkciójú könyvtárból egyfunkciójú könyvtárrá, közkönyvtárrá váltunk, ami azt jelenti, hogy 2019. július 1-jétől csak a község könyvtári ellátása a feladatunk, az iskolai könyvtári funkció megszűnt. Megváltozott a könyvtár neve is a korábbi Nagytarcsai Blaskovits Oszkár Általános Iskolai és Községi Könyvtár helyett Községi Könyvtár lett.

Ami változatlan maradt: továbbra is a KSZR (Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer) része a könyvtár, így a Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtár fiókkönyvtára. A KSZR-be azok a kistelepülések tartoznak, amelyeknek lélekszáma (állandó lakosok száma) nem éri el az 5500 főt. (Ez két évvel később Nagytarcsán be is következett.) Ha ezt eléri a település, akkor a könyvtár szakmailag is önálló intézményként kell, hogy működjön tovább az önkormányzat kizárólagos fenntartásában, így ezzel egyidejűleg megszűnnek a KSZR nyújtotta támogatások. Ami változatlan, az a könyvtári szolgáltatások sokfélesége, s ami óriásit fejlődött, az a könyvtár használat színvonalának emelkedése a jobb körülmények megteremtésével. Ezt a statisztikai adatok is igazolják.

A személyi feltételek tekintetében a könyvtáros munkakört 2019. június 30-ig egy személy látta el a KLIK alkalmazásában, valamint megbízási szerződéssel a községi könyvtárra vonatkozóan. Munkáját segítette napi 6 órában egy fő megbízási szerződéssel, munkája mellett elvégezte a BME OMIK által szervezett segédkönyvtáros képzést. Július 1-vel mindkettőjüket átvette az önkormányzat főállású közalkalmazotti munkaviszonyba. Ez a változás lehetővé tette, hogy a nyitvatartás bővüljön, mivel erre már korábban igény mutatkozott.

A számok is igazolják, hogy az új helyre szívesebben jönnek az emberek. Többen betérnek és helyben olvasgatnak, válogatnak a folyóiratok között. Jelentősen megnövekedett a kötelező

olvasmányok iránt az igény. Ide nem csak a nagytarcsai általános iskolába járó tanulók jönnek el, hanem azok is, akik településünkről máshová járnak iskolába. Sok szülő hozza el kisgyermekét, a falu demográfiai összetétele a könyvtárhasználatban is megmutatkozik. Sok új olvasónk van, olyanok, akik korábban nem látogatták a könyvtárat. A dokumentumok beszerzésénél továbbra is figyelembe vesszük az olvasói igényeket és a „Könyvet házhoz” szolgáltatást is folytatjuk, hogy valóban mindenki számára elérhető legyen az intézmény.

A kapcsolattartás az olvasókkal a személyes kapcsolaton kívül telefonon, e-mailben, a helyi újságban a Könyvtári hírek rovatban, és a facebookon keresztül történik.

A korábbi Nagytarcsai Tükörben (helyi újság) minden hónapban hírt adtunk a könyvtári rovatban a legújabb dokumentum-beszerzésekből, illetve a közelgő, vagy már lezajlott rendezvényekről, ha a hely megengedi egy-egy kerek vagy jelentős évfordulóról is meg szoktunk emlékezni.

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások

Nagytarcsa egy régi hagyományokra épülő közösség, a családi és baráti kapcsolatok generációkra tekintenek vissza. Az elmúlt 5 év népességbeli átrendeződése fiatalos lendületet adott a hagyományoknak, egyaránt működnek hagyományőrző közösségek és programok, valamint a főként Budapestről kiköltöző, kisgyermekes családok kisebb közösségei, ezek jól megférnek egymás mellett. A település 6000 fő körüli állandó népességgel rendelkezik, falusias és kisvárosias együttélés is jellemzi közösségének tagjait. Nem okoznak gondot az etnikai különbségek, a lakosok tiszteletben tartják egymás kultúráját, szokásait, az együttélés békés. Az önkormányzat és az intézmények rendezvényeit bárki látogathatja, érdeklődési körének megfelelően. A rendezvényeken az atrocitások, a viták nem jellemzőek.

Konfliktusok adódnak leginkább az átmenő forgalom okozta zajterhelésből és a gépjárművek okozta balesetveszélyes helyzetekből. Mivel sok kisgyermekes család él nálunk, fontos, hogy a közlekedési baleseteket elkerüljük. A településünkön közlekedő és átmenő forgalmat lebonyolítóknak is tudatában kell lenniük annak, hogy sok gyermek a falusias jellegből adódóan önállóan, kerékpárral jár az iskolába, a hétköznapi konfliktusok jelentős része abból adódik, hogy a szülők közlekedési szabálysértéseket tapasztalnak.

Hasonló konfliktusforrás az utcán történő parkolás. Községünk mellékutcai szűkek, nem a jelenlegi forgalmi körülményekre lettek tervezve, egy-egy intézmény (iskola, orvosi rendelők stb.) előtt napközben, bizonyos időszakokban megnő az ott parkoló autók száma, nehezítve ezáltal a környéken lakók közlekedését. Ezek a konfliktusok időnként írásos panasz formájában is az önkormányzat elé kerülnek, ezért mindenképp településszintű problémaként kell foglalkozni velük.

Harmadik jellemző konfliktusforrás a külterületi szeméttlerakás, a közösségi oldalakon gyakran találkozunk lakossági bejelentésekkel. A mezőőr-szolgálat, valamint civil szervezetek is gondoskodnak a szemét eltávolításáról, és a megelőző intézkedésekről is. A Tiszta Falunkért Civil egyesület tagjai célként fogalmazták meg a forgalomlassítás tényleges megvalósítását, a természeti környezet védelmét és szépítését, az ipari parkok, valamint az M0 és M31 autópályák felől érkező zaj csökkentését, mely programjukkal a fent felsorolt konfliktusforrásokat veszik célba.

A konfliktusok rendszerint nem igényelnek rendőrségi vagy hatósági beavatkozást, az elmúlt években nem volt ilyenre példa. Az önkormányzat minden bejelentést kezelni igyekszik.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai

Az ünnepi adományosztásoktól elkezdve az idősök részére kiosztott karácsonyi csomagokon keresztül a nagycsaládosok részére megszervezett ingyenes, havonta egy alkalommal megrendezett ruhaosztáson keresztül az egyéni akciókig nagyon sokfajta szolidaritási akcióval találkoztunk az elmúlt években. Sajnos a covid járvány második és harmadik hullámában is több nagytarcsai család elvesztette hozzátartozóját, s voltak olyan családunk is, ahol az édesanyját vagy édesapát veszítették el a kisgyermekük. Minden esetben széleskörű összefogás volt tapasztalható a településen, nemcsak az önkormányzat tette meg a szükséges lépéseket ezen családok megsegítésére, de a lakosság is egy emberként fogott össze. Elmondható, hogy ahol a krízishelyzet nyilvánosságra kerül valamilyen ok folytán, ott az itt élők azonnali hathatós segítséget nyújtanak. A szolidaritás megnyilvánulása sok esetben egyházi és nemzetiségi önkormányzati keretek között is megvalósul, Nagytarcsán minden működő egyház és közösség szervez adománygyűjtéseket a rászorulóknak részére.

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei

A legnagyobb Nagytarcsán élő nemzetiség a szlovák, nemzetiségi önkormányzat is működik a településen. Nagytarcsa története alapján a helyi szlovák nemzetiség háromszáz éves múltat tekint vissza. Gyökereik, elődeik egy akkor élő nyelvet, kultúrát, népviseletet, hagyományokat hagytak ránk. Ezen hagyományok megőrzésére, ápolására alakult meg az 1994-es választásokat követően a „Nagytarcsai Szlovákok Önkormányzata” (NSZÖ). Feladatuk megőrizni nyelvüket, népviseletüket, népdal-néptánc kincsüket. Megalakulásuk óta szervezik a helyi szlovákok kulturális programjait. A járványhelyzet előtti években szerveztek körutazásokat Szlovákia és Csehország területére, amely az őshaza megismerését szolgálta és a gyökerek felkutatását segítette. Ezek a kirándulások a szlovák nyelvgyakorlással identitásunk megőrzéséhez járultak hozzá. Önkormányzatuk az állam által kapott juttatásból a pályázatokon nyert, és a szponzoroktól kapott támogatásokból gazdálkodik.

A néphagyományok felkutatására, népdal-néptánc kincsek gyűjtésére, színpadra állítására és átörökítésére 1996-ban megalakult a „VENCOK” hagyományörző népdalkör, melynek működését támogatja a nemzetiségi önkormányzat megalakulása óta. A 2008-ban újjáalakult néptáncsoport működéséhez is hozzájárul önkormányzatunk. A Művészeti Alapiskola táncsoportját nagytarcsai népviselettel látta el. Az önkormányzat gondozásában került kiadásra 2004-ben a „Nagytarcsa képekben”, melyet 2008-ban követett „Gyöngyszemek Nagytarcsáról” című magyar-szlovák nyelvű könyv, a megjelent képek nagytarcsai lakosoktól származnak. Minden évben megrendezésre kerül a „Nemzetiségi nap” és a hozzá kapcsolódó időszaki kiállítás, mely szlovák nyelvű istentisztelettel kezdődik, majd a kiállítás megtekintésével folytatódik. Régi szlovák eredetű sütemények bemutatására és díjazására is sor kerül az est keretén belül, ami kulturális programmal és hajnalig tartó bállal zárul. Rendszeresen részt vesznek az Országos Szlovák Önkormányzat, a Budapesti Szlovák Önkormányzat, valamint a környező szlovák települések által szervezett kulturális

programokon, bálokon, kiállításokon, színházi előadásokon. Jó kapcsolatot ápolnak a környező települések szlovák kisebbségi önkormányzataival. A tervek között szerepel, hogy a szlovák nyelv tanulására lehetőség legyen már óvodás korban, és folytatni lehessen az általános iskolában, a szlovák énekek, táncok megőrzésre kerüljenek, ezért óvodás kortól, korhatár nélkül legyen lehetőség az utánpótlás kinevelésére, a sok hímzés, motívum megőrzésre kerüljön, megtanulhassa bárki és felhasználhassa a mai korban is. A hagyományhoz hozzá tartozik a vallás is, további együttműködés áll fenn az egyházzal is. A gasztronómiai klub működését hosszútávon fenn kívánja tartani a nemzetiségi önkormányzat. Fontos célkitűzése a NSZÖ-nek, hogy a község életében jelentős szerepet tölthessenek be, ezért minden együttműködési lehetőségre nyitottak, testületi üléseiket és rendezvényeiket minden érdeklődőt szeretettel várnak.

e) helyi lakossági önszerveződések

A Nagytarcsán működő helyi civil szervezetek felsorolásszerűen a következők:

- FLEX Polgárőr Egyesület
- Nagytarcsai Hagyományörző Kulturális Egyesület
- Nagytarcsai Rozmaring Néptánc Együttes
- Szilasmente Nagycsaládos Csoport (Nagycsaládosok Országos Egyesülete)
- Béta Motor Sportegyesület
- Blaskovits Alapítvány a Gyermekekért Közhasznú Alapítvány
- Evangélikus – Keresztyén Óvoda Alapítvány
- Füzesliget Lakópark Fejlesztéséért Közhasznú Egyesület
- Csillagszem Óvoda Gyerme mosoly Alapítvány Nagytarcsa
- Nagytarcsa Közalapítvány
- Nagytarcsai Tömegsport Egyesület
- Nyugállományú Honvédők Nagytarcsai Egyesülete
- Tiszta Falunkért Civil Egyesület
- PricessFitness Sportegyesület
- Kid-Ball/BigBallDance Szakosztály

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Roma Nemzetiségi Önkormányzat nincs a településünkön, a szomszédos Kistarcsán működik hozzánk földrajzi szempontból legközelebb Kistarcsa Város Roma Nemzetiségi Önkormányzata. Mint a két település önkormányzata közötti viszony, úgy a nemzetiségi önkormányzattal is kölcsönös segítségnyújtáson és együttműködésen alapul a kapcsolat.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
a roma lakosság arányának nincs megfelelő dokumentáltsága a településen, rejtett adat	felmérések végzése, országos statisztikák nyomon követése
regisztrált álláskeresők számának emelkedése, tartós munkanélküliek arányának emelkedése	képzési programok, állásbörze, helyi állás kínálatok megjelenése helyi sajtóban, nyilvánosság
a nők munkanélkülisége arányaiban nagyobb, mint a férfiaké	bölcsőde, óvodai férőhelyszám, intézmények nyitvatartásának kibővítése, családi bölcsődék létrehozásának, bővítésének támogatása
munkahely miatt ingázók magas aránya	a helyi lakosok részére a helyi munkáltatók részéről történő előnyben részesítés motiválása önkormányzati eszközökkel
közösségi tér hiánya a településen	a jelen és a közeljövő várható igényeit teljesen kielégítő épületkomplexumban létrehozni azt a közösségi teret, ahol mindenki számára adottak a művelődés, a kultúra, a szórakozás lehetőségei
települési támogatási formák	felülvizsgálat (feltételek, támogatás összege)

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	2 317	2 386	4703	49,27%	50,73%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			181	3,85%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	475	447	922	10,10%	9,50%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	88	69	157	1,87%	1,47%
Forrás: TelR, KSH Tstar					

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) 96.§. (6) bekezdése előírja a helyi önkormányzat beszámolási kötelezettségét a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról, melynek Nagytarcsa Község Önkormányzata minden évben eleget tesz.

A településen a gyermekvédelmi alapellátások jól működnek, a gyermek- és ifjúságvédelem a gyermekekkel foglalkozó intézményekben jelen van. A gyermekek, az iskoláskorúak ellátása, esélyegyenlősége az egyenlő bánásmód szerint jól működik. A képviselő-testület minden évben átfogó értékelést fogad el a gyermekvédelmi és gyermekjóléti feladatok ellátásáról.

Az önkormányzat által nyújtott pénzügyi ellátások közül a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek szociális helyzete alapján jogosult a gyermekétkeztetés normatív kedvezményének, évente két alkalommal egyszeri külön támogatásnak, valamint a külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek az igénybevételére. A jogosultság egy éves időtartamra kerül megállapításra.

Településünkön a helyzetelemzés időszakán belül egy évet kiemelve alapul, az alábbi adatok állnak rendelkezésre (referenciaként értelmezhető az időszak többi évére vonatkozóan is): a 2018. évben 33 gyermek részesült rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek után a szülők évente két alkalommal egyszeri támogatásban részesülnek. 2018. augusztusban 29 gyermek közül 3 fő halmozottan hátrányos helyzetű volt, illetve 2018. novemberében szintén 25 gyermek után kaptak a szülők természetbeni támogatást (melyből 2 fő halmozottan hátrányos helyzetű volt), összesen 326.500.- Ft értékben. Az önkormányzat a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülőkről jogszabály által előírt nyilvántartást vezet. A 2018-as referenciaévhez viszonyítva az azóta eltelt évek során csökkent a kedvezményben részesülő gyermekek száma, ez a jövedelmi viszonyok javulásával magyarázható. Továbbra is megvizsgálunk minden kérelmet, kapcsolatban állunk az óvodákkal és iskolával, akik a szükséges tájékoztatást megadják a beiratkozó gyermekek szülei részére.

Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás, ingyenes és kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésre vonatkozó részletes adataink a 2018. évre vonatkozóan a helyzetértékelésben:

A Csillagszem Óvodában ingyenes gyermekétkeztetésre jogosult gyermekek közül a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek 3 fő, tartósan beteg, fogyatékos gyermekek 4 fő. A Csillagszem óvodában 2018. évben a szülők nyilatkozata alapján 92 gyermek étkezik ingyenesen. Ebből a jövedelmi helyzetük alapján 61 gyermek, nagycsaládos 31 gyermek. Térítési díjas étkező gyermekek száma 69 fő.

Azon gyermekek, akik olyan családban élnek, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladta meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékkel csökkentett összegének 130%-át. A kedvezmény igénybevételehez a szülőnek a jövedelemre vonatkozó nyilatkozatot kellett kitöltenie, melyet az intézményvezetőhöz kell benyújtani. Az önkormányzatunk által biztosított óvodai gyermekétkeztetésben 2018. évben összesen 99 gyermek étkezett ingyenesen.

Nappali tagozatos iskolában a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek 12 fő (az 1-8. évfolyamon). Nevelésbe vett gyermek, utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőtt, valamint tartósan beteg, fogyatékos gyermekek nem volt. Három vagy több gyermeket nevelő családban élő gyermekek jogosultak kedvezményes étkeztetésre 60 fő, kedvezmény nélküli 140 fő kért étkezést. Összesen az iskolai étkeztetést igénybe vevők száma: 212 fő.

(A Nagytarcsai Szivárvány Evangélikus Óvoda gyermekétkeztetése az önkormányzati feladatokról függetlenül kerül ellátásra.)

Nyilvántartásunk szerint hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermek településünkön ebben az évben 2 gyermek volt, az önkormányzat a 2018. évi iskolai szünetben szünidei gyermekétkeztetést keretében összesen átlagosan a három hónapban 13 gyermeknek biztosított.

Személyes gondoskodást nyújtó ellátások

A települési személyes gondoskodást nyújtó ellátásokat a már említett 23/2018. (XI.29.) számú önkormányzati rendelet szabályozza. Az önkormányzat a gyermekjóléti szolgálatot a Nagytarcsai Szociális Segítő Szolgálat útján látja el. A Nagytarcsai Szociális Segítő Szolgálat létszáma 4 fő, ebből 1 fő vezető, 2 fő látja el a családsegítői feladatokat. A házi gondozást 1 fő végzi.

A gyermekek napközbeni ellátása – a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 41.§ (3) bekezdése szerint – a gyermekjóléti alapellátás keretében napközbeni ellátásának formái - a gyermekek életkorának megfelelően – különösen bölcsődében, családi napköziben, családi gyermekfelügyelet keretében, alternatív napközbeni ellátással, valamint a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény (a továbbiakban Kt.) hatálya alá tartozó óvodában, iskolai napköziben történik.

Nagytarcsán a gyermekek napközbeni ellátása a Csillagszem és a Szivárvány (egyházi fenntartású) Evangélikus Óvodában biztosított. A Csillagszem óvoda 221 férőhellyel rendelkezett 2015-ben, maximális kihasználtsággal működött, a 2020 évi férőhelyek száma 292-re emelkedett. A Szivárvány Evangélikus Óvoda férőhelyeinek száma 90 fő.

A gyermekek átmeneti gondozása (helyettes szülő, gyermekek átmeneti otthona, családok átmeneti otthona, gyermekek átmeneti házi gondozása) 2013. január 1-jétől a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény módosítása alapján a gyermekek átmeneti gondozásával kapcsolatos eljárások, és a gyermekvédelmi gondoskodás (védelembé vétel, ideiglenes hatályú elhelyezés) az ideiglenes hatályú elhelyezéssel kapcsolatos eljárások a Gödöllői Járási Hivatal hatáskörébe kerültek.

Tábla:4.1.

4.1. számú táblázat - Gyermekekori népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	2 317	2 386	4703	49,27%	50,73%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			181	3,85%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	475	447	922	10,10%	9,50%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	88	69	157	1,87%	1,47%
Forrás: TeIR, KSH Tstar					

Az állandó lakosságon belül a 0-17 évesek aránya összességében nemenként tekintve 10-10% fölötti, közülük is a 14 év alatti, tehát jelenleg a településünkön nevelési vagy oktatási intézményt igénybe vevő vagy hamarosan igénybe vevők aránya átlagosan 10%, azaz kiemelt figyelmet kell mindenképp fordítani erre a korcsoportra, illetve a családjukban 14 év alatti gyermeket nevelő szülők igényeire, szükségleteire, elvárásaira.

a) veszélyeztetett és védelembé vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényben (továbbiakban: Gyvt.) szabályozott gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot látnak el a törvényben meghatározott alaptevékenység keretében az egészségügyi szolgáltatást nyújtók, így különösen a védőnői szolgálat, a háziorvos, a házi gyermekorvos, a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók, így különösen a családsegítő szolgálat, a családsegítő központ, a köznevelési intézmények, a rendőrség, az ügyészség, a bíróság, a pártfogói felügyelői szolgálat, az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek, az alapítványok, a munkaügyi hatóság. A felsorolt intézmények és személyek kötelesek jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgálatnál, hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén. Ilyen jelzéssel és kezdeményezéssel bármely állampolgár és a gyermekek érdekeit képviselő társadalmi szervezet is élhet. A törvény által nevesített személyek, szolgáltatók, intézmények és hatóságok a gyermek

csalásban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében kötelesek egymással együttműködni és egymást kölcsönösen tájékoztatni.

A gyermekvédelmi törvény meghatározza a gyermekek védelmének rendszerét. A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzügyi, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint hatósági intézkedések biztosítják. A gyermekvédelmi rendszer működtetése állami és önkormányzati feladat.

Településünkön a gyermekvédelmi alapellátások kiépültek, a preventív gyermekvédelem minden gyermekekkel foglalkozó intézményben, szakmai programban jelen van. Nagytarcsán a gyermekvédelmi rendszer alábbi ellátásaival és intézkedéseivel tesz eleget a gyermekvédelmi törvényben foglalt ellátási kötelezettségeinek:

A gyermekvédelmi gondoskodás keretében nyújtott pénzügyi és természetbeni ellátások:

- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
- a gyermekétkeztetés.

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:

- a gyermekjóléti szolgáltatás,
- a gyermekek napközbeni ellátása.

Az alábbi, gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések 2013. január 01. napjától a járási gyámhivatal feladatkörébe tartoznak:

- védelembe vétel, iskoláztatási támogatás szüneteltetése
- ideiglenes hatályú elhelyezés
- átmeneti nevelésbe vétel.

A gyermekvédelmi gondoskodás körébe tartozó intézkedések kiválasztásánál figyelembe kell venni a veszélyeztetettség jellegét, a gyermek személyiségét, a gyermek családi körülményeit, az intézkedés várható hatásait, a gyermeknek a törvényben meghatározott - saját családi környezetben történő - nevelkedéséhez fűződő jogát. A veszélyeztetett gyermek definíciója alatt olyan - magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult – állapotot értenek, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza. A gyermekvédelemben érintett szakemberek gyakran eltérően értelmezik a veszélyeztetettség fogalmát és a mértékét is. Ha a szülő vagy törvényes képviselő az alapellátások önkéntes igénybevételeivel a gyermek veszélyeztetettségét megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de segítséggel a gyermek fejlődése a családban biztosítható, a gyámhatóság a gyermeket védelembe veszi. A gyámhatóság - a gyermekjóléti szolgálat javaslatának figyelembevételével - védelembe veheti továbbá a szabálysértési hatóság értesítése alapján a szabálysértést elkövetett fiatakorút, a nyomozó hatóság nyomozást megtagadó határozata alapján a tizennegyedik életévét be nem töltött gyermeket, vagy a rendőrség, az ügyészség, illetve a bíróság jelzése alapján a bűncselekmény elkövetésével gyanúsított, vádolt fiatakorút. A védelembe vétellel egyidejűleg a gyermek gondozásának folyamatos segítése és ellátásának megszervezése, a szülői nevelés támogatása érdekében a gyámhatóság a gyermek részére a gyermekjóléti szolgálat családgondozóját rendeli ki. A családgondozó a védelembe vett gyermekekre vonatkozóan egyéni gondozási nevelési tervet készít,

melyben megfogalmazásra kerülnek a családgondozó, a szülő és a gyermek azon feladatai, amelyek a gyermek veszélyeztetettségének megszüntetéséhez szükségesek. A kirendelt családgondozó szükség szerint, de legalább évente írásban tájékoztatja a gyámhatóságot a családgondozás eredményéről.

Településünkön a védelembe vett kiskorúak száma az elmúlt 5 évben minimálisnak mondható, néhány fő, a legmagasabb számot a 2019-es évben érte el, de 2020-ra ez a szám teljesen lecsökkent. Figyelembe véve azt, hogy a nemzetközi megfigyelések és az országos tendenciák is ezzel ellentétes irányt mutatnak, a világjárvány következtében kialakuló emelkedő munkanélküliség, az iskolák és óvodák bezárása magával hozta a családon belüli konfliktusok és bántalmazások emelkedő számát, ez Nagytarcsán nem következett be, sőt a korábbi évekhez képest is javult az arány. Intézkedéseinkben ezt az eredményt igyekszünk megtartani.

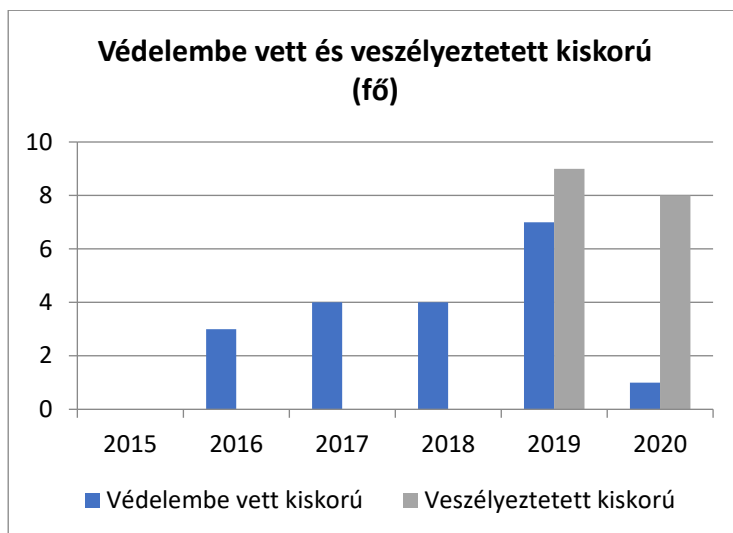
A veszélyeztetett gyermekek száma az elmúlt 2 évben ennél valamivel magasabb (korábbi évekből nem rendelkezünk ilyen adattal), mint a védelembe vett gyermekeké, mivel a veszélyeztetettség sok esetben a család- és gyermekjóléti szolgáltatás önkéntes igénybevételével is kezelhető, azonban azokban az esetekben, mikor ez a típusú ellátás már nem elégséges, hatósági intézkedésre (védelembe vételre) kerül sor. A védelembe vettek tehát azok a gyermekek, akik a veszélyeztetettek közül kerülnek ki, mint hatósági intézkedésben érintett kiskorúak. Az ő esetükben a veszélyeztetettség súlyosabb, nehezebben kezelhető problémát jelent, ezért kötelező magatartásszabályok elrendelése mellett a gyámhatóság védelembe veszi őket. A veszélyeztetettség és a súlyos problémák kialakulásának megelőzésében, illetve a beavatkozás gyorsasága érdekében kiemelkedő jelentősége van veszélyeztetettséget észlelő- és jelzőrendszer működtetésének.

A Szociális Segítő Szolgálat családgondozói személyes segítő, kölcsönös bizalmon alapuló kapcsolat kialakítására törekszenek a szülőkkel és a gyermekekkel egyaránt a veszélyeztető körülmények elhárítása érdekében. Feladatuk a komplex családgondozás, melynek középpontjában a gyermek áll.

Tábla:4.1.1.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2015		n.a.
2016	3	n.a.
2017	4	n.a.
2018	4	n.a.
2019	7	9
2020	1	8

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők

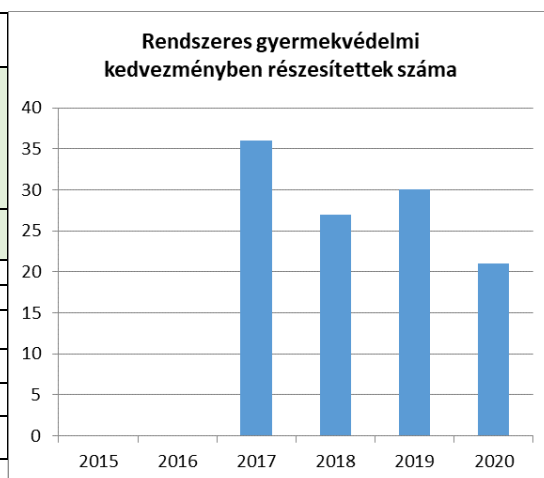
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt a nyugdíjminimumhoz viszonyított egy főre eső havi jövedelem összege és a vagyoni helyzet függvényében állapítják meg. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény célja a szociális alapon rászoruló kiskorúak, vagy közoktatási intézményben tanuló nagykorúak anyagi támogatása. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult

- ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésnek és a szünidei gyermekétkeztetésnek,
- természetbeni támogatásnak (évente két alkalommal: augusztus és november hónapban, feltéve, hogy a kedvezményre való jogosultsága tárgyév augusztus 1-én, illetve november 1-én fennáll)
- más, jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek az igénybevételére.

Tábla:4.1.2.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2015	n.a.
2016	n.a.
2017	36
2018	27
2019	30
2020	21

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

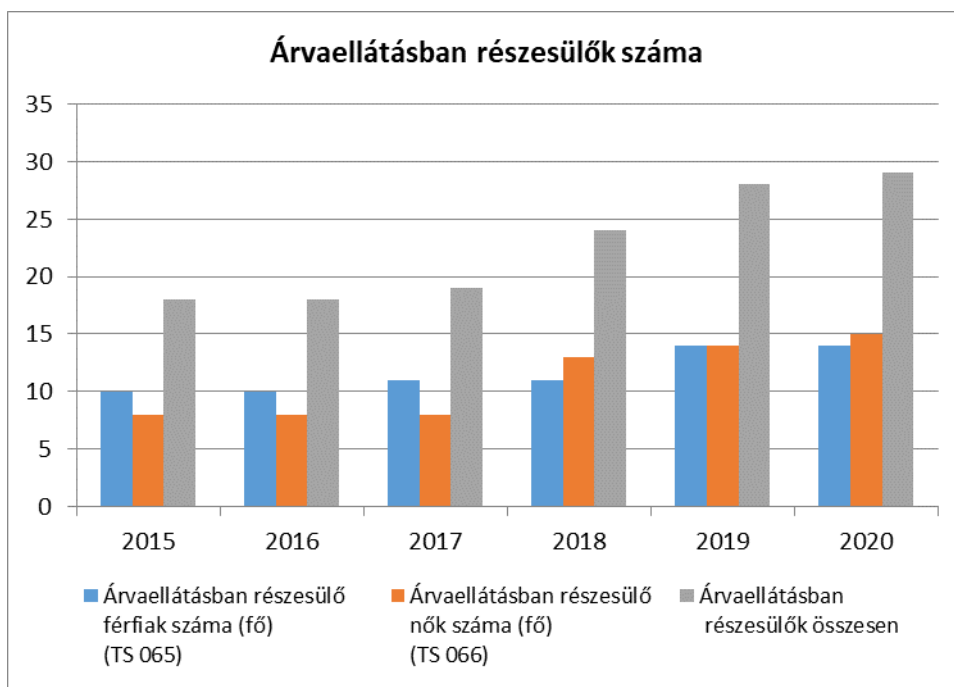
Fenti adatok a TeIR rendszer alapján kerültek kitöltésre, de a létszám éves szinten értendő a havi megállapított rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénybevételére vonatkozóan, tehát havonta átlagosan 2-12 fő részére került megállapításra. A csökkenő létszám azt mutatja, ami a benyújtott kérelmek alapján is megállapítható volt, hogy az egy főre eső havi jövedelem emelkedett a korábban rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt igénybe vevő családok körében, így azok a jogosultsági feltételeknek a későbbi években nem feleltek meg.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma 2017-től folyamatosan csökken. A jelenség nagyrészt valószínűleg azzal magyarázható, hogy a jogosultság sok más ellátáshoz hasonlóan az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének bizonyos százalékában van meghatározva, azonban a nyugdíjminimum összege évek óta változatlan. Így azonban túlságosan alacsony az a jövedelemhatár, mely alatt a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítható. Mindamelllett, hogy ezen ellátás – mivel természetbeni ellátásokra, kedvezményekre jogosít – kifejezetten hatékonynak mondható, ha a jövedelemhatár nem emelkedik tovább a jövőben, akkor sok, egyébként rászorulóknak tekinthető család eshet ki az ellátásból. A kérelmezőkre jellemző, hogy a szülők többnyire alacsony jövedelműek, illetve csak egyiküknek van jövedelme, esetleg csak alkalmi munkavégzésből származó jövedelemmel rendelkeznek, ami szezonális jellegű, az év fennmaradó részében nem rendelkeznek jövedelemmel. A rendszeres támogatás esetében elmondható, hogy a beérkezett kérelem elutasítására csak nagyon kevés esetben kerül sor, melynek oka minden esetben a család olyan anyagi, vagyoni helyzete, mely a támogatás megállapítását kizárja. A támogatási formák konkrét kérelmezését megelőző személyes elbeszélgetések alkalmával részletes tájékoztatást kapnak a gyermeket nevelő családok a támogatások jogosultsági feltételeiről és így konkrét kérelem, amelyben a kérelmező nem felel meg a feltételeknek, kevés esetben érkezik az önkormányzathoz.

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

Tábla: 4.1.3.

4.1.3. számú táblázat - Árvaellátás			
Év	Árvaellátásban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaellátásban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaellátásban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2015	10	8	18
2016	10	8	18
2017	11	8	19
2018	11	13	24
2019	14	14	28
2020	14	15	29
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok			

A gyermekek támogatásának egyik speciális fajtája az árvaellátás, amely egy biztosítási típusú, havi rendszerességgű, jövedelemarányos pénzbeli ellátás, az elhunyt biztosítottak gyermekei, illetve bizonyos esetekben unokái és testvérei részére. Az árvaellátás az elhunyt nyugdíjas, illetve nyugdíjban nem részesülő, de nyugdíjjogosultságot szerzett elhunyt személy gyermekének, örökbe fogadott gyermekének, meghatározott feltételek esetén nevelt gyermekének, testvérének, unokájának járó ellátás. Az árvaellátás alapvetően a gyermek 16. életévének betöltéséig jár, kivéve, ha nappali rendszerű oktatásban vesz részt a gyermek, ebben az esetben legfeljebb 25. életévének betöltéséig jár. Az árvaellátás összege gyermekenként annak a nyugdíjnak a harminc százaléka, ami az elhunytat öregségi nyugdíjként halála időpontjában megillette, vagy megillette volna. A nyugdíj hatvan százaléka jár árvaellátásként annak a gyermeknek, akinek mindkét szülője elhunyt, illetve akinek életben lévő szülője megváltozott munkaképességű. Nagytarcsán az árvaellátásban részesülők száma 2016-tól folyamatosan emelkedett és 2020-ra megugrott, ennek egyik oka a már említett járványhelyzet, amikor több kisgyermeket nevelő családot ért veszteség.

Nagytarcsa Község Önkormányzata évente csatlakozik a Bursa Hungarica Ösztöndíjrendszer fordulóihoz és biztosít költségvetésében forrást az ösztöndíj önkormányzati részéhez. A Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszer célja az esélyteremtés érdekében a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok felsőfokú tanulmányainak támogatása.

Emellett a települési támogatások több fajta, havi rendszerességgel nyújtott támogatási formában részesítjük a gyermeke jogán jogosult azon kérelmezőket, akik megfelelnek a kérelem feltételeinek. Ilyen települési támogatási forma a sajátos nevelési igényű gyermekek havi 15000,- forintos, 12 hónapra megállapított támogatása, a tartósan beteg gyermekek esetében az intézményi étkezés 50%-os támogatása és a bölcsődéztetési támogatás.

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

A kedvezményes iskolai-óvodai étkeztetés jelentősége igen nagy. A naponkénti meleg ebéd igen fontos lehet azoknak a gyermekeknek, akiknek nem, vagy csak ritkán tudják a meleg ételt biztosítani a szülők.

A vizsgált időszakban a gyermekétkeztetést a Prizma-Junior Közétkeztetési Zrt. biztosította. Ebből az időszakból ismét egy évet kiemelve megállapítható az ingyenesen vagy kedvezményesen étkező gyermekek aránya, ez a jelen esetben kiemelt év a statisztikában nem szereplő, de legfrissebb, 2021. év.

A Blaskovits Oszkár Általános Iskola átlagos tanulói létszáma ebben az évben 395 fő.

Az 50%-os térítési díjas átlag:

- 3* étkezés a teljes évre vonatkozóan napi 44 fő, a karantén időszakában 2 fő, a karantén időszakának kivételével napi 60 fő

- reggeli + ebéd a teljes évre vonatkozóan napi 20 fő, a karantén időszakában 0 fő, a karantén időszakának kivételével napi 27 fő

- csak ebéd a teljes évre vonatkozóan napi 17 fő, a karantén időszakában 0 fő, a karantén időszakának kivételével napi 24 fő,

azaz összesen a teljes évre vonatkozóan napi 27 fő, a karantén időszakának kivételével napi 37 fő, összesen napi átlag 31 fő a teljes évre vonatkozóan.

A 100%-os térítési díjas átlag:

- 3* étkezés a teljes évre vonatkozóan napi 3 fő (a 2020/2021 nevelési év második félévében 4 fő, a 2021/2022 nevelési év első félévében 2 fő), a karantén időszakában 4 fő,

- reggeli + ebéd: összesen napi átlag 3 fő a teljes évre vonatkozóan

Kedvezmény nélküli étkezések:

-3* étkezés napi a teljes évre vonatkozóan napi 54 fő, a karantén időszakában 2 fő, a karantén időszakának kivételével napi 66 fő,

- reggeli + ebéd a teljes évre vonatkozóan napi 33 fő, a karantén időszakában nem volt, a karantén időszakának kivételével napi 44 fő, csak ebéd a teljes évre vonatkozóan napi 35 fő, a karantén időszakában nem volt, a karantén időszakának kivételével napi 50 fő, összesen napi átlag 40 fő a teljes évre vonatkozóan.

Összesen az általános iskolában napi átlagban 207 fő étkezett. A karantén 2021.03.09. - 2021.04.30.-ig tartott, a nyári szünidei időszakban az iskola 2021.06.16.-2021.06.30.-ig biztosított ügyeletet és étkezést. A statisztikai adatokból következően megállapítható, hogy az intézményi étkezést igénylő családok nagy része az oktatási intézmények zárva tartási időszakában nem igényelte az önkormányzat által biztosított gyermekétkeztetést.

A gyermekétkeztetésre az önkormányzat által 2021-ben kifizetett összeg 58.084.629,- Ft volt, a szülők részére kiszámlázott összeg (nyersanyagköltség) 26.688.316,-Ft, az önkormányzat 25.728.566,-Ft állami támogatásban részesült.

Jogszályi előírás alapján a települési önkormányzat a 2016. évtől köteles a szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkezést a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítani. Nyilvántartásunk szerint hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű iskolás gyermek településünkön 2021. évben 2 fő volt. A szünidei gyermekétkeztetés az önkormányzati szervezésben, napközis táborokban való részvétel formájában valósult meg, biztosítva ezáltal a törvény által előírt kötelezettségen kívül a rászoruló gyermekek napközbeni felügyeletét is. Az önkormányzat 2021. július 5-9., valamint 2021. július 12-17. között szervezte meg kétszer 5 napos táborát, mely fenti jogszályi előírásoknak eleget tett.

Tábla: 4.1.4. opcionális

Jelenleg nem áll rendelkezésre elegendő adat a kérdés analizálásához.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete

Nem releváns, magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermek a község intézményeibe nem jár, nincs is tudomásunk ilyenről.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői

Nem releváns, a hátrányos helyzetű családok egyike sem külföldről tért vissza. Az idei évben egy olyan családról volt tudomásunk, akik Ukrajnából érkeztek, összesen 4 fő, közülük ketten rendelkeztek magyar állampolgársággal, ketten nem rendelkeztek, regisztrációjuk a hatóságoknál az önkormányzat adminisztratív segítségével megtörtént. Szintén megtörtént az alapellátásba történő felvételük, mivel a családban egy 6 év alatti gyermek és egy várandós nő is volt, a rendszeres kapcsolattartás és a védőnői gondozás is megtörtént. A család jelezte, hogy anyagi segítségre nem tartanak igényt, illetve a felkínált segítséget nem fogadták el. Körülbelül 4 hónapig tartózkodtak a településen, majd környező településen találtak megfelelő lakhatási feltételeket, így jelenleg egy Ukrajnából érkezett menedékesként nyilvántartott személy vagy család sem tartózkodik Nagytarcsán, vagy nincs tudomásunk róluk. Intézkedéseinkben felkészültek vagyunk, felvettük a kapcsolatot a szomszédos települések kormányablakaival és a Gödöllői Járási Hivatallal, amennyiben újabb személyek érkeznének a településre, azonnali intézkedésre van lehetőség.

4.2 Szegregált, teleszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Nagytarcsán nem tartunk nyilván szegregátumokat és szegregátumokban élőket, ezért esetünkben a témakör nem releváns.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A hatályos szabályozás értelmében hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát családi körülményei, szociális helyzete miatt megállapították. Hátrányos helyzetű (HH) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre (RGYK) jogosult gyermek, nagykorúvá vált gyermek vagy fiatal felnőtt, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll: a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettséggel rendelkezik, alacsony foglalkoztatottságú, vagy a gyermek elégtelen lakókörnyezetben, illetve lakáskörülmények között élő gyermek vagy fiatal felnőtt.

Halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) az, aki esetében a HH-ként meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll, továbbá a családjából kiemelt, szakellátást nyújtó intézményekben elhelyezett, nevelésbe vett gyermek, valamint az utógondozói ellátásban részesülő, tanulói, hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

2013. szeptember 1-jétől a gyermekvédelmi törvény szabályozza a HH-s és a HHH-s gyermek (ill. fiatal felnőtt) fogalmát, tekintettel e fogalomnak a köznevelés területénél általánosabb, gyermekvédelmi szempontú jelentőségére. Az újraszabályozással a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet kompenzálására a korábbinál szélesebb körben nyílt lehetőség, így például már 0–24 éves kor között lehet igényelni a minősítést a települési önkormányzatok jegyzőitől, miközben az elbírálás alapjául továbbra is az RGYK-ra való jogosultság számít.

Fentiekről a szülő önkéntesen a Gyvt-ben meghatározott eljárás keretében nyilatkozhat. Halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló is, akit tartós nevelésbe vettek.

A gyermekvédelem intézményes rendszere kiépült a településen, a Szociális Segítő Szolgálat, az óvodai és iskolai gyermekvédelmi felelősök, pedagógusok és a védőnők összehangolt munkájának köszönhetően jól működik, a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a fogyatékossgal élő gyermekek egyaránt hozzájutnak az egészségügyi (védőnői és háziorvosi ellátás) és a szociális ellátásokhoz (gyermekjóléti szolgáltatás, családsegítés).

Településünkön jelenleg két óvodás korú, négy általános iskolás korú és két középiskolai tanulmányokat folytató hátrányos helyzetű gyermek él. Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nincsenek, fogyatékossgal élőkről létszámadat nincs, de a települési támogatási kérelmek alapján 5-10 fő van jelenleg. A hátrányos helyzetű gyermekek száma az elmúlt években is hasonló volt, nem emelkedett. A szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosított, pénzügyi és természetbeni támogatásokkal is igyekszünk ennek megvalósítását támogatni az önkormányzati eszközök terén, valamint ha lehetőség van rá, felvesszük a kapcsolatot a helyi egyházak, civil szervezetek képviselőivel is. Hátrányos helyzetű gyermekeket támogató intézkedés, hogy a nyári önkormányzati és szlovák önkormányzati táborokban is ingyenesen vehetnek részt ezek a gyermekek. Adventi időszakban élelmiszer-csomagot osztunk, elsősorban a hátrányos helyzetű családok részesülnek

ezekből a csomagokból. Tudomásunk van olyan civil kezdeményezésről, hogy hátrányos helyzetű gyermekek részére az általános iskolába járó gyermekek szülei szerveztek tanszercsomag gyűjtést, hozzájárulva ezzel az iskolakezdéssel járó kiadásokhoz (füzetek, írószerek stb.) A tehetséggondozás területén az óvoda, iskola dolgozói különös tekintettel vannak azokra a gyermekekre, akik anyagi okok miatt nem férnek hozzá a fizetős foglalkozásokhoz, tanfolyami lehetőségekhez.

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

Tábla:4.3.1.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2015	1	144	144
2016	1	138	138
2017	1	184	184
2018	2	224	149
2019	2	315	157,50
2020	3	485	161,67

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

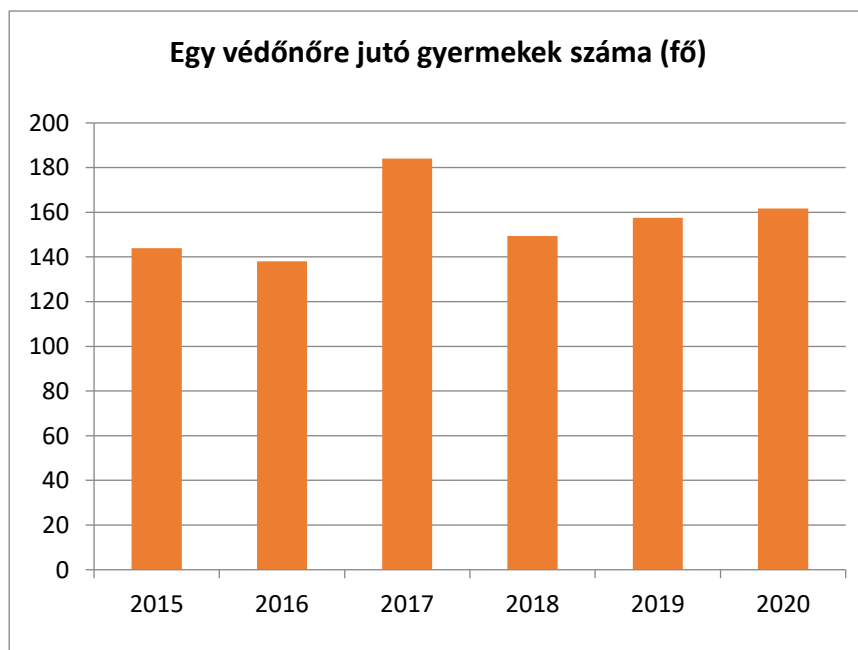
Fenti táblázatok a 2015-től 2020-ig tartó évek adatai alapján mutatják be a Nagytarcsa lakónépességében történő folyamatos változást a kisgyermekes és kisgyermekes családok számának alapján. Ezen adatokból is látszik, hogy az ilyen arányú növekedés több folyamatot is elindított, melyek részben meg is valósultak. 2018-ban új védőnői státuszt kaptunk, melyet két év múlva egy harmadik követett. A beköltözések, elsősorban a kisgyermekes családok beáramlásának tempója olyan mértékű, hogy a körzetek átalakítására is szükség volt, de a státuszok számának emelése és a körzetek átalakítása ellenére is jól látszik, hogy az egy védőnőre eső gyermekek száma még így is jóval magasabb az 5 évvel korábbinál, 144 helyett 162 fő. Ez a dinamika a 2021-es évben is folytatódott, melyet a lenti, védőnők által készített beszámolók alapján ismertetünk, a statisztikai adatok mellett áttekintve azokat a problémákat is, melyekkel napi munkájuk során szembesülnek. A védőnők a növekvő létszám és az intézmények hiánya mellett elsősorban a világjárvány okozta nehézségekre, a személyes kapcsolattartás hiányára és a globális változásokra hívták fel a figyelmet:

A védőnői ellátás feladata az egészség megőrzése, fejlesztése, a betegségek, a fejlődésben mutatkozó elmaradások korai felismerése, szűrése, a rászorultak életvezetési tanácsokkal való ellátása.

Nagytarcsán a személyi feltételeket tekintve az elmúlt időszakban bővülésről, javulásról lehet beszámolni, amit elsősorban a népességszámban és korösszetételben is kimutatható változás tett szükségessé. A település lakosságszámának nagymértékű növekedése elsősorban a beköltöző aktív korú, kisgyermekes vagy gyermekvállalás előtt álló családok számának nagy arányú növekedését jelentette, mely szükségessé tette a védőnői körzetek számának újbóli felosztását és újabb státuszokra is szükség lett. 2019. május 1. óta három védőnő látja el Nagytarcsán a védőnői feladatokat, egy védőnő másfél körzetet lát el, ideértve a területi körzetet és az iskolai védőnői feladatokat is. A területi védőnői ellátásról szóló rendelet módosításával a védőnői feladatkörök rendszeresen bővülnek. A kormány egyre nagyobb szerepet szán a védőnőknek a szűrővizsgálatok terén is.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2015	1	144	144
2016	1	138	138
2017	1	184	184
2018	2	224	149
2019	2	315	157,50
2020	3	485	161,67

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A védőnői beszámolók alapján 2021. évben státuszokra lebontva a következő létszámadatok láthatóak:

Nagytarcsa 1. körzetben jelenleg a várandós anyák száma 21 fő, az 1 éven aluliak száma 42 fő, az 1-6 évesek száma 243 fő, 7 éven aluli gyermek 285 fő és az iskolások száma 400 fő.

	Élveszülések száma	Koraszülött	Halvaszülés	Gyermekhalálozás
2018	58	1	1	0
2019	58	6	0	0
2020	39	2	0	0

2020. évben a gondozott családok száma 227 volt, maga a védőnői családlátogatások száma 527, a szaklátogatás száma 755. Várandósok látogatására 38 alkalommal került sor, míg 0-1 éves gyermekek látogatására 333 alkalommal, 1-3 éves korú gyermekek látogatására 142 alkalommal, 3-6 éves korú gyermekeket pedig 113 alkalommal látogatott a védőnő. Gyermekágyas anyák esetében ez a szám 166. Tanácsadáson 1037 alkalommal jelentek meg.

Nagytarcsa 2. körzetének gondozásában 2021.09.01-jén személyi változás történt. Az új védőnő által gondozott családok száma 226, a veszélyeztetett gondozottak száma 11. 47 fő várandós volt ebben az évben nyilvántartva, illetve 21 születés mutatható ki a statisztikából, melybe nem tartoznak bele az ebben az évben településünkre beköltözött, ebben az évben született gyermekek. (A területen folyamatosak a beköltözések, hetente akár 1-2 beköltöző család is bejelentkezik a nyilvántartásba.) Általában jó szociális körülmények jellemzik ezt a körzetet, a legtöbb család anyagi állapota stabil.

Egyre nagyobb az igény a bölcsődei ellátásra, sok édesanya számára nincsen nagyszülői segítség, akik támogatnák a munkába való visszaállásban. Államilag támogatott bölcsődék a környező településeken, kerületekben telítettek, magánbölcsőde pedig nem minden család számára jelent elérhető megoldást.

Ismét elindult a könyvtári baba-mama kör, aminek számos család nagyon örült, hiszen itt lehetőség adódik a gyermekek számára közös játékokra, édesanyák számára pedig a mindennapokat érintő kérdések megbeszélésére, tapasztalatcserére. Ezen alkalmakról mind a családok, mind a jelenlévő szakemberek pozitív visszajelzésekkel számoltak be.

A kisgyermekes családoknak nagy segítség lenne, ha helyben, térítésmentesen vagy támogatott formában igénybe tudnák venni a különböző fejlesztéseket, pl. Dévény-torna, TSMT torna, logopédia, fejlesztő pedagógus, pszichológus, ami főleg a 0-3 éveseknek okoz nehézséget, az önkormányzat intézkedési tervei között szerepel ez a feladat.

Jelzést igénylő eset ebben a körzetben a részletesen bemutatott év során nem volt.

Nagy változást jelentettek ebben az időszakban a pandémia miatti korlátozások és a családokkal való kapcsolattartás lehetőségeinek jelentős beszűkülése, a családlátogatások száma emiatt ebben az évben lecsökkent. 2020.03. 16. és 2020. 06. 01. között a védőnői ellátás többnyire csak távgondozás útján működött, központi eljárásrend szerint a személyes találkozást a védőnők minimalizálták. Amikor a nyilvántartásba vétel megtörtént, a várandós könyv kiadására az övintézkedések betartásával volt lehetőség. Ezalatt a 2,5 hónap alatt ilyen módon 12 új várandós nyilvántartásba vételére került sor, de a kismamákkal való kapcsolattartás a nehézségek ellenére

folyamatos volt, a konzultáció rendszerben működött, a kismamákra a mérések során, ideértve a súly- és hosszmerést, vizeletvizsgálatot stb. nagyobb felelősség hárult.

A kisgyermekes családok esetében a kapcsolattartás ugyanilyen formában működött, a szűrővizsgálati lapok kiadására, kiküldésére elektronikus formában került sor, a visszajelzés ugyanezen a csatornán, esetleg telefonon történt. Az újszülöttek látogatása minden szabály betartásával, (maszkkal, fertőtlenítővel, előzetes tájékozással a család egészségi állapotáról) történt. Távkonzultáció során a vizsgálatok száma havonta átlagosan 60 db volt, a személyes jelenlétet követelő vizsgálatokra (látás-, hallás-, vérnyomás, színlátás, mozgásszervek vizsgálata) a karantén után kerültek pótlásra.

A védőnő által elvégzendő szűrővizsgálatok (testi fejlődés vizsgálata, pszichés, motoros, mentális, szociális fejlődés követése, érzékszervek működésének vizsgálata, a beszédfejlődés vizsgálata, mozgásszervek elváltozásának szűrése, pajzsmirigy tapintásos vizsgálata, vérnyomásmérés, kültakaró vizsgálata, szájüreg, fogazat megtekintése) az elmúlt időszakban több szakember együttesen megfogalmazott véleménye alapján is kimutatható volt, hogy bizonyos területeken a fejlődés elmarad a korábbtól.

Településünkön jelentősen emelkedett az újszülöttek és bölcsődés, óvoda korú kisgyermekek száma, melyet az intézményi fejlődés még nem tudott naprakészen lekövetni, s bár az óvoda rendelkezik fejlesztő pedagógussal és pszichológussal is segíti a pedagógusok munkáját, a kisgyermekes beszédfejlődésében, mozgásfejlődésében elmaradást tapasztalnak intézményeink, mely előzetesen kihat a kisiskolás korban jelentkező hasonló problémákra is. A jelzőrendszeri konferenciák visszatérő témája ennek a kérdéskörnek a megtárgyalása, az okok feltárása (gyakran maga a szülő sem ismeri föl időben a lemaradást, a beavatkozás szükségességét, de arról is kapunk visszajelzést a szülők részéről, hogy a fejlesztő foglalkozás akár a mozgásbeli, akár a szocializációs vagy beszédfejlődés lemaradásai esetében csak hosszú várólistára kerüléssel és a család részéről megterhelő anyagi kiadással járna. Védőnőink szorgalmazzák ezért a kisgyermekes szülők (elsősorban édesanyák) részére helyben, a helyi szakemberek bevonásával és külsős szakemberek meghívásával a célcsoportok részére klubok, körök létrehozását, melynek anyagi akadályokon kívül elsősorban a helyi művelődési ház vagy egyéb, foglalkozások megtartására alkalmas helyszín hiánya, másrészt sokszor a kitartó érdeklődés hiánya akadályoz. Konkrét problémákból és esetekből indulunk ki, leggyakoribb panasz az óvónők, alsós tanítók részéről a beszédfejlődés és finommotorikus mozgásfejlődés zavara. A kisgyermekesek gyakran nem hallanak a családban élőszavas mesét, a szülők nem mondókáznak, énekelnek gyermekeikkel, az élőszót felváltották a technikai fejlődés adta kommunikációs formák, a gyermekek a mesét televízión, számítógépen keresztül hallják, a játékot felváltotta a számítógépes játék. A szülők gyakran nem ismerik föl ennek a veszélyét és a veszélynek a súlyosságát, ezért elsősorban a szülők szemléletformálására van szükség.

Az egészségügyi ok miatt veszélyeztetettek fokozott gondozásban részesülnek a gyermekorvossal együttműködve. Szociális veszélyeztetettség esetén a gyermekjóléti szolgálattal állunk kapcsolatban, de szerencsére a körzeteink ilyen probléma ritkán fordul elő.

Az iskola egészségügyi feladatok szervezése a járvány miatt szintén nehezebb volt. Ennek ellenére a körzet védőnője ebben az időszakban is minden vizsgálatot elvégeztet, és minden kötelező védőoltást időben beadása megtörtént. A 2020/21-es tanévben a szűrővizsgálatok száma: 196, a beadott védőoltások száma 201.

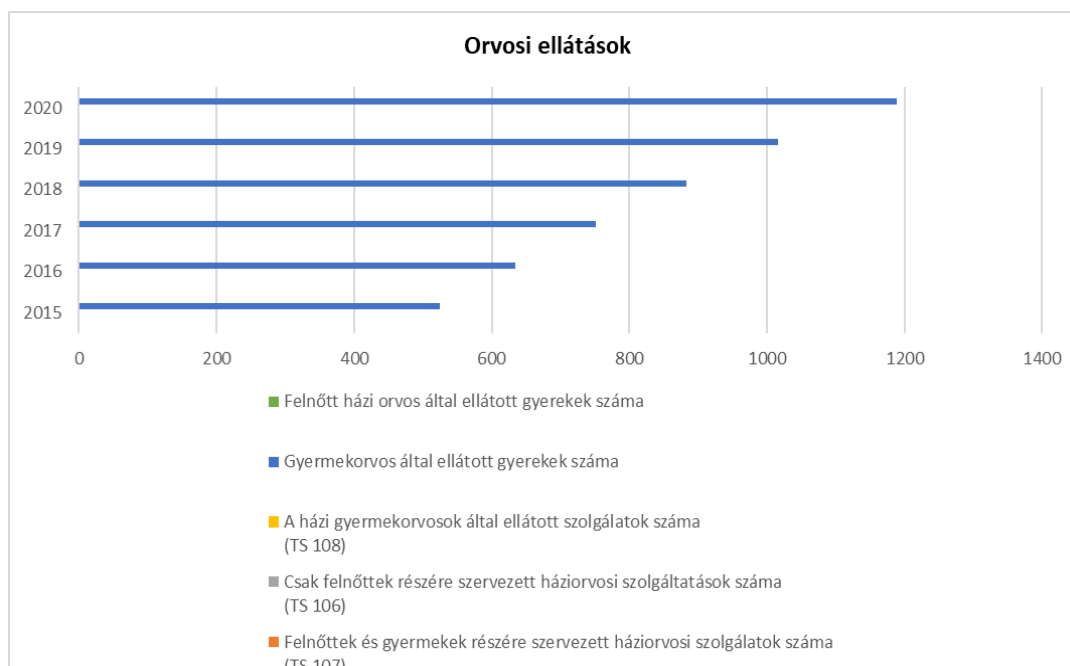
A tárgyi feltételeket illetően elmondható, hogy a védőnői rendeletben előírtak teljeskörűen rendelkezésre állnak, 2021. évben megtörtént az egészségház kerítésének felújítása is.

A programok megvalósítására az önkormányzat saját forrásai mellett a pályázati lehetőségeket is figyelemmel követi.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

Tábla:4.3.2.

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2015	n.a.	1	1	525	
2016	n.a.	1	1	635	
2017	n.a.	1	1	752	
2018	n.a.	1	1	883	
2019	n.a.	1	1	1 016	
2020	n.a.	1	1	1 188	
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok					

A gyermekorvosi ellátás 2018-ban 2 fő gyermekorvossal működött, közülük 1 fő tartós helyettesítéssel. Az ellátott betegek száma 883 fő volt, ebből kb. 670 a nagytarcsai lakos. Ebben az

évben 73 újszülött gyermeket láttak el. A napi forgalom átlagosan 30-40 beteg volt, a látogatások száma átlagosan napi 2. Akik gondozást igényeltek, közülük 30 fő légzőszervi, 9 kardiológiai, 4 tehéntejférje allergia miatt, 4 epilepsziás, 3 arthritis miatt, 1 fő Down-syndroma miatt és 1 diabetes miatt gondozott.

Évközben felmerült igények, problémák elsősorban infrastrukturális jellegűek voltak, úgymint a közvilágítás javítása a parkolóban, a mellékhelyiségek felújítása, tisztasági festés.

2019-ben az egyik gyermekorvos személyében személyi változás történt, de továbbra is 2 fő gyermekorvos látja el ezt a feladatot a településen, a rendelési idő azonban napi 3 órától napi 4 órára emelkedett.

2021-ben a betegek száma 1269 fő volt, tehát másfélszeresére emelkedett, ebből kb. 1100 fő a nagytarcsai lakos, ami 3 évvel korábbi adat csaknem duplája. A napi forgalom is megnőtt, 50-100 beteg jutott egy napra, az újszülött látogatások száma heti 2. A gondozottakat tekintve 65 légzőszervi, 6 kardiológiai gondozott, 45 gasztroenterológiai, 4 epilepszia, 2 arthritis, 3 Down-syndroma, 2 diabetes 5 cerebrál paraesis, egyéb krónikus betegség miatt gondozott.

A felmerült igények, problémák közül a gyermekorvosok kiemelték, hogy a településre beköltöző sokgyermekes, kisgyermekes családok miatt a rendelő befogadóképessége nem elegendő, járványügyi időszakban főként fontos, elkülönített várakozóhely nem kialakítható. A személyzeti és betegek rendelkezésére álló terek nem különíthetők el.

Új egészségház létrehozására lenne szükség, hogy a jelenleg kormányzatilag támogatott praxisközösség létrehozása megvalósulhasson egy helyszínen, folyamatos napi ellátás keretében, megfelelő infrastruktúra megvalósításával. (Felnőtt háziorvosi ellátás, gyermekgyógyászati rendelés, védőnői szolgálat, fogászati ellátás, gyógytorna, gyógypedagógiai fejlesztési lehetőségek.) A lakosság számára nagy segítség lenne, ha ezek az ellátások, szolgáltatások helyben, megfelelő színvonalon elérhetőek lennének.

Az infrastrukturális fejlesztések közül kiemelték a mellékhelyiségek felújítását, valamint a légkondicionálást és a megfelelő árnyékolást a betegek érdekében, valamint szóba került a gyermekrendelő megfelelő kitáblázottsága is a település több pontján az új lakosok tájékoztatása érdekében. Az intézkedési terv ezeket az igényeket tartalmazza.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Külön adattal erre a korosztályra vonatkozóan csak a fentiekben felsoroltak tekintetében rendelkezünk, melyet a gyermekorvosi beszámoló alapján fenti témákon belül megválasztunk.

d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások

A gyermekvédelem alapja, hogy a gyermeknek joga van a testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, jólétét biztosító családi környezetben való nevelkedéshez. Joga van továbbá ahhoz, hogy segítséget kapjon a saját családjában történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához, a fejlődését veszélyeztető helyzet elhárításához, a társadalomba való beilleszkedéséhez, valamint önálló életvitelének megteremtéséhez. A gyermek szüleitől vagy más

hozzátartozóitól csak saját érdekében, törvényben meghatározott esetekben és módon választható el. A gyermeket kizárólag anyagi okból fennálló veszélyeztetettség miatt nem szabad családjától elválasztani.

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység.

A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, gyermekvédelmi szakellátások, valamint a hivatkozott törvényben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások részletes szabályozását a 23/2018 (XI. 28.) önkormányzati rendelet tartalmazza. Az alapellátás célja, hogy a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, jólétét és családban történő nevelését elősegítse. Az alapellátás megelőzésre irányul, célja a gyermek veszélyeztetettségének minél korábbi fázisban történő felismerése és a veszélyeztető körülmények megszüntetése. Az alapellátás pénzbeli, természetbeni ellátás és személyes gondoskodás formájában valósulhat meg. Az alapellátások biztosítása a települési önkormányzatok által ellátandó feladat.

A gyermekvédelem és a gyámügyi igazgatás egymással összefüggő feladatait a Gyvt. és a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Gyer.) szétválasztja hatósági, illetve szolgáltatói feladatokra. A gyermekvédelmi feladatokat a települési önkormányzat (a települési önkormányzat jegyzője) és az állam látja el, tehát a helyi ellátórendszer kiépítése és működtetése, a településen lakó gyermekek ellátásának megszervezése a települési önkormányzat feladata, s települési önkormányzat képviselő-testülete biztosítja a települési támogatást, továbbá gyermekjóléti szolgáltatást és a gyermekek napközbeni ellátását. A gyámügyi igazgatás hatáskörébe tartozó döntések meghozatala a gyámhatóság hatáskörébe tartozik.

Az önkormányzat a gyermekjóléti szolgálatot a Nagytarcsai Szociális Segítő Szolgálat (2142 Nagytarcsa, Zrínyi u. 38.) útján látja el.

A Nagytarcsai Szociális Segítő Szolgálat létszáma 4 fő melyből 1 fő vezető, a családsegítői feladatokat 2 fő látja el, házi gondozást 1 fő végzi.

A család- és gyermekjóléti szolgáltatás nyújtása a hatályos jogszabályoknak megfelelően folyamatos. A 2021. júliusában bevezetett Gyermekünk Védelmében Rendszer (GYVR), valamint ezzel párhuzamosan az Igénybevevői Nyilvántartás (KENYSZI) informatikai rendszerekben történő rögzítés rendszeres és naprakész.

A szakmai feladatok ellátását az Szt. és Gyvt, valamint a végrehajtásukra kiadott kormányrendeletek, ágazati miniszteri rendeletek és a Nagytarcsa Község Önkormányzat Képviselő-testületének rendeletei mellett a veszélyhelyzet idejére kihirdetett kormányrendeletek határozták meg, mely a szociális alapellátások területén a következő területeken befolyásolta a működést:

Az ügyintézés és kapcsolattartás területén a kliensekkel való kapcsolattartás lehetőség szerint elektronikusan történt, személyes segítő-kliens kapcsolatra az óvintézkedések betartása mellett került sor. A család- és gyermekjóléti szolgáltatás vonatkozásában családlátogatásra csak indokolt esetben (súlyos veszélyeztetéssel összefüggő feladatellátás) került sor. A krízishelyzetek kezelését a veszélyhelyzeti intézkedés nem érintette.

A szolgáltatások igénybevételéhez kapcsolódó jogosultságvizsgálatra, a meglévő jogosultságok felülvizsgálatára a veszélyhelyzet alatt nem került sor.

A veszélyeztetettséget előidéző okok feltárására és ezek megoldására a vezető konferenciát hívott össze, melyen részt vettek a jelzőrendszer tagjai, a település gyermekvédelmi szempontból érintett intézményeinek képviselői.

Veszteség feldolgozó csoport indult az alapellátásban lévő érintett, iskolás korú gyermekek részére a 2021. év végén, ahol a szülőjüket elvesztett, alapellátásba kerülő, vagy már az alapellátásban lévő gyermekek vettek részt gyászfeldolgozó csoportfoglalkozáson. A prevenciós programok bővítésének részeként fejlesztő foglalkozások megtartására került sor heti 1 órában, melyet 2 gyermek vett igénybe.

A Szolgálat tevékenysége:

A Nagytarcsai Szociális Segítő Szolgálat beszámolója alapján az önkormányzat gyermekvédelmi vonatkozásban az alábbi összefoglalóban értékeli a Szolgálat több éves tevékenységét:

A Szolgálat a szociális munka alapelvei, munkaformái és munkamódszerei alkalmazásával végzi tevékenységét, amennyiben alapellátás keretében végzett családgondozással megoldható és hatósági beavatkozás nem szükséges. Ha a családsegítéssel az alapellátás során a gyermek veszélyeztetettsége nem szüntethető meg, a Szolgálat esetátadást kezdeményez a Gödöllői Forrás Szociális Segítő és Gyermekjóléti Központnál, illetve a Pest Megyei Kormányhivatal Gödöllői Járási Hivatalának Gyámügyi Osztálya kötelezi a családot a veszélyeztető tényezők megszüntetésére. Amennyiben gyermekvédelmi gondoskodásra kerül sor az adott gyermekkel kapcsolatban, a Szolgálat a gondozást lezárja.

2021. évben a Nagytarcsa területén életvitelszerűen élő családokat tekintve a Szolgálat 39 családdal, ezen belül 50 gyermekkel állt kapcsolatban, ezen felül 118 alkalommal zárult a megkeresés első interjúval (ide soroljuk az egyszeri ügyintézkést igénylő eseteket). Új eset tárgyévben 17 esetben indult, minden alkalommal a jelzést követően a Szolgálat felvette a kapcsolatot a családdal.

A problémák típusát tekintve a szolgáltatást igénybe vevő családok száma:

A probléma típusa	Családok száma az elsődleges probléma szerint	A problémák halmozott száma
Életviteli	5	6
Családi-kapcsolati konfliktus	9	12
Családon belüli bántalmazás	4	5
Elhanyagolás	3	3
Gyermeknevelési	0	7
Beilleszkedési nehézség (intézmény)	3	4
Magatartászavar, teljesítményzavar	1	5
Fogyatékoság	1	1
Lelki-mentális betegség	2	7
Szenvedélybetegség	0	3
Egészségügyi probléma	2	3

Foglalkoztatással kapcsolatos	2	2
Anyagi	2	4
Ügyintézésrel kapcsolatos	1	6
Információkérésrel kapcsolatos	0	5
Egyéb	4	8

A Szolgálathoz beérkezett jelzések száma 17 volt, ebből 3 alkalommal felnőttel, 14 alkalommal gyermekekkel kapcsolatosan érkezett a jelzés, tartalmukat tekintve elsősorban elhanyagolás, bántalmazás és válás kapcsán fellépő családi-kapcsolati problémák okán. Válsághelyzetben lévő várandós édesanya kapcsán nem érkezett jelzés. A kiskorúakra vonatkozó jelzések problématípusok szerinti megoszlása a következő: elégtelen lakáskörülmények, életviteli problémák (3), bántalmazás/ fizikai, verbális (2), lelki, mentális probléma (1), magatartászavar, teljesítményzavar (1), gyermek elhanyagolása (2), családi-kapcsolati probléma (1), válás utáni kapcsolattartási probléma (2), egyéb probléma (1) esetben került rögzítésre. Tankötelezettség elmulasztása nem történt.

A jelzőrendszeri tagok jelzései szerint csoportosítva 6 alkalommal élt jelzéssel a gyermekjóléti központ vagy szolgálat, 5 alkalommal a lakosság, 3 alkalommal a rendőrség, 1 alkalommal Nagytarcsa Község Önkormányzata, 1 alkalommal kórház és 1 alkalommal a gyámhivatal. Tárgyévben a Nagytarcsa területén működő iskolától és óvodáktól a korábbi évektől eltérően nem érkezett jelzés.

Adományoztató akcióra 2 alkalommal került sor (Mikulás-napi és karácsonyi csomag), ezekben 20 család/41 gyermek, illetve 93 család /235 fő volt érintett.

Az elmúlt évekhez képest a Nagytarcsai Szociális Segítő Szolgálat munkáját két tényező befolyásolta jelentősen az intézményvezető beszámolója alapján, ezek egyike a már említett veszélyhelyzeti intézkedés és szabályozás volt, a másik pedig a Nagytarcsát érintő demográfiai változás: az ipari parkok fejlesztésével, a lakóterületi bővüléssel párhuzamosan a lakosság száma is jelentősen nőtt, a Szolgálat munkájára fokozott igény mutatkozik a gyermekvédelmi intézkedések (prevenció, korai fejlesztés) terén is.

e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás

A gyermekek napközbeni ellátása – a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 41.§ (3) bekezdése kimondja, hogy

- a gyermekjóléti alapellátás keretében biztosított gyermekek napközbeni ellátása - a gyermekek életkorának megfelelően - bölcsődében, hetes bölcsődében, családi napköziben, családi gyermekfelügyelettel, házi gyermekfelügyelet keretében, alternatív napközbeni ellátással, valamint a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény (a továbbiakban Kt.) hatálya alá tartozó óvodában, iskolai napköziben oldható meg.

Nagytarcsán a lakosságszám növekedésével párhuzamosan a 0-7 év közötti gyermekek aránya is fokozatosan emelkedik. A településünkre beköltözők zöme fiatal, családalapítás előtt álló vagy kisgyermekes család, akik részéről igény mutatkozik a gyermekek napközbeni ellátására is a munkaerőpiacra való visszatérés érdekében. Településünkön egy önkormányzati és egy egyházi fenntartású óvoda működik. Az önkormányzat fenntartásában álló Nagytarcsai Csillagszem Óvoda

férőhelyszámának bővítésére a szakemberek létszámának bővítésével egyidejűleg sor került az elmúlt években, de a férőhelyek további bővítésére is szükség lesz a közeljövőben. A jelenlegi konténeres megoldás sok szülő számára nem elfogadható, vagy csak átmeneti megoldásként fogadható el. Már most látszik, hogy a jelenleg a 0-3 éves gyermekek bölcsődéztetési problémája néhány éven belül az óvodai, majd az általános iskolai férőhelyek számában is jelentkezni fog, a nevelési és oktatási intézmények számolnak ezzel a problémával és már több fórumon is elkezdődtek az egyeztetések, milyen megoldási lehetőségekkel lehet jelenlegi feltételekkel megvalósítani és melyek azok, melyeknek kialakítására sürgető szükség van. (Ld. intézményi férőhely és szakemberhiány.) A helyben elérhető megoldások mellett szükség volna pályázati forrásokra is, a pályázatfigyelés tehát az intézkedési terv fontos része.

Az óvodás korú gyermekek napközbeni ellátása a Nagytarcsai Csillagszem Óvodában és a Szivárvány (egyházi fenntartású) Evangélikus Óvodában biztosított.

A Nagytarcsai Csillagszem Óvodában az intézménybe járó gyermekek száma a 2021/2022-es nevelési évben 219 fő, ebből a 2021/2022-es nevelési évben újonnan beiratkozott gyermekek száma 57 fő. A Nagytarcsai Szivárvány Óvodában az intézménybe járó gyermekek száma 77 fő. Blaskovits Oszkár Általános Iskola átlagos tanulói létszáma 2021. évben 395 fő.

Tábla:4.3.3.a) b)

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beiratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2015		
2016		
2017		
2018		
2019		
2020		

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

Nagytarcsa jelenleg önkormányzati fenntartású bölcsődével nem rendelkezik, egy családi bölcsőde működik a településen. Az önkormányzat bölcsődéztetési támogatással segíti a nem önkormányzati fenntartású bölcsődébe járó gyermekek családjait.

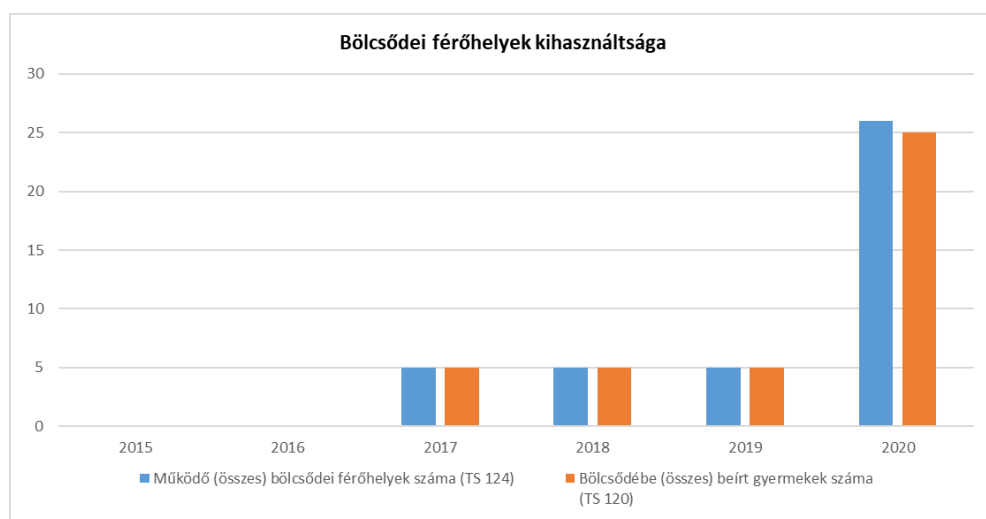
A 24/2018. (XI. 29.) számú önkormányzati rendelet 14. §-ában megfogalmazottak szerint

„a polgármester bölcsődéztetési támogatást nyújthat a szülő vagy törvényes képviselő (továbbiakban szülő) részére a gyermek 3. életének betöltéséig, illetve, ha a gyermek a 3. életévét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. életének betöltését követő augusztus 31. napjáig, és ha az alábbi feltételeknek együttesen megfelel:

a) családban az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a mindenkori öregségi nyugdíj legkisebb összegének 300%-át, egyedülálló kérelmező esetén 450 %-át,

- b) a Gyvt. alapján vagyona sem neki, sem a vele együtt élő személyeknek nincs, és
- c) a szülő – törvényes képviselő- és a gyermek legalább 12 hónapja nagytarcsai állandó vagy tartózkodási hellyel rendelkezik
- d) a szülő hitelt érdemlően igazolja, hogy halaszthatatlanul munkába kell állnia
- e) a gyermeket magánbölcsődében, vagy családi napköziben elhelyezte
- f) és egyik szülő munkáltatója sem járul a költségek viseléséhez.”

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2015	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	n.a.	0	5	5	0	0	5	5
2018	n.a.	0	5	5	0	0	5	5
2019	n.a.	0	5	5	0	0	5	5
2020	n.a.	0	26	25	0	0	26	25
Forrás: TeIR, KSH Tstar								

f) gyermekvédelem;

A gyermekvédelmi feladatok a településen a jegyző hatáskörébe tartoznak, erről korábban több fejezetben is részletesen szoltunk. A 2021. év, illetve az azt megelőző év önkormányzati gyermekvédelmi feladatai területén a korábbi évek összehasonlításában elsősorban a pandémia által okozott megváltozott körülmények jelentettek komoly változást. A jövőre vonatkozóan ez azt jelenti, hogy ezekhez a változásokhoz alkalmazkodni kell mind a családokkal való kapcsolattartás, a gyermekek, várandós anyák, intézményi étkezésben részt vevők feltérképezésében, a lehetőségek körének kiszélesítésében, illetve az adminisztráció terén az elektronikus ügyintézés lehetőségének biztosításában. 2021-ben nem fordult elő olyan eset, hogy kisgyermeket nevelő, rászoruló család

bármilyen támogatástól elesett volna, erre a jogosultságok meghosszabbításáról szóló kormányintézkedések megoldást nyújtottak. A jövőben is törekedni kell arra, hogy minden gyermek számára biztosított legyen a napközbeni ellátás, az étkezés, az érintett családok rendszeres kapcsolatban maradjanak az önkormányzat által biztosított szolgáltatásokkal.

Feladatot jelent a jövőre nézve a településen megfigyelhető demográfiai változás, a lakónépesség és azon belül a 0-18 év közöttiek arányának növekedése, az önkormányzatnak figyelemmel kell kísérnie a beköltöző családok igényeit a gyermekek napközbeni ellátásában, valamint a gyermekek nevelésének szociális vonatkozásait.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Krízishelyzetben lévő egyének és családok esetében a jelzőrendszer minden tagja felelősséggel kell, hogy eljárjon. Az elmúlt időszakban főleg a járvány okozta veszteségek révén kerültek krízishelyzetbe családok, több családban is megtörtént, hogy kisgyermeket nevelő szülő, édesapa vagy édesanya vesztette életét. Ezekben az esetekben az önkormányzat krízishelyzetben adható rendkívüli települési támogatással segített a gyászoló családnak, míg a Szociális Segítő Szolgálat alapfeladatának ellátásán túl – vagyis a családgondozás és adománygyűjtés feladatain felül – kifejezetten ezen családokban élő óvodás és iskolás korú gyermekek részére több alkalmas gyászfeldolgozó csoportot indított. A civil szervezetek is összefogtak és anyagi, valamint egyéb támogatást is nyújtottak a krízishelyzetben lévő családok részére. A legsúlyosabb eseteken kívül is több családban vált szükségessé, hogy beteg, kórházi vagy otthoni ápolásra szoruló hozzátartozójáról kellett huzamosabb ideig gondoskodnia, ezen családok részére kérelem benyújtását követően rendkívüli települési támogatás megállapítására került sor. A családsegítő szolgálat a járványhelyzeti előírásoknak megfelelően tett eleget az esetkezelési feladatainak, valamint biztosította a házi segítségnyújtást és szociális étkeztetést a krízishelyzetben lévő családoknak.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

Nagytarcsán családsegítő szolgálat működik, amelynek részben feladata, hogy a krízishelyzetbe kerülő családokat, gyermekeket és a számukra elérhető szolgáltatásokat összekapcsolja. Ugyanígy közreműködik a rászoruló gyermekek egészségfejlesztéshez, szabadidős programlehetőségekhez, sportolási lehetőségekhez való hozzáférésben. Az egyik ilyen komplex szolgáltatás a több hetes nyári táboroztatás, melyet már említettünk, de szintén népszerű a társasjáték klub is vagy a túra egyesület, ahol a családon belül minden korcsoport részére rendelkezésre áll a programlehetőség. Kiemelt figyelmet kapnak a gyermekek, akik egészséges fejlődését szem előtt tartva sokféle programlehetőségből választhatnak, melyeket korábban már felsoroltunk a szabadidős programok fejezetében.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétfégi, szünidei)

A témakörben rendelkezésre álló adatok és tények korábban összesítésre kerültek más fejezetekben.

j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

Nagytarcsán a szlovák nemzetiség él jelentős számban, akik a fentebbi ismertetés szerint nemzetiségi önkormányzattal is képviseltetik magukat. A Nagytarcsai Szlovák Önkormányzat rendszeresen szervez hagyományörző programokat, melyek részben az egyházi ünnepekhez is kapcsolódnak, de főként néprajzi jelentőségűek. A hagyományok és nyelvapolás kiemelt jelentőségű, ezért nemcsak a település ad helyszínt ezeknek a programoknak, hanem országosan, sőt nemzetközi szinten is részt vesznek a nagytarcsaiak a szlovák nemzetiségi programokon, megemlékezéseken, összejöveteleken. Nagytarcsán a gyermekek részére évente megrendezésre került a szlovák önkormányzati tábor, illetve működik egy néptáncsoport, a Nagytarcsai Rozmaring Néptáncsoport, akik minden rendezvényünkön fellépnek, országos rendezvényeken is képviselik községünket.

k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Hátrányos megkülönböztetésről nincs információnk. A bölcsődei, az óvodai, az iskolai ellátások, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi, a családsegítő szolgáltatások, illetve juttatások segítik a hátrányos helyzetbe került gyermekek, gyermekes családok életkörülményeinek mielőbbi javulását, a gyermekek egészséges fejlődését, a gyermekek érdekeit szem előtt tartva az esélyegyenlőséget.

l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

A Szociális Segítő Szolgálat esetében a hátránykompenzáló szolgáltatások nagyban hozzájárulnak a hátrányos helyzetbe került gyermekek és szüleik szociális helyzetének javulásához, ami információnyújtásból, hivatalos ügyek intézésében való közreműködésből, tanácsadásból, közvetítésből, elhelyezési és felülvizsgálati tárgyalásokon való részvételből áll.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

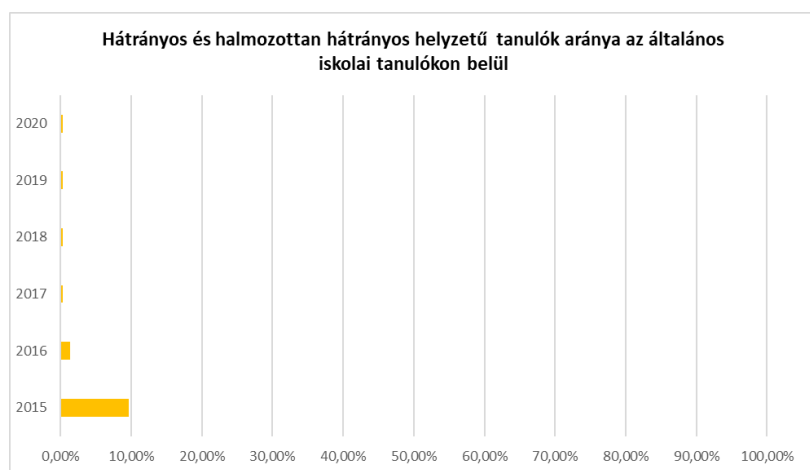
a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei

A 4.4. fejezet a) pontjának kérdéseiről a b) pont részletes helyzetelemzést tartalmaz, a táblázatok statisztikai adatait az intézmények pedagógiai programjaival és éves beszámolóik vonatkozó fejezeteivel együtt ott tekintjük át részletesen.

Tábla:4.4.-es 4 db tábla

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2015	221	0	-
2016	236	0	-
2017	225	0	-
2018	251	0	-
2019	272	0	-
2020	292	2	0,68%
Forrás: TeIR, KSH Tstar			

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2015		26	9,63%
2016		4	1,40%
2017		1	0,33%
2018		1	0,30%
2019		1	0,27%
2020		1	0,26%
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés			

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet		
Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2015	11	n.a.
2016	6	n.a.
2017	6	n.a.
2018	2	n.a.
2019	0	n.a.
2020	2	n.a.
Forrás: TelR, KSH Tstar		

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Tábla:4.4.1.opcionális
4.4.2.; 4.4.4.;4.4.5.;

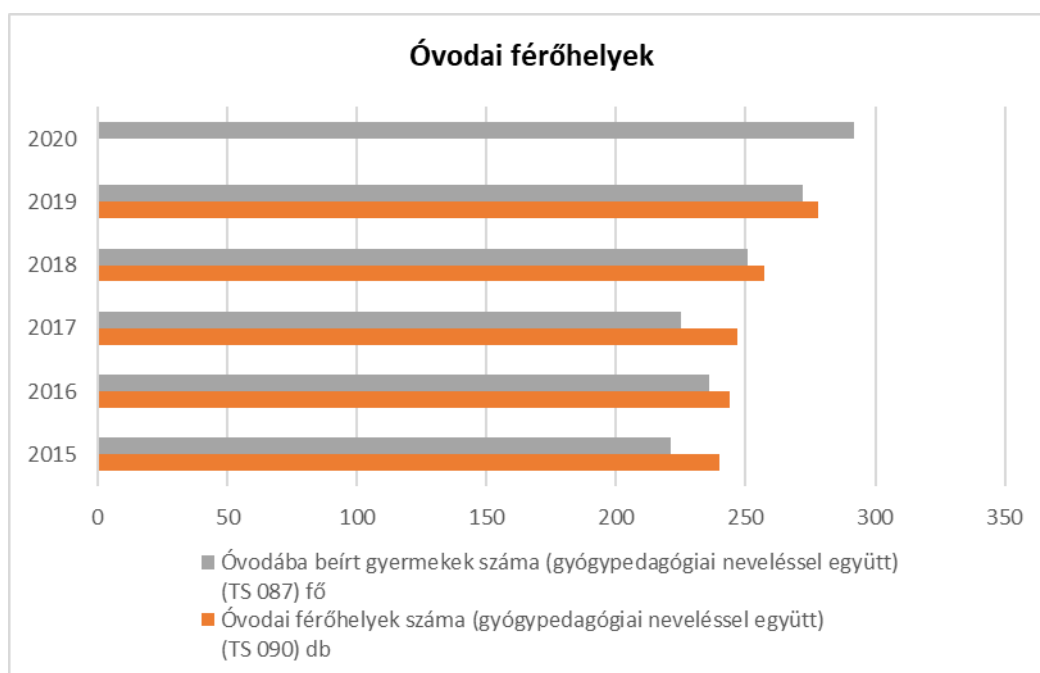

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai (A táblázat kitöltése és elemzése opcionális.)		
ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG		
Az óvoda telephelyeinek száma (db)	1	
Hány településről járnak be a gyermekek (db)	1	
Óvodai férőhelyek száma (fő)	214	
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (db)	9	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	6	18
A nyári óvoda-bezárás időtartama (nap)	25	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	19	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	19	0
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	9	0
Kisegítő személyzet	10	0
Forrás: Önkormányzati, intézményi adatgyűjtés		

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai								
Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2015	141	9	240	2	221	0	n.a.	25
2016	154	9	244	2	236	0	n.a.	26
2017	157	10	247	2	225	0	n.a.	23
2018	167	10	257	2	251	0	n.a.	25
2019	188	11	278	2	272	0	n.a.	25
2020		n.a.	n.a.	2	292	0	n.a.	24

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

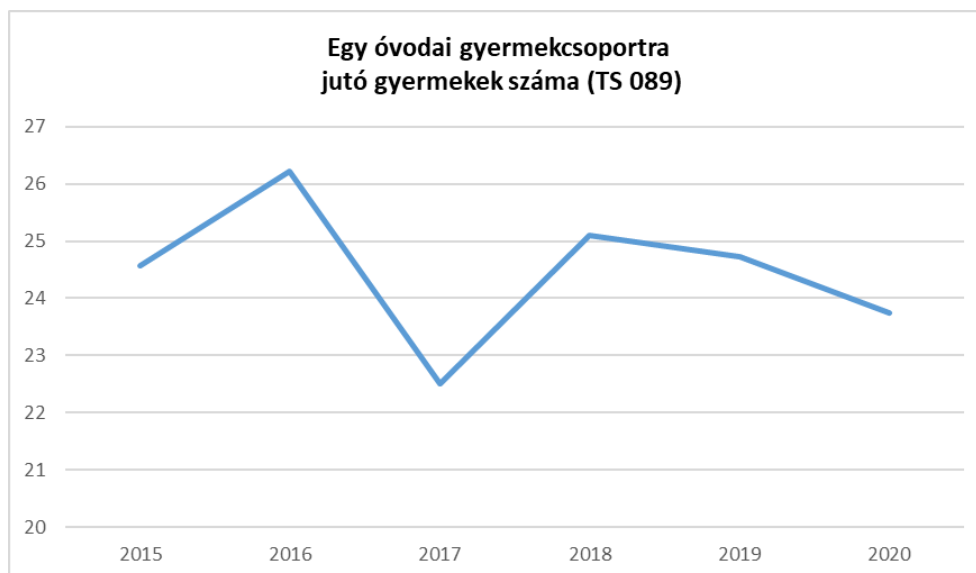
Az óvodai férőhelyek száma a településen élő 3-6 éves gyermekek létszámával arányosan évről évre emelkedik, bővült az óvodai csoportok száma is, így szinten tartható volt az egy óvodai csoportba járók átlagos létszáma. A létszámbővülés az óvodai alkalmazottak létszámának emelését is jelentette, a 2021-es évre vonatkoznak az alábbi létszámadatok, melyekkel a fenti táblázat kiegészíthető és értelmezhető. 1 fő vezető, 18 fő óvodapedagógus, 3 fő pedagógiai asszisztens, 9 fő dajka, 1 fő óvodatitkár, 3 fő konyhai alkalmazott: 2 fő karbantartó 1 fő takarító. Összes alkalmazotti létszám: 38 fő.

Azzal az eredménnyel, hogy az óvodát uniós forrásból sikerült felépíteni, kötelező vállalásként jelentkezett az eltérő fejlődésű (SNI) gyermekek ellátásának felelőssége. Ez azt jelenti, hogy Nagytarcsa közigazgatási területéhez tartozó, szakvéleménnyel rendelkező gyermekek ellátására kötelezettséget ír elő a szakértői bizottság. Ez idáig ezeknek a gyermekeknek az ellátását speciális intézményekben, helyben lévő szakemberekkel látták el. Ezeknek az intézményeknek a megszüntetésével a feladatot a helyi óvoda és iskola kötelezettségeibe sorolták. A személyre szabott pedagógiai megközelítések, fejlesztések alkalmazásával, a speciális szükségletek korai felismerésével próbáljuk javítani a gyermekek beiskolázási esélyét. A szakértői vélemény alapján, a gyermek sajátosságához igazított ellátást kell biztosítani az önkormányzatnak, megfelelő szakemberek megbízásával és az előírt óraszámban. Az emelt normatívát szintén a szakértői vélemény határozza meg. Az önkormányzat által fenntartott óvodában a sajátos nevelési igényű gyermekek létszáma 2 fő. A gyermekek szakvéleményében az előírt óraszámban kapják meg a logopédiai és a fejlesztői foglalkozásokat.

A szakszolgálat tagintézménye a közvetlen szomszéd településen, Kistarcsán látja el a gyermekek logopédiai fejlesztését és a fejlesztő pedagógusi foglalkozásokat. A legutolsó nevelési évben 68 gyermeket láttak el, ebből 40 gyermek megy iskolába. A szakszolgálat méri fel azokat a gyermekeket is, akik iskolakezdése nem egyértelmű, így segítve az óvónők döntését.

Ellátásban főleg az 5-6 éves gyermekek részesülnek, részben az érési folyamatok miatt, részben a szakemberek korlátozott órászáma miatt. Logopédiai fejlesztésen 23 gyermek, fejlesztő pedagógusi foglalkozáson 45 gyermek vett részt. Kivétel ez alól a beszédindítás. A szakszolgálat keretein kívül, óvodánkban további lehetőséget biztosítunk azon gyermekek számára, akik mozgásfejlődésében elmaradás mutatkozik, mozgásterapeuta szakember segítségével. Ezeken a foglalkozásokon 26 gyermek vett részt. (A foglalkozásokon való részvételt a szülők fizetik.)

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek					
Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2014/2015	n.a.	13	1	21	8,52%
2015/2016	n.a.	14	1	20	8,42%
2016/2017	n.a.	15	1	20	7,92%
2017/2018	n.a.	15	1	22	7,12%
2018/2019	n.a.	16	1	23	11,78%
2019/2020	n.a.	16	1	24	4,21%

Forrás: TelR, KSH Tstar

A közneveléssel kapcsolatos szolgáltatásokat a Blaskovits Oszkár Általános Iskola (2142 Nagytarcsa, Múzeumkert u. 2-4.), valamint az ugyanitt működő Nagytarcsai Alapfokú Művészeti Iskola látja el. Ez utóbbival kezdjük a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások elemzését.

Az iskolában az alábbi művészeti ágakban és tanszakokon tanulhatnak a tanulók: Zeneművészeti ágon furulya, fuvola, klarinét, szaxofon, trombita, kürt, harsona, tuba, gitár, hegedű, magánének, zongora, szolfézs, kamarazene, táncművészeti ágon pedig néptánc. A nevelési-oktatási feladatok mellett a művészeti iskola is hangsúlyt fektet arra, hogy a közművelődésben is jelentős szerephez jusson. Az intézmény a megalakulása óta szinte havi rendszerességgel szervez hangversenyeket. Ezek a hangversenyek jól szolgálják tanulók zenei nevelését és a község koncertlátogató közösségének szórakoztatási lehetőségét is. Közreműködnek a község ünnepségein, nemzetiségi napokon, nemzeti ünnepek alkalmával. A megye és a járás művészeti iskolái közötti kapcsolatot igyekszik ápolni, szorosra fűzni, minden zenei megmozduláson részt vesznek. Bátran kijelenthetjük, hogy Nagytarcsán igény van a művészetoktatásra, a hagyományok őrzésére. A pedagógiai munka során ezeket figyelembe véve törekszik az intézmény arra, hogy a hangszeres tudás elsajátítása mellett az intézménybe járó tanulók egész személyiségét fejlessze.

Az alapfokú művészeti oktatás és nevelés a teljes emberré válást (az értelmi és érzelmi nevelés közötti összhangot), a közösségformálást, a szociokulturális hátrányok csökkentését, a kulcskompetenciák fejlesztését, az önkifejezést és örömet jelentő alkotás lehetőségét, a tehetséggondozást segíti elő. A különböző művészeti területekkel összefüggő gyakorlati tevékenységek, kreatív feladatok által az ismeretek élményszerűvé, a tanulók sajátjaivá válnak, segítik a mélyebb megismerést, és fejlesztik a kreativitást. A személyiségfejlesztés szorosan összefügg a tehetséggondozással. A tanulmányi versenyekre, fesztiválokra, közép- és felsőfokú intézményekbe való felkészítés, felkészülés célja minden esetben, hogy a tanuló képességei és készségei fejlődjenek. Az iskola nagy gondot fordít a hátrányos helyzetű tanulók tudásának fejlesztésére, személyiségük megfelelő szintű fejlődésére. Ezért is tart az intézmény szoros kapcsolatot a tanulók közismereti iskoláival, melyben a hátrányos helyzetű tanulók tehetséggondozása, felzárkóztatása tartozik a kiemelt feladatok közé.

A tehetség, képesség kibontakozását segítő tevékenységek: Az iskola tantestülete kiemelt feladatának tekinti a tehetséggondozást. Ez a feladat a művészeti nevelésben a pedagógiai munka alapját képezi. Fontos, hogy a tehetséggondozás a gyermek egyéni képességeivel koherens legyen, személyiségének fejlődésében az egyén adottságai érvényesüljenek. Az intézmény foglalkozik hátrányos helyzetű növendékekkel is. A Nagytarcsai Művészeti Iskola tantestülete hangsúlyozottan törekszik arra, hogy növendékei szociokulturális háttérüktől függetlenül részesüljenek tehetséggondozásban. Ezért fontos feladat, hogy a hátrányos helyzetű gyermekek számára olyan nevelési program működjön az iskolában, mely egyrésztől megerősíti azokat a nevelési-oktatási eszközöket, melyek már jelen vannak az intézményben, ill. további programokkal lehetőséget biztosít a tanári – szülői együttműködésre, hogy a képzésben résztvevő gyermekek integrációja még jobb - hosszú távú - eredményt mutathasson. Az iskolába belépő növendékek mindegyike képességeihez igazodó képzésben vehet részt.

A Blaskovits Oszkár Általános Iskola pedagógiai programjának ide vonatkozó fejezetei a következőkben foglalhatók össze:

A pedagógiai program bevezetésére 2013. szeptember 1-jén került sor. Az intézményre új feladatok hárultak, az alsó tagozaton a tanulók között tapasztalható egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelése felső tagozaton a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák megalapozásának folytatása.

Az egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a 2015-től 2020-ig tartó időszakban lassú emelkedést mutat (a tanulói létszám 2007 óta folyamatosan emelkedik), a közeljövőben ennél nagyobb mértékű növekedés prognosztizálható. Emiatt a pedagógusok és más intézményi dolgozók létszámát is folyamatosan növelni kellett, az engedélyezett pedagógus létszám 2020-ban 30 fő. A tanulói létszám naptári évekre számítva a következő: 2010-ben 172 fő, 2011-ben 190 fő, 2012-ben 201 fő, 2013-ban 227 fő, 2014-ben 244 fő, 2015-ben 270 fő, 2016-ban 289 fő, 2017-ben 303 fő, 2018-ban 339 fő, 2019-ben 368 fő, 2020-ra 400 fő fölötti, azaz 10 év alatt a duplája lett.

2006-tól a Gödöllői Nevelési Tanácsadó szakemberei, illetve az iskola fejlesztő pedagógusa is segíti a sajátos nevelési igényű tanulók és a BTM-es (beilleszkedési, tanulási és magatartási problémával küzdő) tanulók munkáját. Pszichológus, gyógypedagógus és logopédus is dolgozik az iskolában. 2013-tól Veresegyházi Egységes Pedagógiai Módszertani Intézmény utazó

gyógypedagógusai foglalkoznak az SNI-s gyermekekkel. A Pest Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Gödöllői Tagintézménye és az iskolai fejlesztő pedagógus segíti a BTM –es tanulók munkáját.

A tanulói létszám folyamatos növekedésével szükségessé vált az iskola bővítése. 7 tanteremmel már bővült, az elkövetkezendő években további tantermekre lesz szükség. Az iskolabővítés megvalósulása után 1 szaktanterem kialakításra került, de a szaktanterem további kialakítását kívánná meg a korszerű oktatás. A mindennapos testnevelés bevezetésével egy tornaszobát is kialakítottunk, így lehetőség van a néptánc oktatás igényesebb megvalósulására. A továbbképzéseken kiemelt szerepet kívánunk biztosítani a tehetséggondozásnak és a konfliktuskezelésnek. A nagy létszámú osztályok esetén eredményesebb munkát érhet el a pedagógus további csoportbontással, ennek akadálya eddig elsősorban a csoportok elhelyezése volt. Kiemelt szerepet kap az egészséges életmódra nevelés is változatos mozgásformák alkalmazásával, ilyen az úszásoktatás.

Az iskolakert kialakítását az intézmény 2019. szeptemberében elkezdte, a feladatok szervezését a diákönkormányzat végzi. A technika órák keretében a gyerekeket eljuthatnak az iskolakert műveléséhez szükséges ismeretekhez. Mivel a tanulói létszám folyamatosan nő, kívánatos lenne az iskola udvarának bővítése a szomszédos telkek vásárlásával, az intézkedési tervben szereplő bővítési terv tehát erre is vonatkozik, nem csak a tantermi bővítésre.

Az iskola alapelvei közé tartozik, hogy esélyegyenlőséget teremtsen, személyiségfejlesztés során a hátrányos helyzetű vagy a fogyatékkal élő emberek iránt a tanulók váljanak segítőkész és érzékeny felnőtté. Az iskola erősíti a gyerekekben a folyamatos alkalmazkodás képességét. Fontos pedagógiai szempont, hogy lehetőséget biztosítsunk a beilleszkedési, tanulás, magatartási zavart mutató és a sajátos nevelési igényű gyerekek fejlesztésére.

A tehetséggondozás során a helyi tanulmányi versenyek, szavalóverseny, területi és országos tanulmányi versenyek segítik a gyerekek önismeretének kialakulását, növelik önbizalmukat. A továbbtanulási mutatók jelzik, hogy végzős tanulóink 80 %-a jelentkezik képességeiknek és igényeinek megfelelő gimnáziumba és szakközépiskolába, 20 %-a szakiskolába, és ott sikeresen helyt is állnak.

A sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázók írásbeli vizsgáira külön szabályok vonatkoznak. A sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó szakértői bizottság szakvéleményével megalapozott kérésére, az igazgató engedélye alapján az írásbeli feladatok megválaszolásához rendelkezésre álló időt legfeljebb harminc perccel meg kell növelni, vagy írásbeli vizsga helyett szóbeli vizsgát tehet, vagy a szóbeli vizsgát írásban teheti le. Ha a vizsgázó a szóbeli vizsgát írásban teszi le, a vizsgatétel kihúzása után külön helyiségben, vizsgáztató tanár mellett készíti el dolgozatát. A dolgozat elkészítésére harminc percet kell biztosítani. A dolgozatot a vizsgázó vagy a vizsgázó kérésére a vizsgáztató tanár felolvassa.

Az alap- és többlétszolgáltatások rendje, feltételei

Megnevezés	Foglalkozás rendje	Besorolás módja
Korrepetálás	Évfolyamonként és tantárgyanként heti 1-1 (amennyiben a fenntartó engedélyezi.	Tanítói – szaktanári javaslat alapján kötelezően illetve ajánlottan.
Tanulószoza	Felső tagozatosok részére heti 5 alkalommal, napi 3x45 perc idő tartalommal	Osztályfőnöki – szaktanári javaslat alapján kötelezően, illetve ajánlottan.
Logopédiai foglalkozás	Heti 1 alkalommal délutánonként kiscsoportos foglalkoztatás (2-3 fő)	Előzetes felmérés után javasolt, a szülők döntése alapján
Pszichológus	Heti 1 alkalommal délelőttönként egyéni foglalkoztatás	Előzetes felmérés után javasolt, a szülők döntése alapján
Fejlesztő pedagógus	Szakértői vélemény alapján legalább heti 1 alkalommal kiscsoportos foglalkoztatás	Előzetes felmérés után javasolt, a szülők döntése alapján

A szociális szolgáltatások közé soroljuk az iskolai reggeli ügyeletet 7.00-tól – 7.30-ig, az étkezési lehetőség biztosítását, az ebéd alatti ügyeletet és az egészségügyi vizsgálatok megszervezését. Az iskola minden tanulójának joga van igénybe venni a háromszori étkezést. A család szociális és anyagi követelményeit figyelembe véve az arra rászoruló gyermek étkezési kedvezményben részesülhet. A többgyermekes családok 50%-os étkezési hozzájárulást kapnak. Az étkezés térítési díját, fizetési módját a működtető önkormányzat határozza meg.

Az iskola nevelési programjában kiemeli, hogy célul tűzi ki a hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítását a tanulóknál úgy, hogy saját élményű tanuláson keresztül ismerik meg ezeknek a csoportoknak a sajátos igényeit, élethelyzetét. A segítő magatartás számos egyéb képességet igényel és fejleszt is egyúttal (együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és -megvalósítás). A beilleszkedési zavarral, tanulási nehézséggel, magatartási rendellenességgel küzdő tanulók a többi tanulóval együtt vesznek részt az iskolai szervezésben, oktatásban, emellett kapcsolatban állnak a helyi óvodákkal, szociális segítő szolgálattal, gyermekjóléti szolgálattal is, mely fontos forrása a gyerekekről való információgyűjtésnek. Ha szükséges, az iskolában igénybe vehető egyéb, köznevelést kiegészítő szolgáltatások a felzárkóztató órák, a napköziotthon, a tanulószoza. Ha szükséges, pedagógusaink családlátogatást is tartanak, illetve külsős szakembereket is bevonnak munkájukba.

A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok: A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős a védőnővel, a családsegítő szolgálattal, szülőkkel, kollégákkal, önkormányzattal, gyermekjóléti szolgálattal együttműködve végzi feladatát. Tanulási kudarcoknak kitett tanulók felzárkóztatására az osztályfőnökkel együtt javaslatot tesz napközis, tanulószobás foglalkozásokon való részvételre, korrepetálási lehetőségekre, majd figyelemmel kíséri haladásukat. Magatartási zavarokkal küzdő gyerekek esetén személyes beszélgetéseket, szülők bevonásával, osztályfőnök bevonásával a magatartás hátterének feltárását végzi, esetleg javaslatot tesz pszichológus felkeresésére. Egyéb magatartási gondokkal küzdő tanuló (pl. szorongó) esetén a tanuló fokozott figyelemmel kísérése, szülőkkel közösen a problémák megoldásának keresése. Szociálisan hátrányos helyzetű

tanulók segítése az önkormányzat, védőnő, gyermek- és ifjúságvédelmi felelős bevonásával, tanácsadás, segélyek intézése, a hátrányos helyzetet enyhítő lehetőségek kutatása, kedvezményes étkeztetés, szükség esetén nevelési tanácsadóba irányítás is a feladatkörébe tartozik. A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős a lehetőségekhez mérten szakmai továbbképzésen tájékozódik a további lehetőségekről, melyről tájékoztatást ad a pedagógusoknak, szülőknek, gyerekeknek.

A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatásának segítése a következő részfeladatokból áll: A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását fejlesztő pedagógus végzi, akinek személye biztosított a tanári karból. Az osztálytanítók feladata az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése, felzárkóztató foglalkozás tartása. A napközis nevelő feladata a felmerülő tanulási problémák kezelése, az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megtervezése: tantárgytól, tananyagtól függően differenciált feladatokkal a napközis foglalkozásokon a rászoruló tanulókat fokozottan segíti mind írásbeli munkájuk elkészítésében, mind a tanulnivaló elsajátításában. Segítséget nyújt a feladatok megértésében, hibák javításában, elkövetett hibák okainak feltárásában.

A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje:

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló az, aki

- a) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló
- b) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló
- c) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló.

a) Kiemelten tehetséges gyermek, tanuló

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

b) Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló

Iskolánkban a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő, és a sajátos nevelési igényű tanulók száma átlagosnak mondható. Az intézmény számára fontos, hogy eredményessé tegye a lemaradó vagy gyengébb képességű tanulók állandó és rendszeres felzárkóztatását. Ennek érdekében az egyéni teljesítményszintekhez igazodva, differenciált oktatás keretében kell megvalósítani a felzárkóztatást a tanórákon. A helyi tanterv a gyerek sajátos nevelési igényének megfelelően készül minden tanév elején.

A kudarcok csökkentésére irányuló tevékenységek:

- a Pedagógiai Szakszolgálat vizsgálata alapján megfelelő irányú beiskolázás, állandó kapcsolattartás a szakszolgálattal,
- a tanulási nehézség, mint probléma korai felismerése (bemeneti komplex pszichológiai és pedagógiai mérés),
- fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus egyéni és kiscsoportos fejlesztő tevékenysége,
- beszédfejlesztés, logopédiai foglalkozások,
- csoportra és egyénre szabott fejlesztő program kidolgozása és alkalmazása a tantárgyak tanmenetébe építve,
- osztályon belüli differenciálás,

- csoportos, páros és egyéni munkaformák előtérbe állítása,
- tanuló párok kialakítása (jobb képességű - nehezebben haladó), egymás segítése,
- állandó pozitív megerősítés (jutalmazás),
- felzárkóztatás korrepetáláson,
- önismeretre nevelés,
- a másság elfogadására nevelés,
- az osztályban tanító pedagógusok team- munkája.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelése:

A Nagytarcsai Blaskovits Oszkár Általános Iskola évek óta gondot fordít a különleges gondozásra igényt mutató gyermekek nevelésére. Csatlakoztunk az integrációs törekvésekhez. A sajátos nevelési igényű tanulókról (tanulásban akadályozott, beszéd fogyatékos, testi fogyatékos és a pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési és tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók) a Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleménye alapján egyéni fejlesztési terv alapján gondoskodnak. Számukra a rehabilitációs foglalkozásokat intézményen belül igyekeznek biztosítani. Ehhez a személyi és tárgyi feltételeket megteremtése és fejlesztése szükséges.

c) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek esetében elsősorban meg kell állapítani a tüneteket, tünetcsoportokat, melyek a következők:

- agresszió (a környezet felé forduló magatartászavar: rendbontás, nyugtalanság, hazudozás, bántalmazás stb.)
- a szociális fejlődés zavarai (kapcsolatteremtés, alkalmazkodás, beilleszkedési problémái)
- regresszió (önmagára vonatkoztatva: visszahúzódó, passzív, szorongó, félnék, érzékeny, autoagresszív)
- szorongások, félelmek, önértékelési zavarok,
- a kognitív, motoros, figyelmi funkciók zavarai, teljesítményromlás, észlelési elégtelenség.

A magatartási rendellenesség okai lehetnek környezeti (családi, iskolai) vagy organikus (idegrendszeri, szervi) tényezők, lehet akut vagy krónikus állapot. A megoldás lehetőségei háromféleképpen lehetnek:

- a pedagógus maga megoldja
- pszicho-pedagógiára van szükség
- a pszichiátria hatáskörébe tartozik.

A nehezen beilleszkedő gyerekek esetében egyénre szabott megoldásokat keresnek és alkalmaznak. A problémák kezelése érdekében az osztályfőnök a gyermek szüleivel szoros kapcsolatot tart fenn (fogadóóra, családlátogatás), akikkel folyamatos tájékoztatás mellett együtt keresik a megfelelő megoldást, szükség esetén a gyermekvédelmi felelős segítségét is igénybe veszik. Indokolt esetben a gyermekeknek nevelési tanácsadón szükséges részt venni.

A szociális hátrányok enyhítése érdekében – a köznevelési törvény előírásának megfelelően – gyermekvédelmi felelős alkalmazása az iskolában évek óta segíti a pedagógusok munkáját. A gyermekvédelmi munka nemcsak az ezen munkakörben foglalkoztatott pedagógus(ok) feladata, hatékony gyermekvédelmi munka csak a nevelőtestület aktív közreműködésével képzelhető el. Különösen nagy felelőssége van ebben az osztálytanítóknak, osztályfőnököknek. Az iskolai gyermekvédelmi munka egyik fő területe a szociális hátrányok enyhítését célzó tevékenység. Elsődleges feladat a szociálisan hátrányos helyzetben lévő tanulók kiszűrése.

Az iskola beszámolója szerint a hátrányok enyhítésének fő területei a következők:

- Étkezési térítési díj csökkentése szociálisan hátrányos helyzetű tanulók számára. A kérelmekkel kapcsolatos ügyintézés az iskolai gyermekvédelmi felelős feladata
- Gyermekvédelmi felelős állandóan figyelemmel kíséri a szociálisan hátrányos helyzetű tanulóinkat.
- Azoknál a tanulóknál, ahol pedagógus, illetve a gyermekvédelemért felelős munkakörben dolgozó azt indokoltnak tartja, a személyiségben megmutatkozó zavar kiküszöbölése érdekében felveszik a kapcsolatot gyermekjóléti szolgálattal, illetve a nevelési tanácsadóval.
- Drog- és bűnmegelőzési előadások szervezése szakemberek közreműködésével. Ezeken a foglalkozásokon valamennyi tanuló részt vesz, de a foglalkozások igazi megszólítottjai azon tanulóink, akik szociális hátrányukból adódóan (nem megfelelő családi és baráti környezet) erőteljesebben veszélyeztetettek.

A szociális hátrányok enyhítését iskolánkban az alábbi tevékenységi formák szolgálják:

- felzárkóztató programok szervezése
- drog- és bűnmegelőzési programok
- mentálhigiénés programok
- pályaaorientációs tevékenység
- tehetséggondozó programok
- pályázatok figyelése, részvétel a pályázatokon
- étkeztetés
- gyermek- és ifjúságvédelmi felelős tevékenysége

A Blaskovits Alapítvány a Gyermekekért alapítvány 1999-ban alakult meg, munkájával segíti iskolát. Az alapítvány fő célkitűzése a Blaskovits Oszkár Általános Iskola támogatása, oktatási és szórakoztató eszközök vásárlása, kulturális, sport és egyéb szabadidős tevékenységek szervezése és támogatása, és minden olyan tevékenység, ami a tanulók részére jobb tanulási lehetőségeket, valamint a szabadidő kulturált eltöltését biztosítja. Folyamatosan figyelemmel kíséri a civil szervezetek részére meghirdetett pályázati lehetőségeket, és már több alkalommal sikeres pályázatot nyújtott be oktatási segédeszközök elnyerésére. Rendszeresen támogatja az iskolai rendezvényeket a szervezési feladatok végrehajtásában, valamint anyagi biztosítást nyújt a rendezvények megvalósításához. Az alapítvány minden évben finanszírozza az iskolában meghirdetett tanulmányi versenyeket. Az általuk kezdeményezett családi gyermeknapi rendezvények, valamint a Blaskovits Gála évről - évre nagy sikerrel kerülnek lebonyolításra, és egyre több résztvevőt vonzanak.

Az alábbiakban intézmények szerint csoportosítva felsoroljuk a külső együttműködési formákat az iskola és más intézmények között a szociális hátrányok csökkentése érdekében:

Gyermeorvosi szolgálat: Szűrővizsgálatok évente a páros évfolyamban tanuló gyermekek számára, valamint kötelező védőoltások beadása.

Védőnői szolgálat: Szűrővizsgálatok évente a páros évfolyamban tanuló gyermekek számára, higiéniai vizsgálatok szükség szerint. Egészségneveléssel kapcsolatos előadások tartása tanórákon a felső tagozatos osztályok számára évfolyamonként más-más témában

Fogászat: Szűrővizsgálatok tanévenként két alkalommal valamennyi osztály számára. A szűrővizsgálatok alapján a gyermekek fogászati kezelése.

Nevelési tanácsadó: A Gödöllői Egységes Pedagógiai Szakszolgálat és Veresegyházi Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény munkatársai helyben, iskolánk épületében végzik munkájukat. A tanítók, tanárok jelzési lapjai alapján elvégzik a tanulási nehézségekkel és magatartási zavarokkal küzdő gyermekek vizsgálatát. Az esedékes kontroll vizsgálatokat lefolytatják.

Fejlesztő pedagógus, pszichológus, logopédus foglalkozik iskolánkban a rászoruló gyermekekkel.

Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat: A családsegítő munkatársai az iskolai gyermekvédelmi felelőssel együttműködve a hátrányos helyzetű gyermekek családjainak életét figyelemmel kísérik, esetlegesen intézkedéseket tesznek a gyermekek érdekében. A családsegítő és gyermekjóléti szolgálat, valamint az iskola közötti kapcsolattartó a gyermekvédelmi felelős. A gyermekvédelmi feladatokat az osztályfőnökök és az iskolai gyermekvédelmi felelős látja el. Ők ismerik leginkább a hátrányos és problémákkal küzdő családokat.

Óvodák: A községben működő 2 óvodával való kapcsolattartás évről-évre az iskola beiskolázási terve alapján történik.

Egyházak: az evangélikus egyházzal, katolikus egyházzal és a református egyházzal is rendszeres kapcsolatban van az intézmény.

A felsoroltakon kívül az egészségnevelési programot segíti az iskolaorvos, aki rendszerességgel végzi a gyermekek egészségügyi szűrését és kötelező oltását, a szűrővizsgálatok alapján szakorvosi beutalóval látja el a gyerekeket. Folyamatosan kapcsolatot tart az iskola vezetésével, jelzi az egészségügyi problémákat. A védőnő segíti az iskolaorvos munkáját, vezeti a dokumentációt. Szűréseket végez, kezeli a tanulók egészségügyi törzskönyvét, amelyet a gyermek iskolából való távozása után a következő iskolába továbbít. Előadásokat tart az iskola vezetésével egyeztetett témákban. A fogorvos évente két alkalommal végez szűrést osztályonként, előre egyeztetett időpontban. Ha szükséges, visszarendeli a gyerekeket kezelésre vagy fogszabályozásra.

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2014/2015	8
2015/2016	13
2016/2017	21
2017/2018	29
2018/2019	24
2019/2020	39
Forrás: TelR, KSH Tstar	

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek

Nem volt tapasztalható ilyen, sem az oktatási intézményben, sem az intézményen kívüli oktatás esetében nem történt olyan eset, amikor hátrányos megkülönböztetésre került volna sor. Az intézmények közötti szoros kapcsolat és jó együttműködés lehetővé tenné, hogy azonnali jelzés érkezzen, ha jogellenes intézkedésre kerülne sor.

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodának kiegészítő, segítő szerepe van. Mindannyian érezzük a családokban végbemenő változásokat, az óvoda írásos vállalása alapján feladatának tekinti a fejlődésben történő lemaradások korrigálását, a családi nevelésben felmerülő hiányosságok pótlását, a szülők támogatásának elnyerését ebben a munkában.

Az óvodai mindennapok és a nyitott pedagógiai célú programok a szülők részvételével, támogatásával valósultak meg.

Veszélyeztetett státuszú gyermek jelenleg nincs az óvodában, de az óvoda pedagógiai programja szerint a törvényileg nem ide sorolt, de az átlagosnál nehezebb helyzetben lévő gyermekeket és családjaikat is ennek ellenére pozitív megkülönböztetésben, különös figyelemben és bánásmódban részesíti.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

Nem releváns adat településünkön.

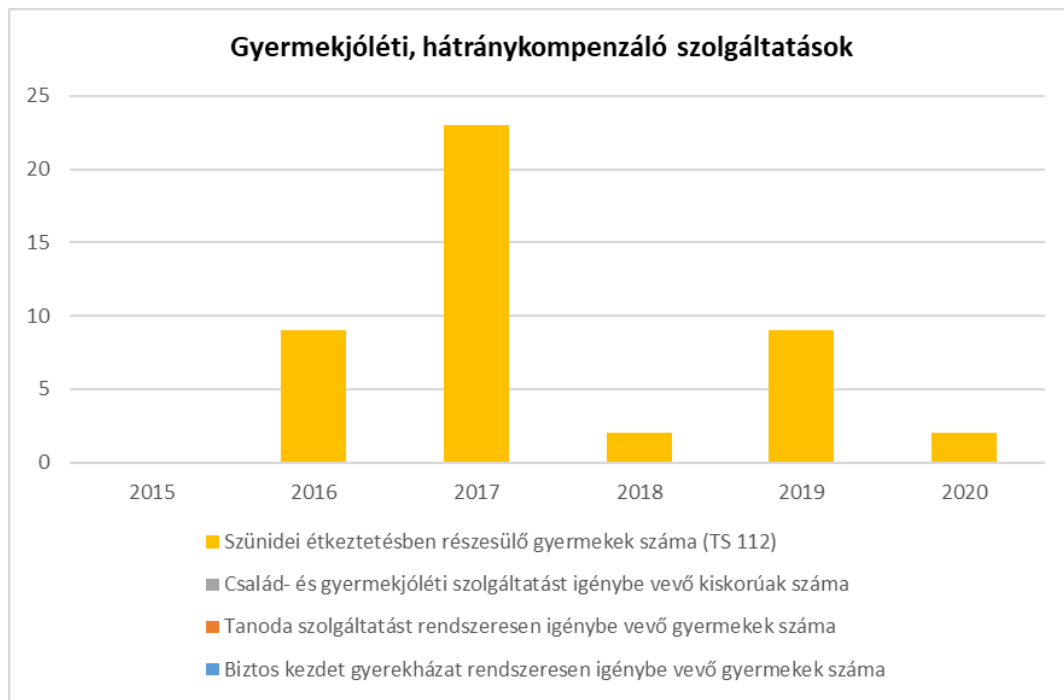
e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások

Településünkön jelenleg négy általános iskolai tanuló esetében került a hátrányos helyzet megállapításra, az ezt megelőző évben valamivel alacsonyabb, korábban jóval magasabb volt ez a szám. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény révén ezek a gyermekek ingyenes iskolai étkeztetésben és szünidei étkezésben részesülnek, valamint egyéb támogatásokban, mint ingyenes táborozási lehetőség az önkormányzati és nemzetiségi önkormányzati táborokban, a Szociális Segítő Szolgálat pedig napi kapcsolatban van ezekkel a családokkal, rendszeres családlátogatás keretében figyelemmel kísérik, milyen igények merülnek föl és közvetlenül hozzájuttatják ezeket a családokat a szükséges szolgáltatásokhoz. A szünidei étkezés megszervezésében fontos szempont, hogy az azt igénybe vevő családok részére könnyen elérhető szolgáltatás legyen.

Tábla:4.4.6.; 4.4.7.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2015				n.a.
2016				9
2017				23
2018				2
2019				9
2020				2

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
bölcsőde hiánya	folyamatos egyeztetések, a lakosság bevonása az igényfelmérésbe, szakmaközi egyeztetések (védőnők, óvodák vezetői, iskolavezető, kivitelező)
családi bölcsőde kevés férőhellyel	intenzív kapcsolat kiépítése és fenntartása a működő családi bölcsődével, felmérések, igények feltérképezésébe bevonás
környező települések bölcsődéiben is fokozódó telítettség a létszámban	közlekedési szempontok alapján a környező településeken meglévő lehetőségek összesítése, településen élő igénylők tájékoztatása, állami támogatási formákról szóló tájékoztatás adás
óvodai férőhelyhiány, konténeróvoda	fejlesztés, anyagi források biztosítása, hosszú távú célok megfogalmazása
szakemberhiány (családsegítő munkatárs, gyermekpszichológus, fejlesztőpedagógus, mozgásterapeuta)	konzultációk, fórumok megtartása szakemberek bevonásával
a növekvő népességben belül a gyermekek aránya emelkedik	ennek lekövetése az infrastruktúrában, szolgáltatásokban (gyermekorvos, védőnő, játszóterek, gyermekek részére kialakított közösségi terek)
gyermekorvosi rendelő infrastrukturális hiányosságai	a beszámoló alapján szükséges fejlesztések, mint kitáblázottság, mosdó helyiség felújítása, légkondicionálás szükségessége
települési támogatási rendelet módosítása	célzott támogatások a kisgyermeket nevelő családok részére, iskolakezdési támogatás

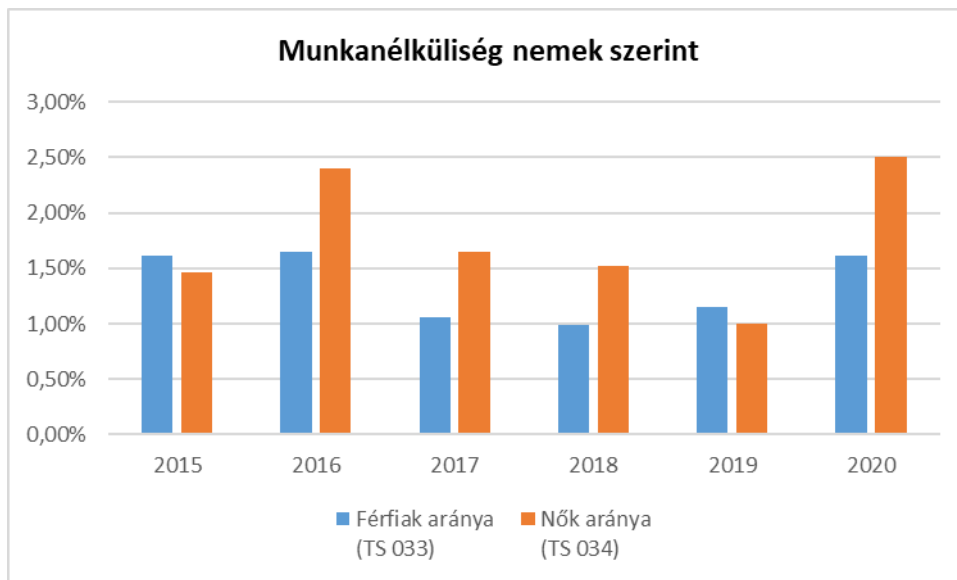
5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A nők munkanélkülieken belüli aránya alig tér el a férfiakétól, az elmúlt 5 évet vizsgálva valamivel azonban szinte mindig magasabb volt, egy év kivételével. A 2020. évben mégis egy kisebb emelkedés, kiugrás tapasztalható. Kutatások, mérések nem készültek, ezért csak feltételezni lehet, hogy a pandémia miatti kormányzati intézkedések, az óvodák és iskolák bezárása, bizonyos vendéglátóipari munkahelyek megszűnése okozta ezt a változást, melyet majd a jövő évek adatai mutatnak meg igazán, mennyire tekinthetők tartósak, vagy inkább átmeneti emelkedésnek.

Tábla: 5.1.1.; 5.1.2.; 5.1.3.

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskereső aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2015	1,61%	1,46%	1,54%
2016	1,65%	2,40%	2,03%
2017	1,06%	1,65%	1,36%
2018	0,99%	1,52%	1,26%
2019	1,15%	1,00%	1,08%
2020	1,61%	2,51%	2,06%
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal			

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A nők részvételére vonatkozóan nincs külön kiemelt adat, a közmunka tekintetében egyaránt lehetőség van férfi és női munkavállalók foglalkoztatására. Az intézkedési tervek közé ezért mindenképp be kell illeszteni a nők foglalkoztatását segítő programokat, állásbörzétet, kutatásokat.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

A települést körbevevő ipari parkok alapvetően nem a magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők számára kínálnak munkalehetőséget, hanem elsősorban a középfokú vagy ennél alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezők részére, ezért ebből a szempontból ez a jellemvonás az alacsony iskolai végzettségű nők vonatkozásában kedvezőnek mondható. A munkáltatók részéről a Helyi Esélyegyenlőségi Fórumon ugyanakkor érkezett egy olyan jelzés, hogy idegen nyelv tudásra, elsősorban legalább alapfokú angol nyelvtudásra egyre több munkáltató igényt tartana, több elutasító döntés nem a képzettség vagy szakértelem hiányosságai miatt születik a munkáltató részéről az állásinterjút követően, hanem a szükséges idegennyelvtudás hiányzik. Erre a problémára külön intézkedési terv kiírása szükséges.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Gyakran szó esik arról országos szinten, hogy a férfiak és nők esetében a bérkülönbség még mindig kimutatható. Helyi adatokkal erre vonatkozóan nem rendelkezünk, ezért elfogadjuk az országos kimutatások eredményeit.

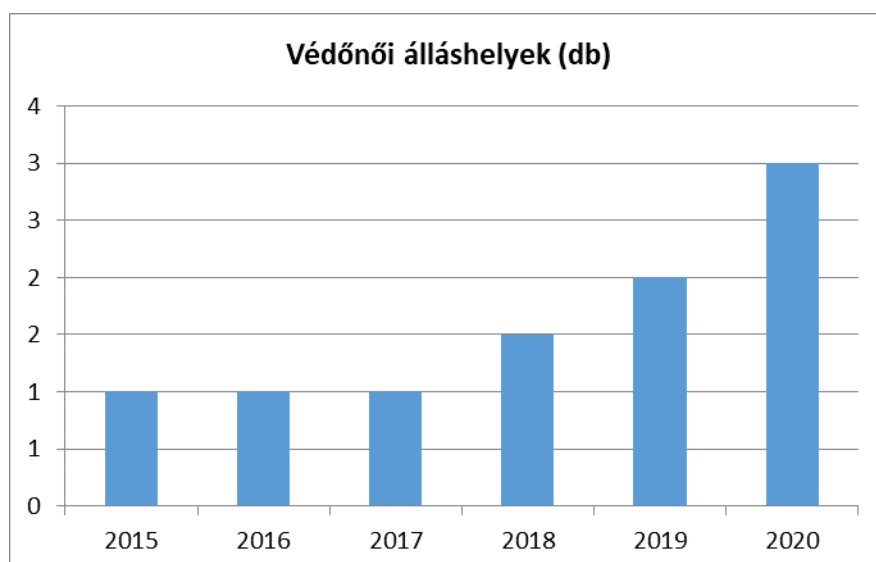
5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A téma már feldolgozásra került több helyütt, így a foglalkoztatás kérdései közt, majd a gyermekek napközbeni ellátása kapcsán, így itt szöveges elemzésre külön nem kerül már sor, csak a statisztikai adatok más összeállításban történő közlésére.

Tábla: 5.2.1.; 5.2.2.a) és 5.2.2. b);

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2015	1	144	144
2016	1	138	138
2017	1	184	184
2018	1,5	224	149,3333333
2019	2	315	157,5
2020	3	485	161,6666667

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2015	0	0
2016	0	0
2017	0	0
2018	0	0
2019	0	0
2020	0	0
Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés		

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2015	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	n.a.	0	5	5	0	0	5	5
2018	n.a.	0	5	5	0	0	5	5
2019	n.a.	0	5	5	0	0	5	5
2020	n.a.	0	26	25	0	0	26	25
Forrás: TelR, KSH Tstar								

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A védőnői ellátás Nagytarcsán az igényeknek megfelelően bővült mind létszám, mind rendelkezésre álló helyiség vonatkozásában. A 2018. év mondható a legkritikusabbnak a vizsgált időszakban, hiszen ekkorra emelkedett a 3 év alatti gyermekek és a várandós nők száma arra a szintre, amikor elkerülhetetlen volt a körzetek átalakítása, a létszám bővítése, de a következő évek átgondolt és összehangolt munkájának köszönhetően egy, majd újabb egy fővel bővült a létszám, a körzetek átalakítása is megtörtént. A településen élő lakosságnövekedés jellemzően a beköltöző családot alapító, vagy kisgyermeket nevelő családok számának emelkedéséből adódik, a várandósok gondozása kiemelt feladat. Nehézséget sokszor az jelent, hogy ismerettséggel, rokoni kapcsolatokkal nem rendelkező leendő szülők költöznek a településre, a várandós gondozása nem helyben kezdődött, így a védőnő feladata kiterjed arra is, hogy a leendő szülők tájékoztatása a helyben elérhető orvosi, szociális és egyéb szolgáltatásokról, alapellátásról és szakellátásról, valamint az oktatási és nevelési intézmények működéséről megtörténjen. A településen élő 0-3 éves korú gyermeket nevelő szülők, elsősorban édesanyák közösségi programok iránti igénye sokszor

támogatásra szorul, megjelenik az elmagányosodás, szeparáció problémája, az alulról jövő kezdeményezések a civil lakosság részéről (játszótereken, sportlétesítményben) kevésnek bizonyul, az adottságokhoz képest kevesen élnek ezzel a lehetőséggel, ezért felülről szerveződő, szakemberek által kezdeményezett családi összejövetelekre, édesanyákat a gyermeknevelési gondjaikban támogató programokra is szükség volna. Ennek jelenlegi legnagyobb akadálya a megfelelő helyszín, közösségi tér hiánya, illetve a településen belüli közlekedés nehézségei (helyi járat hiánya, illetve a járdák nem megfelelő állapota a babakocsival vagy gyalogosan, kisgyermekkel közlekedő szülők esetében.)

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

A nőket érő erőszaknak két vetülete jelenhet meg közvetlenül a települési intézkedések és intézkedési tervek során, egyrészt a rendőrségi, bűnügyi intézkedésekben, másrészt a szociális intézkedések körében. A FLEX Polgárőr Egyesület településünkön rendszeres kapcsolatban van az önkormányzaton kívül a rendőrséggel, a család- és gyermekjóléti szolgálattal, valamint az óvodákkal, iskolával is. Mind a rendőrség, mint a polgárőrség meghívást kap a jelzőrendszeri konferencia alkalmaira, melyek során jelzéssel élhetnek a településünkön élő családokban tapasztalt erőszakos cselekmények kapcsán. Az oktatási és nevelési intézmények gyermekvédelmi felelősei, intézményvezetői, valamint a gyermekorvos és védőnő is személyes kapcsolatban állnak a családokkal, amennyiben a nőket érő erőszak bármely formáját tapasztalják, jelzéssel élnek a családsegítő szolgálat felé, aki a szükséges intézkedéseket haladéktalanul megteszi a krízishelyzetben lévők érdekében. Az elmúlt évek beszámolója a jelzőrendszeri tagok részéről nem tartalmaznak házasság, család, ifjúság, nemi erkölcs elleni bűncselekményre vonatkozó adatot.

A közelmúltban történt intézkedés a térfigyelő kamerák elhelyezéséről a települési szinten megjelenő közbiztonsági problémán belül (házalók megjelenése a faluban, rongálások, balesetek) a nők és gyermekek biztonságát is szolgálja, intézkedési tervként további térfigyelő kamerák beszerzése és beüzemelése lehet szükséges.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)

Krízishelyzetben lévő nők közvetlenül is fordulhatnak az önkormányzat szociális irodájához, valamint a családsegítő szolgálat felé, ezen kívül a Gödöllői Forrás Szociális Segítő és Gyermekjóléti Központ, szintén Gödöllőn a Tessedik Sámuel Családok Átmeneti Otthona és a Tessedik Sámuel Anyaothton az, ahol a legközelebbi lehetőségük van a bántalmazott nőknek segítséget kérni.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A településen élő nők tevékenyen részt vesznek a közéletben, az önkormányzati intézmények vezetői és dolgozói körében évekre visszamenően többségben találjuk a nőket, a képviselő-testületben is jelen vannak, a hivatali munkatársak pedig szintén többségében nők. Civil szerveződések, egyesületek tevékeny szereplői a településünkön élő nők, életkortól, foglalkozástól függetlenül.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák elsősorban a bölcsőde hiánya, az óvodai férőhelyek hiánya és a konténeróvoda mint megoldási lehetőség kettős fogadtatása, a települési, illetve környékbeli munkahelyek esetében a részmunkaidő és a távmunkalehetőség hiánya, az egyes utcákban meglévő közlekedési problémák elsősorban a járda hiánya vagy nem megfelelő állapota a babakocsit használó és kisgyermekkel együtt közlekedő nők körében, a közösségi tér (művelődési ház és közművelődési programok) hiánya, a fejlesztésre vagy szakember segítségére szoruló gyermekeket nevelő nők esetében a helyben elérhető szakember hiánya, ezen kívül az édesanyák részéről a magányosság, bezártság érzése. Közösségi tér hiányában nehézséget okoz a kapcsolattartás a hasonló élethelyzetben lévő nőkkel. Munkaerőpiaci elhelyezkedésüket gátolja, hogy a végzettség, amivel rendelkeznek, a helyben elérhető munkalehetőségeknek nem megfelelő, ezen segítene egy átképzési program, különös tekintettel az informatikai és idegennyelvi, elsősorban angol nyelvi jártasságra. Mindegyik probléma önkormányzati intézkedést is igényel és elsősorban a finanszírozási nehézségeket kell leküzdeni, mely visszatérő témája az egyeztetéseknek, a közeljövőben kell megoldást találni ezekre a problémákra, hiszen a népességbeli változások nem megszüntetni, hanem fokozni fogják a már meglévő problémákat. Mindegyik probléma részletesen elemzésre került korábbi fejezetekben, az intézkedési tervek között szerepel.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
munkanélküliség	egyeztetés a munkáltatókkal, részmunkaidő, távmunka lehetőségeinek kivizsgálása
bölcsőde hiánya	a településen működő épülő bölcsőde helyzetének mielőbbi rendezése, a határidők kiszámíthatóvá tétele, családi bölcsődei férőhelyszám emelése, települési támogatás
óvodai, iskolai férőhelyek hiánya	férőhely bővítése, feltételek javítása
közösségi tér és közösségi programok hiánya	művelődési ház , közösségi ház, programok bevitel az egyéb közösségi színterekre (könyvtár, családsegítő szolgálat foglalkozásai), szabadtéri programok
ingázás, közlekedési nehézségek	minél több család számára elkerülhető legyen a nők munkavállalása során az ingázás, közösségi közlekedési lehetőségek bővítése, otthoni munkalehetőség feltételeinek javítása

nők foglalkoztatása, átképzés, idegen nyelvtudás hiánya	átképzési lehetőségek, programok felkutatása, kisgyermekes nők részére idegennyelv tanulási lehetőségek otthonról, ezek egyéni szintről közösségi szintre emelése
közbiztonsági problémák (gyorshajtók, szabálytalanul járdán parkolók a köznevelési és közoktatási intézmények közelében)	térfigyelő kamerák elhelyezése

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 8.§-a sorolja fel azokat a védett tulajdonságokat, amelyek miatt az érintettek valós vagy vélt hátrányos megkülönböztetése valósul meg, egyik ilyen ok a felsorolás szerint az életkor, vagyis az időskor mint rizikófaktor. Ez a hátrányos helyzet lehet egyéni állapot, de létrejöhet egy csoportot érintően is. Ilyen csoport az idősök csoportja, hiszen a nyugdíjazással együtt a jövedelem tartós visszaesése, illetve az egészségi állapot romlása, a mozgásban való korlátozottság már eleve hátrányos helyzetet jelent a társadalom többi tagjához, csoportjához képest.

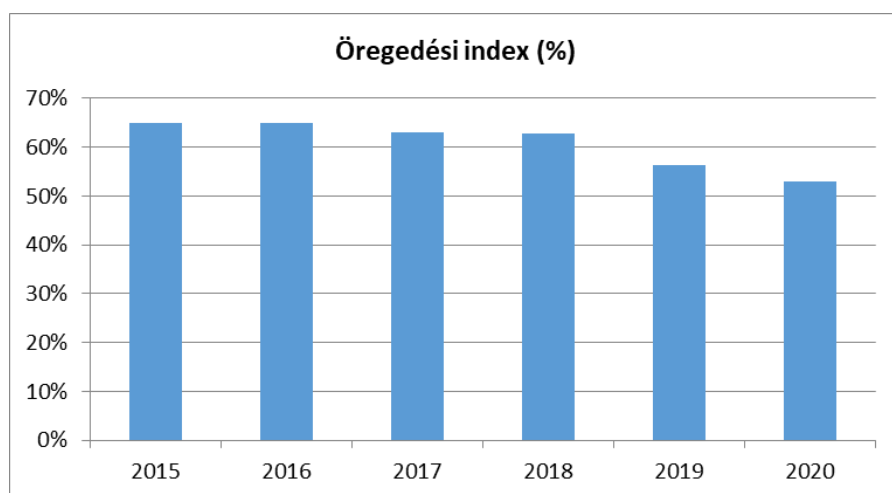
Az egész országot érintő probléma az előregedés, az idősödő társadalom problémája, melyet az agglomerációban, így Nagytarcsán is viszonylag kis mértékben tapasztalunk, köszönhetően a nagyszámú beköltözéseknek, a helyi adottságoknak és az elmúlt évek tendenciáinak, ami azt jelenti, hogy a hozzánk beáramló nagyrész Budapestről kiköltöző lakosok többnyire a fiatal, pályakezdő, családot alapító korosztályba tartoznak. A demográfiai folyamatok községünkben kedvezőek, de ez nem jelenti, hogy az idős korosztály problémáival ne kellene foglalkozni, sőt a nagy nyilvánosságot kapó problémák mellett fontos, hogy ezt az érdekérvényesítés terén hátrányos helyzetben lévő korosztályt se mellőzzük akkor, amikor az esélyegyenlőségről szót ejtünk. Az idősök ugyanis Nagytarcsán is egyre többen vannak, csak arányuk csökkent a lakosságon belül, de ez nem azt jelenti, hogy kevésbé kell rájuk figyelni. A növekvő fiatal népesség nem azt jelenti, hogy a családon belül javultak az életkori arányok, a beköltöző családok nincsenek rokoni kapcsolatban az itt élő idősökkel, ezért hiába magas az arányuk, az idősöket érintő problémák nagy részének megoldását (személyes gondoskodás az idősokról, ezen belül ápolás, bevásárlás, ügyek intézése, a magányosság és szeparáció leküzdése, elkerülése, közlekedési nehézségekben való segítségnem lehet áthárítani rájuk).

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

Tábla:6.1.; 6.1.1.; 6.1.2.

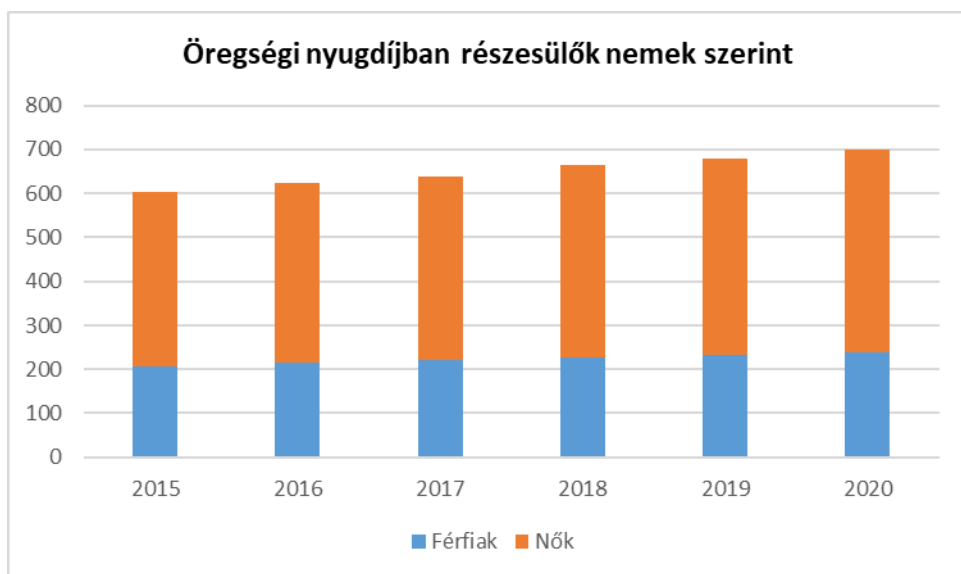
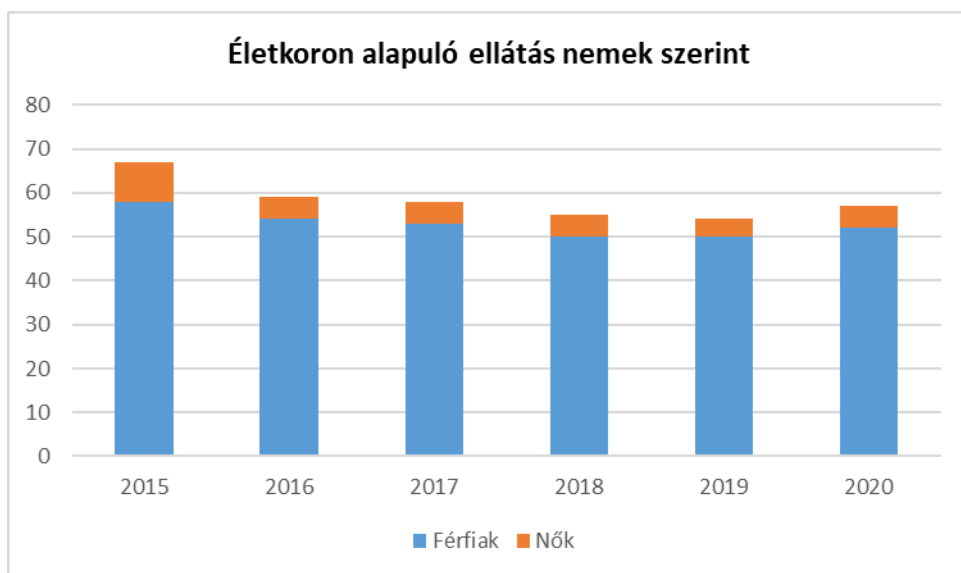
6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2015	473	728	64,97%
2016	492	758	64,91%
2017	523	829	63,09%
2018	578	922	62,69%
2019	616	1 096	56,20%
2020	651	1 230	52,93%
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR			

A táblázat mutatja, hogy bár számában növekedett a 65 év feletti népesség, arányaiban több mint 10%-os csökkenést látunk az öregedési indexben. Míg a 65 év feletti lakosok száma 2020-ra mintegy 180 fővel emelkedett 6 év alatt, addig a 0-14 éves korú lakosság száma ennek több mint duplájával, 520 fővel emelkedett. (Mindkét korosztály az inaktív korúak közé tartozik, ezt fontos megjegyezni.)

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások							
Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2015	58	9	207	395	3	15	n.a.
2016	54	5	216	409	2	11	n.a.
2017	53	5	220	418	3	9	0
2018	50	5	226	440	3	11	0
2019	50	4	233	446	5	13	0
2020	52	5	239	461	6	11	0
Forrás: TeIR, KSH Tstar							

A nyugdíjban részesülő nők és férfiak száma egyformán emelkedett az elmúlt években, míg az özvegyi nyugdíjban részesülő nők száma csökkent. Az öregségi nyugdíjban részesülők száma nemenként vizsgálva nem mutat különbséget.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

Az Európai Munkahelyi Biztonsági és Egészségvédelmi Ügynökség szerint az időskori munkavállalás mellett, hogy elkerülhetetlen a mai modern társadalom gazdasági fenntarthatóságához, hozzájárulhat a teljesebb időskorhoz, csökkenti az elmagányosodás okozta depresszió és az időskori demencia előfordulását. Ugyanakkor az idősebb munkavállalók a munkaerő egyre nagyobb csoportját alkotják. Mivel az emberek egyre tovább dolgoznak, az idősödő munkaerőt érintő munkahelyi biztonsági és egészségvédelmi irányítás kiemelt kérdéssé vált. Az Európa 2020 stratégia foglalkoztatási célja – azaz a foglalkoztatottság 75%-ra emelése a 20–64 évesek körében – azt jelenti, hogy az európai polgároknak tovább kell dolgozniuk.

Az idősödéssel járó változások egyaránt lehetnek pozitívak és negatívak. Számos tulajdonság, így például a bölcsesség, a stratégiai gondolkodás, a holisztikus érzékelés és a mérlegelési képesség fejlődik a korrallal, vagy csak idősebb korban jelentkezik. A munkatapasztalat és a szakértelem szintén gyarapodik a korrallal. Ugyanakkor elsősorban a fizikai és az érzékeléssel kapcsolatos funkcionális képességek némelyike hanyatlásnak indul a természetes öregedési folyamatok következtében. A lehetséges funkcionális képességsökkenést figyelembe kell venni a kockázatértékelés során, és a munkát, illetve a munkakörnyezetet e változásoknak megfelelően kell átalakítani.

A korrallal járó funkcionális képességsökkenés nem azonos minden személy esetében az életmód, a táplálkozás, az edzettség, a betegségre való genetikai hajlamok, az iskolázottsági fok, a munka és az általános környezet különbségei miatt. Az idősebb munkavállalók nem alkotnak homogén csoportot; az azonos életkorúak között jelentős eltérések lehetnek.

A korrallal járó hanyatlás elsősorban azokat a fizikai és az érzékeléssel kapcsolatos képességeket érinti, amelyek a nehéz fizikai munka során szükségesek leginkább. Az iparral kapcsolatos változások – különösen a termelő- és gyártóipar tévesztése a szolgáltató és tudásalapú ipar javára, valamint a feladatok egyre fokozottabb automatizációja és gépesítése a géppel hajtott eszközökkel – ahhoz vezettek, hogy csökkent a nagy fizikai erőt igénylő munkák száma. Az idősebbekre jellemző számos készségnek és képességnek, például az emberekkel való megfelelő bánásmódnak, az ügyfélszolgálati feladatokkal kapcsolatos képességeknek, illetve a minőség tudatosságának egyre nagyobb értéket tulajdonítanak. Számos, korrallal járó változás ezenkívül sokkal fontosabb egyes szakmai tevékenységek, mint mások szempontjából, a legtöbb változás nem befolyásolja például az irodai munkát.

Annak ellenére, hogy településünkön a munkáltatók egy részénél egyre nagyobb gondozást jelent a munkaerőhiány, sokan mégsem szívesen alkalmaznak idős munkavállalókat, holott sok friss nyugdíjas, aktív életet élő idős szeretné kiegészíteni nyugdíjából származó jövedelmét más, jövedelemkiegészítő tevékenységgel, szeretne elhelyezkedni a munkaerőpiacon. Nincs objektív felmérésünk arra vonatkozóan, hogy milyen arányban tudnak a Nagytarcsán élő fiatal nyugdíjasok továbbra is aktívak maradni, csak az országos tendenciát figyelve tudjuk megállapítani, hogy hasonlóan a többi magyarországi településekhez vannak bizonyos szaktudást igénylő munkahelyek, ahol jellemző a nyugdíjas munkavállalók részvétele (egészségügy, oktatás). Szóba kerül még ezen a ponton az közfoglalkoztatás is, mint az időskorúak munkavállalásának egyik fontos lehetséges színtere.

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

Tábla:6.2.

A nyilvántartott álláskeresők száma a lenti táblázatot nézve 45 év felett csökken, majd 60 éves kor felett ismét emelkedik. Ha a 2015-től 2020-ig tartó éveket hasonlítjuk össze, úgy nem látunk változást az arányokat tekintve, évről évre hasonló a tendencia.

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Fő összesen	43	58	40	40	37	81
41-45 év (TS 042)	Fő	6	5	4	5	11	17
	%	13,95%	8,62%	10,00%	12,50%	29,73%	20,99%
46-50 év (TS 043)	Fő	4	7	4	2	4	11
	%	9,30%	12,07%	10,00%	5,00%	10,81%	13,58%
51-55 év (TS 044)	Fő	3	5	1	2	1	9
	%	6,98%	8,62%	2,50%	5,00%	2,70%	11,11%
56-60 év (TS 045)	Fő	6	7	7	7	5	4
	%	13,95%	12,07%	17,50%	17,50%	13,51%	4,94%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	7	8	4	9	7	12
	%	16,28%	13,79%	10,00%	22,50%	18,92%	14,81%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) tevékeny időskor, élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

A fiatal nyugdíjasok foglalkoztatási lehetőségei hasonlóan a kisgyermekes családok esetében korábban említetteknel, ugyanabba a problémába ütközik, mégpedig a közösségi tér hiányába. Az önkormányzat számára ismert probléma, hogy az idősebb korosztály nem jut megfelelő lehetőségekhez a foglalkoztatás terén, hiányoznak az őket érintő témákban, pl. az egészségügyi problémákat érintő kérdésekben a tematikus önszervező, önszerveződő csoportok (pl. diabétesz csoport, szív- és érrendszeri betegek csoportja stb.) megléte, valamint gyakori téma az idősek informatikai képzésének hiánya. Ennek megvalósulása inkább az egyéb szervezeteken belül lehetséges, mint a szlovák kisebbségi önkormányzat programjain, vagy a családsegítő által meghirdetett programokkal, ahol elsősorban a hagyományok ápolásával foglalkozó csoportok tevékenykednek, de itt említhető az egyházak és a civil szervezetek szerepvállalása is.

Mivel Nagytarcsán mai napig fontos az idősek számára az önálló mezőgazdálkodás, jellemzőek a községben a nagy, mezőgazdálkodásra és kisállattartásra alkalmas telkek, ezért az idősek jelentős része ilyen értelemben is aktívnak tekinthető. Az ide érkezők naponta láthatják és tapasztalhatják, hogy a kertek gondozását idősek végzik, akik kora reggeltől estig művelik a mai napig a földet, s megtermelik a családjuk számára szükséges zöldséget, gyümölcsöt, ahol idősek élnek, ott jellemzően baromfitartással is foglalkoznak. Bár ez a fajta aktivitás nem jelenik meg a statisztikákban, de nem szabad róla elfeledkezni, sőt arra kell törekedni, hogy a jövőben is megmaradjon, a most élő idősek átadhassák ezt a hagyományt a fiatalabb korosztályoknak. A háztáji gazdálkodások segítségével az

önkormányzat is vállalhat feladatot, az eseti települési támogatások egy része ide is áramolhat, gondolva azokra az alacsony jövedelmű idősekre, akik jelenleg azért rendelkeznek alacsony nyugdíjjal, mert aktív éveikben mezőgazdasággal foglalkoztak.

Az általános elvárásokhoz sorolhatjuk a munkafeltételek átalakítását, első körben a munkáltatókkal való egyeztetéseket, a lehetőségek és hajlandóságok feltárását, az akadályozó tényezők megállapítását ebben a kérdésben.

Az idősebb munkavállalók igényeihez igazított, megfelelő munkahely-kialakításból minden korcsoportnak előnye származik. A képességváltozásnak együtt kell járnia a munka átalakításával, így például a következőkkel:

A munka átalakítása és rotációs munkaszervezés

- Gyakoribb rövid szünetek
- Váltott műszakon alapuló munka hatékonyabb megszervezése (például 2-3 napos, gyorsan haladó rotációs rendszer alkalmazása)
- Megfelelő megvilágítás- és zajszint-ellenőrzés
- Megfelelő, ergonomikus kialakítású eszközök

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

Az elhúzódó betegség mentális egészségügyi problémákhoz, társadalmi kirekesztéshez és a munkaerőpiac idő előtti elhagyásához vezethet. A betegség utáni munkába történő visszatérés elősegítése fontos az idősödő munkaerő támogatása szempontjából.

A tartós munkanélküliek száma az idős korosztályon belül a 2018-2019-es években volt a legmagasabb, majd ismét csökkent. Elsősorban a kormányzati intézkedések tudják ezt az eredményt befolyásolni, településszintű megoldásokra egyedi esetekben van lehetőség. Az önkormányzat a közfoglalkoztatással tud beavatkozni abban az esetben, ha 55 év feletti tartós munkanélküliséggel küzdő itt élőről szerez tudomást, de lehetőség van arra is, hogy a Szociális Segítő Szolgálat felé jelezzük a problémát, akik az okokat is megvizsgálják. Általában nincs arról tudomásunk, ha valaki kifejezetten az életkora miatt kerülne hátrányos helyzetbe a munkavállalás terén.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

Sajnos a közösségi közlekedés hiánya nemcsak a fiataloknak okoz gondot a munkahelykeresés kapcsán, de az időseknek is megnehezíti a helyzetét. A jelenlegi egyeztetések figyelemmel vannak arra is, hogy az idősek számára mik azok a legfontosabb, környező településeken lévő intézmények, melyeket elérhetővé szükséges számukra tenni (pl. kórház, szakorvosi ellátás, idősek nappali ellátása, kormányhivatal stb.), de a mozgásukban korlátozott idősek részére akár a településen belüli közösségi közlekedés is szükséges lehet (házi orvos, gyógyszerár, élelmiszerüzlet stb. elérésében). Jelenleg az igények feltérképezése volna a legfontosabb lépés ahhoz, hogy tudjuk, milyen közszolgáltatások vonatkozásában milyen hozzáférést szükséges biztosítani a jelenlegin felül.

Az információkhoz való hozzáférést a nyomtatott sajtó útján lehet az idősök igényeihez igazítani, rövidebb kimaradás után 2022. év végén újra indult Nagytarcsa újságja, a terjesztés figyelemmel van arra is, hogy minden háztartáshoz eljusson, azok részére elsősorban, akik számára az online változat nem elérhető.

a) az idősök egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

Tábla:6.3.1.;

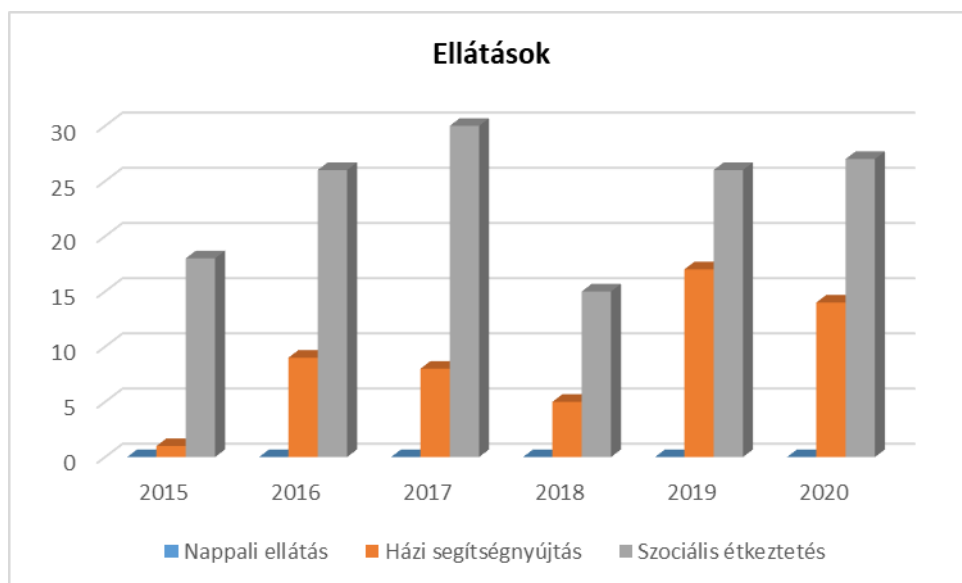
6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő idősokorúak száma				
Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő idősokorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülőök száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülőök száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2015	473	n.a.	1	18
2016	492	n.a.	9	26
2017	523	n.a.	8	30
2018	578	n.a.	5	15
2019	616	n.a.	17	26
2020	651	n.a.	14	27
Forrás: TelR, KSH Tstar				

A szociális alapellátások közül a házi segítségnyújtás és az étkeztetés működik a településen. A szociális étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezését kell biztosítani, akik ezt önmaguk, illetve eltartottjaik részére átmeneti jelleggel vagy tartósan nem tudják biztosítani, különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük, vagy hajléktalanságuk miatt. Az önkormányzat a szociális alapellátásokról szóló 23/2018. (XI. 28.) rendeletében szabályozza ennek részletes feltételeit. Az ellátás minden rászoruló részére biztosított, a szociális étkezésben részesülőök száma a 65 év feletti lakosság lélekszámának emelkedésével szintén emelkedett. Idősok nappali ellátása nincs a településen, a házi segítségnyújtásban részesülőök viszont egyre többen vannak, az ellátás jól működik Nagytarcsán, a Szociális Segítő Szolgálaton belül 1 fő látja el ezt a feladatot.

Házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartásához szükséges ellátást, az alapvető gondozási, ápolási feladatok elvégzését, az ellátott és lakókörnyezete higiénés körülményeinek megtartásában való közreműködést, a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzését és az azok elhárításában való segítségnyújtást.

Bentlakásos intézmények, idősotthonok a környéket Pécelen, Budapesten, Isaszegen és Gödöllőn is találhatóak, adataink nincsen arról, hogy az intézményben történő gondozásra szorulóök közül a hozzátartozók mely intézményeket részesítik előnyben.

Az egészségügyi alapellátáshoz a háziorvosi szolgálat keretében helyben jutnak el az idősök, a szakosított ellátás pedig a környező települések közül több helyen is elérhető.

Ezen a helyen érdemes beilleszteni a felnőtt háziorvosi szolgálat aktuális, 2020. évi beszámolóját, mely érintőlegesen összefüggésben lehet az idősök egészségügyi ellátáshoz való hozzáféréssel.

A háziorvosok 2020-as évi tevékenységét teljes mértékben átírta és meghatározta a járványhelyzet, az előző évben már kísérleti szinten is bevezetett új orvos-beteg kapcsolat a beszámolási időszakban is jellemző volt. A fertőző betegségek megelőzése érdekében a személyes jelenlétet drasztikusan csökkenteni kellett. A kötelező előírásoknak megfelelően, illetve a helyi lehetőségek kihasználásával bevezetett távmedicina, a kötelező bejelentkezések, illetve a receptek, dokumentumok informatikai továbbítása eleinte jelentős ellenérzést váltott ki a betegek között, de lassan elfogadottá, kiegyensúlyozottá vált. A legtöbb probléma abból adódott, hogy a vészhelyzet miatt kialakuló beutalási rend megváltozott, nehezebb lett, ezt nehezen tudta elfogadni a lakosság. Az egészségügyben bevezetett intézkedéseket sokan félreértették, nehezményezték.

Az egészségügyi alapellátásban szükségessé vált a második körzet bevezetése és kialakítása, mely az önkormányzattal szoros együttműködésben történt, a lakosság értesítésében az önkormányzat fontos szerepet vállalt.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

A településen működik könyvtár, melynek szolgáltatásait sok idős szívesen igénybe veszi. A könyvtár szolgáltatásaihoz 2019 óta (a korábban részletesen kifejtett változások okán) jóval könnyebben hozzáférnek az idősök, mint korábban, ez tehát nagyon pozitív változást hozott az idősök kulturális programok iránti igényeinek kielégítésében. A közösségi tér hiánya viszont itt is megmutatkozik, szükség volna egy megfelelően akadálymentesített, biztonságos közösségi házra az idősök számára szervezett közösségi programokkal. Az önkormányzat, nemzeti önkormányzat által, illetve az önkormányzat közreműködésével szervezett kulturális programokon történő részvételben a közlekedés, szállítás biztosításában részt tud vállalni az önkormányzat mellett a Szociális Segítő Szolgálat és időnként a polgárőrség is.

c) idősök informatikai jártassága;

Az önkormányzati ügyintézés során azt tapasztaljuk, hogy az idősök nem tudják igénybe venni az elektronikus szolgáltatásokat, a közlekedési nehézségek ellenére is inkább személyesen intézik ügyeiket településen belül és azon kívül is, például Budapesten és Gödöllőn. Informatikai segítség nyújtása szervezett kereteken belül egyelőre nem történt, inkább a fiatalabb generációk segítségével számíthatnak családon belül. Tervezhető lehetőség volna például a középiskolások közösségi szolgálatának keretében egy informatikai képzés megvalósítása, amennyiben ennek helyszíne és az informatikai háttér biztosított volna, az intézkedési terveink között a Helyi Esélyegyenlőség Fórum felvetette ennek megvalósítását is.

d) a generációk közötti programok.

A településen generációk közötti programnak tekinthetők az évente ismétlődő nagyobb önkormányzati rendezvények, hagyományőrző programok, nemzeti megemlékezések, koszorúzások, az óvodások és iskolások bemutatói, a gyermek néptánc egyesület fellépése, a múzeumi és könyvtári programok. Az aktív időskort támogatná a Helyi Esélyegyenlőségi Fórumnak az az elképzelése, hogy az időskort nemcsak a munkaerőpiaci megfelelő mértékű szerepvállalás teszi aktívabbá, hanem más közösségi feladatokba is bevonhatók nemcsak résztvevőként, hanem szervezőként is, gondolva itt a generációk közötti hagyományápoló programokra elsősorban, ahol az idősök adják át tudásukat a fiatal generációk részére.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Az idősök sajátos igényeit elégítik ki a Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat által szervezett nemzetiségi, hagyományőrző, hagyományokat ápoló programok, az egyházi ünnepek, a nemzeti ünnepek megemlékezései.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősök helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
közösségi közlekedés hiányosságai	járatsűrítés, alternatív lehetőségek feltérképezése a közösségi közlekedésben
közösségi tér hiánya	művelődési ház hiányában egyéb közösségi színterek megvizsgálása az idősök aspektusából

szociális szolgáltatások biztosítása, igények felmérése	házi segítségnyújtás és étkeztetés mellett milyen változó igényeknek kell megfelelni az idősellátásban a település adottságai alapján
idősek részére szervezett közösségi programok hiánya (egészségügyi problémákkal kapcsolatos önszerveződő csoportok, informatikai képzés)	helyszín és szakember biztosítása, szervezés
informatikai jártasság hiánya	kifejezetten idősek számára szervezett képzés, mely az elektronikus ügyintézéshez nyújt segítséget
házi segítségnyújtás, sokan nem rendelkeznek információval	tájékoztatás az igénybevétel feltételeiről, módjáról
információhiány	nyomtatott helyi lap, terjesztés
járdák nem megfelelő állapota, gyalogátkelők hiánya, kitáblázottság	akadálymentesítés, biztonságos közlekedés feltételei, biztonságos átkelők a lassan és nehezen közlekedő idősek igényeinek figyelembevételével (gyógyszertár, üzletek, templom, orvosi rendelő környéke)

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

Fogyatékoságnak tekintjük azt a hosszan tartó vagy maradandó állapotot, amikor a személy testi, érzelmi, érzékszervi, mozgásszervi vagy kommunikációs képessége számottevően károsodást szenved, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az egyén teljes és hatékony társadalmi szerepvállalását, jelentős mértékben gátolja a társadalmi életben való részvételben, az megszokott vagy átlagos életvitel gyakorlásában. A fogyatékoság nem zárja ki az egészséget, de legtöbbször együtt jár valamely egészségkárosodással. A környezeti akadályok csökkentése elősegíti az akadályok leküzdését, s a társadalomban a másokkal azonos módon való részvételt.

Az 1998. évi XXVI. törvény szabályozza a fogyatékkal élők jogait és esélyegyenlőségük biztosítását. A törvény célja a fogyatékos személyek jogainak, a jogok érvényesítési eszközeinek meghatározása, továbbá a fogyatékos személyek számára nyújtandó komplex rehabilitáció szabályozása, majd mindezek eredményeként a fogyatékos személyes esélyegyenlőségének, önálló életvitelének és társadalmi életben való részvételének biztosítása.

A témához kapcsolódó jogi dokumentumok alapján összefoglalva a következő megállapításokat lehet tenni:

A fogyatékosággal élő személyek védelme többrétegű jelentéstartalommal bír. Egyrészt az erkölcs szintjén képvisel értéket a fogyatékosok segítése, másrészt tükröződhet szakpolitikákban, harmadrészt jogi relevanciája is van, hiszen az érintettek jogainak védelme és/vagy egyenlőségük biztosítása az államok alkotmányos vagy törvényi kötelezettsége. Attól függően, hogy milyen egyenlőségi elveket követünk, a fogyatékosággal élő személyek védelme jelentheti az

esélyegyenlőség megteremtését az általános akadálymentesítés révén vagy éppen kvóták felállítását a munkaerőpiacon és az oktatás területén. Míg a hagyományos egészségügyi, orvosi modell a megelőzésre és a fogyatékos ember gyógyítására fekteti a hangsúlyt, az új, ún. társadalmi vagy társadalompolitikai modell az ellenséges környezetet, valamint a többségi társadalom tagjaiban kialakult előítéleteket, stigmákat vagy a szegregációt okolja és tartja a fogyatékossgal élő emberek jogai érvényesülése fő akadályának. A középpontban már nem a fogyatékossg mint az érintett személy egyéni problémája áll, hanem a társadalom egészének felelősségén a hangsúly. A kérdés az, hogy a társadalom és a (jogi) környezet hogyan alkalmazkodjon az emberek különféle igényeihez.

A fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ egyezmény (a továbbiakban: ENSZ Egyezmény) olyan úttörő dokumentum, amely egyszerre rögzíti a fogyatékossgal élő személyek polgári és politikai, továbbá gazdasági, szociális és kulturális jogait. Az ENSZ Egyezmény deklarálja a méltóság, az egyéni autonómia, a függetlenség, a diszkrimináció tilalma, a társadalmi részvétel, az emberi sokszínűség, az esélyegyenlőség és a hozzáférhetőség elvét.

Az Európa Tanács dokumentumai közül kiemelkedő relevanciájú a fogyatékossgal élő személyek jogaira nézve az Emberi Jogok és Alapvető Szabadságok Védelméről Szóló Egyezmény (EJEE). Noha az EJEE nem nevesíti a fogyatékossgot, a hátrányos megkülönböztetést tiltó szabályok a védett tulajdonságok nyílt végű felsorolását tartalmazzák, így a fogyatékossg is ide értendő.

2000. november 27-én az Európai Unió Tanácsa elfogadta a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló 2000/78/EK irányelvet (Keretirányelv), amely a megkülönböztetés elleni küzdelem általános kereteit határozza meg, tekintettel az egyenlő bánásmód elvének a tagállamokban történő megvalósítására. A Keretirányelv szerint tiltott megkülönböztetési alap a vallás vagy a meggyőződés, a fogyatékossg, az életkor és a szexuális irányultság alapján történő megkülönböztetés. A Keretirányelv alapvető célja nem az, hogy különböző előnyöket biztosítson többek között a fogyatékossgal élő személyek számára, hanem a közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést kívánja megszüntetni a foglalkoztatás és munkavégzés során. Azaz a munkáltatók továbbra is a legrátermettebb munkavállalót alkalmazhatják, csak éppen a munkavégzés szempontjából érdektelen tulajdonságokat nem vehetik figyelembe. A Foglalkoztatási Keretirányelv egy sor minimum követelményt támaszt, aminél a tagállamok – így Magyarország is – magasabb védelmet nyújthatnak mind vertikálisan, mind pedig horizontálisan, azaz a magyar jogalkotó elfogadhat olyan jogszabályokat, amelyek nagyobb védelmet jelentenek, és a diszkrimináció tilalma a foglalkoztatáson túl más területekre vagy a felsorolt megkülönböztetési alapokon túl másokra is kiterjedhet.

A Keretirányelv főszabály szerint a köz- és a magánszféra vonatkozásában egyaránt alkalmazandó. A nem taxatív felsorolás szerint a Keretirányelv hatálya kiterjed a következőkre: a munkavállaláshoz, a foglalkozáshoz való hozzájutás feltételeire, a szakképzés, a szakmai továbbképzés és az átképzés minden formájához való hozzájutásra, az alkalmazási és munkakörülményekre, a munkavállalók vagy a munkaadók szervezeteiben való tagságra vagy részvételre.

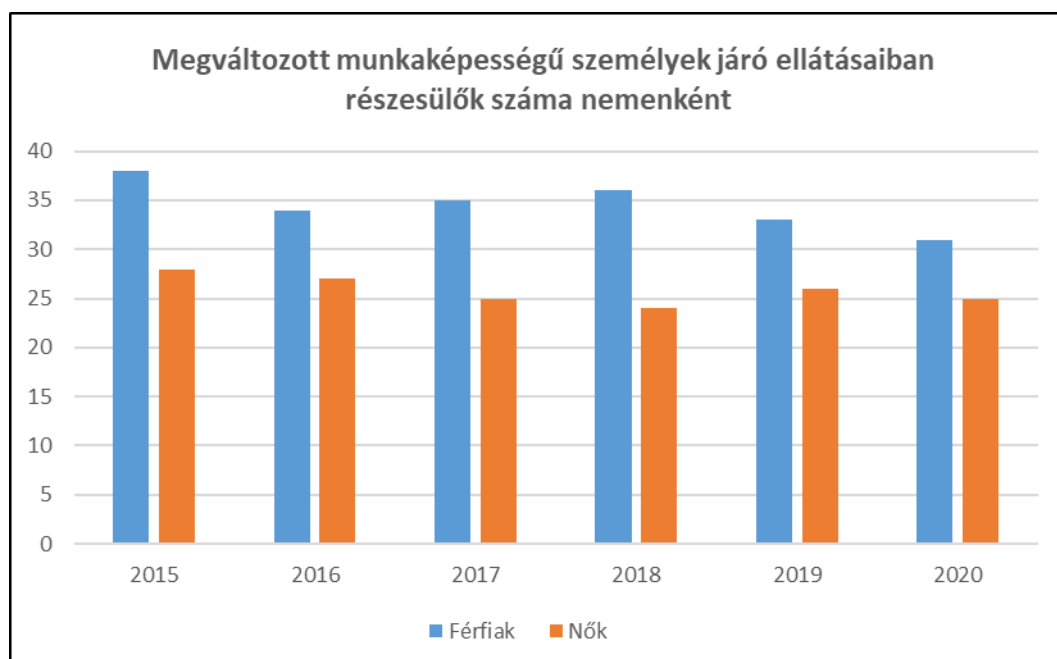
A Keretirányelv hatálya szűk, hiszen csak a foglalkoztatásra és a munkavállalásra, valamint az azzal szorosan összefüggő szakképzésre terjed ki. A korlátozott hatályt ellensúlyozza az esélyegyenlőség általános érvényesítésének elve, amely biztosítja, hogy a fogyatékossgal élő személyek részesülhessenek az EU-politikák biztosította előnyökből. Az egyenlőség elvét minden döntés meghozatala során figyelembe kell venni. A Bizottság a szociális- és gazdaságpolitikák kialakításakor különösen ügyel a fogyatékosjogi kérdésekre. Egy sor európai uniós jogszabály foglalkozik az esélyegyenlőség általános érvényesítésével.

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Tábla:7.1.1.; 7.1.2.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2015	38	28	66
2016	34	27	61
2017	35	25	60
2018	36	24	60
2019	33	26	59
2020	31	25	56

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A megváltozott munkaképességűek több mint fele férfi, nemek szerinti megoszlásuk, úgymint a teljes népességen belüli arányuk évek óta szinte változatlan a településen belül, a kis mértékű csökkenés a demográfiai változások miatt mutatható ki a statisztikában. Munkavállalási és munkahely megtartási esélyeik rendkívül alacsonyak, ezért a szociális ellátórendszerben

mindenképp megjelennek azok a családok, ahol aktív korú fogyatékkal élő személy él. A fogyatékkal élő gyermeket nevelő szülők helyzete szintén rendkívül nehéz, hiszen speciális óvoda és iskola településünkön nem található, a legközelebbi speciális iskola Budapest 17. kerületében és Gödöllőn érhető el, de gyakran ennél jóval messzebbre viszik a szülők nap mint nap fogyatékkal élő gyermekeiket ahhoz, hogy a megfelelő oktatáshoz, neveléshez hozzájuthassanak. A nemrégiben létrejött kistarcsai Szegletház Gyermekfejlesztő Alapítvány és Községi Ház közvetlen szomszédságunkban jó példával jár elől ebben a kérdésben, milyen eredményeket lehet elérni egy jól működő, szervezett intézménnyel e célcsoport vonatkozásában. Ez nemcsak külön anyagi terhet ró a családra, de megnehezíti a szülők, elsősorban az anya munkába állását is, tehát mindenképp a szociális ellátórendszernek kell a családban keletkező nehézségeket kompenzálnia.

Fontos, hogy a települési támogatások megállapításakor és az összeg meghatározásakor tisztában legyünk a családok egyéni helyzetével és nehézségeivel, hogy a megfelelő bizalmi kapcsolatot ki tudjuk alakítani az érintettekkel, hiszen a fogyatékoság eleve gyakran nem kerül a nyilvánosságra, a fogyatékosággal élő személyt és családját szégyenérzet befolyásolja, emiatt maga a problémakör is eléggé látens tud maradni nemcsak nálunk, hanem általában és országos szinten nézve is.

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma	
Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2015	n.a.
2016	n.a.
2017	n.a.
2018	n.a.
2019	n.a.
2020	n.a.
Forrás: TelR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók	

a) fogyatékosággal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

Fogyatékkal élő személyek foglalkoztatására központi intézkedések állnak rendelkezésre, az önkormányzat fontos feladata a tájékoztatás, az érintettek információhoz való hozzájuttatása és az ügyintézésben, álláskeresésben való segítése. A közfoglalkoztatás mint foglalkoztatási forma a fogyatékkal élő személyek részére is rendelkezésre áll. Jövedelempótló ellátásként igényelhető számukra a települési támogatások közül az eseti létfenntartási támogatás, mely évente két alkalommal 40.000,-Ft összegben kérelmezhető, de amennyiben a járási hivatal által kérelmük elutasításra került, úgy 12 hónapra havi 25.000,- Ft összegben az önkormányzat rendszeres létfenntartási települési támogatást biztosít azok részére, akik jövedelemmel egyáltalán nem rendelkeznek. Ez a támogatás megújítható, akár több éven át is tudja biztosítani a munkaerőpiacon elhelyezkedni nem tudó, elsősorban fogyatékkal élő személyek létfenntartását, amennyiben foglalkoztatásuk nem megoldható.

b) munkavállalást segítő lehetőségek;

A munkavállalást segítheti, ha a fogyatékkal élő személy önkéntes alapon be tud kerülni a családsegítő szolgálat alapellátásába, s így a rendszeres családgondozás során folyamatos tájékoztatást kaphat a pályázatokról, lehetőségekről. Nincs jelenleg az önkormányzatnak olyan internetes felülete, ahol kifejezetten számukra tudnánk összefoglaló adatokat közölni akár a környékbeli, akár távolabbi, de otthonról végezhető munkalehetőségekről, a tájékoztatás így többnyire informális, ami a település lélekszámára való tekintettel még megfelelő lehet, de a városiasodás együtt járó jelensége, hogy ezek a közvetett tájékoztatási formák csökkennek, megszűnnek, így igény jelentkezhet egy formális, követhető tájékoztatási felületre is akár az önkormányzat, akár a Szociális Segítő Szolgálat részéről.

Megváltozott munkaképességű emberek támogatására az EFOP-1.1.1-15 kiemelt projekt nyújt lehetőséget a megváltozott munkaképességű személyek nyílt munkaerő-piaci integrációjának elősegítése, a foglalkoztathatóság javítása és az aktív befogadás, többek között az esélyegyenlőség és az aktív részvétel előmozdítása érdekében. Az elmúlt öt éves időszakból nincs tudomásunk arról, hogy a települési önkormányzat bármely intézményénél e projekt révén került volna be megváltozott munkaképességű személy a foglalkoztatásba. Az intézkedési terv tehát biztosan kell, hogy foglalkozzon ennek okainak feltárásáról és a munkáltatók tájékoztatásáról.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

A foglalkoztatás terén sajnos elkerülhetetlen, hogy a fogyatékkal élő személyek hátrányos helyzetből tudjanak csak indulni, s ez sajnos a fogyatékos személlyel együtt élő családtagokra is kiterjed. Az otthonról végezhető munka egy olyan lehetőség, ahol ez a hátrányos helyzet a legkevésbé érezhető, de ehhez megfelelő informatikai tudás és eszközök szükségesek, mellyel nem minden család rendelkezik, a hátrányos megkülönböztetés felszámolása ezen a téren is jobb esélyeket adna. Az intézkedési tervek között szerepel már az idősok részére szervezett alapvető informatikai képzés és informatikai eszközök biztosítása, mely kiterjeszthető a fogyatékkal élő aktív korú személyekre is.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

A településen szervezett programok, rendezvények, szolgáltatások mindegyike akadálymentesített, azaz mozgásszervi fogyatékkal élők számára is jól megközelíthető. A szolgáltatások közül péntek délutáni helyi piac említendő, ahol kedvezményes feltételekkel vásárolhatnak és árusíthatnak is a településünkön élők, így ez szolgáltatásnak és önálló életvitelt elősegítő foglalkoztatási lehetőségként is értékelhető. Intézményeink akadálymentesek, a fogyatékkal élők számára jól megközelíthető helyen vannak, a parkolási lehetőség mindenütt megoldott. Intézményeink munkatársai körültekintően és empatikusan járnak el a fogyatékos személyek ügyeinek intézésében, az előnyben részesítés megjelenik a hivatali ügyintézéseink során.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzübeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A települési önkormányzat által biztosított pénzübeli ellátások a foglalkoztatás témakörében említésre kerültek, mint foglalkoztatást helyettesítő jövedelem pótló ellátás. Említettük az évente két alkalommal kérelmezhető eseti, valamint a 12 hónapra igényelhető, rendszeres létfenntartási támogatást. Ezen kívül a fogyatékkal élő gyermeket nevelő szülők számára kérelmezhető igazolással alátámasztott rendkívüli okból kérhető rendkívüli települési támogatás, mely ugyan nem a fogyatékkal élő gyermekek, hanem a speciális étkeztetés igénylő gyermekek intézményi étkeztetéséhez biztosít támogatást, de a gyakorlatban azt tapasztaljuk, hogy a speciális étkeztetést igénylő, orvosi igazolással rendelkező gyermekek között fogyatékos gyermekek is jelen vannak. A sajátos nevelési igény ugyan nem tekinthető fogyatékoságnak, de az SNI-s gyermekek és családjaik helyzete a fogyatékosokéhoz nagyon hasonló, őket a havi 15.000,-Ft összegben, jövedelem függvényében 12 hónapra megállapítható támogatással segíti az önkormányzat. Rendkívüli települési támogatást adunk azon igénylő szülők részére, akiknek gyermekei a fogyatékoságuk miatt nyári fejlesztő táborozáson, például mozgásfejlesztő vagy terápiás táborban vesznek részt, melynek költsége igen magas, ezt az alapítványok csak részben tudják számukra megtéríteni, az utaztatás, felkészülés anyagi költsége is terhet ró a család számára. Az eseti települési támogatás kérelmezői között is gyakran előfordul olyan személy, aki megváltozott munkaképessége miatt nem, vagy csak csökkentett munkaidőben, megváltozott munkakörben foglalkoztatható, ami jövedelemcsökkenéssel is jár.

Az államnak kötelessége olyan feltételeket biztosítani, hogy a fogyatékoságból fakadó terhek csökkenjenek. A fogyatékosági támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzübeli juttatás, a Gödöllői Járási Hivatallal hivatallal munkatársaink közvetlenül vagy az ügysegéd által is fel tudják venni a kapcsolatot igény esetén. A támogatás célja, hogy a súlyosan fogyatékkal élő személy jövedelmétől függetlenül, anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez. A fogyatékosági állapotot mindig egy orvosszakértői bizottság állapítja meg.

A rokkantsági járadékra az jogosult, aki 25. életéve betöltése előtt keletkezett egészségkárosodása legalább 70%-os mértékű, és nyugellátásban, baleseti nyugellátásban, megváltozott munkaképességű személyek ellátásában nem részesül. Nem akadály a rokkantsági járadék megállapításának, ha az igénylő fogyatékosági támogatásban részesül, illetve ha az igénylő után családi pótlékot folyósítanak, továbbá az sem, ha a kérelmező munkaviszonyban, vagy egyéb munkavégzésre irányuló jogviszonyban áll.

Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaira jogosult az, akinek az egészségi állapota a rehabilitáció s hatóság komplex minősítése alapján 60%-os vagy ennél kisebb mértékű. Az ellátásnak feltétele a biztosításban töltött meghatározott idő.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

Az Európai Unió Alapjogi Chartája III. címe az Esélyegyenlőség, ennek 26. cikke a fogyatékkal élő személyek beilleszkedése. „Az Unió elismeri és tiszteletben tartja a fogyatékkal élő személyek jogát az önállóságuk, társadalmi és foglalkozási beilleszkedésük, valamint a közösség életében való részvételük biztosítását célzó intézkedésekre.” Nagytarcsa ezt teljes mértékben kívánja érvényesíteni a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés terén, Bármilyen jelzést ennek megsértésével kapcsolatban prioritásként kezelünk.

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

Egészségügyi és rehabilitációs szolgáltatások a környező településeken (Kistarcsa, Gödöllő és Budapest) érhetők el, az együttműködést önkormányzati intézményeink segítik. Az önkormányzat honlapján és közösségi oldalain is haladéktalanul közzéteszi e szolgáltatásokkal kapcsolatos aktuális információit. Ez a pandémia időszakában nagyon jellemző volt, a rendszeresen változó kormányzati intézkedések szükségessé tették, hogy az itt élőket folyamatosan tájékoztassuk az egészségügyi ellátás igénybevételének feltételeiről, mint maszkviselés, oltási kötelezettség. Fogyatékkal élők esetében nagyon fontos körülmény volt az, hogy az ellátás igénybevételénél a feltételek szigorodása miatt figyelembe kellett venni a kísérő személyre vonatkozóan is ezeket a feltételeket. Rendszeresen tájékoztatjuk a lakosságot arról is, ha egy-egy szolgáltatás helyében, időpontjában megváltoznak a körülmények.

A fogyatékkal élők számára nagyon jelentős segítség, ha a szűrővizsgálatokat úgynevezett szűrőbuszok révén tudjuk biztosítani, az intézkedéseink között szerepel, hogy erre minél gyakrabban tudjunk lehetőséget biztosítani.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

Az önkormányzati tulajdonban lévő középületek mindegyike akadálymentesített, jól megközelíthető, központi helyen van, a parkolás megoldott.

c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

Programjaink, rendezvényeink mindegyikén gondolunk azokra az itt élőkre, akik fogyatékkal élnek, a programjainkon feladatot ellátó szervezők segítik és támogatják részvételüket.

d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

A munkahelyek akadálymentesítettségéről információról nem rendelkezünk.

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

A járdák, parkok akadálymentessége nem teljes mértékű, de törekszünk erre. Gyakoriak a lakossági bejelentések a járdák balesetveszélyes állapotáról, a bejelentéseknek igyekszünk minél több helyen teret biztosítani, így nemcsak hivatali úton lehetséges, hanem a közösségi felületeken is. Szintén gyakori probléma a csőtörések okozta közlekedési akadályok, a feltörő és utakat, útkereszteződéseket, járdákat elöntő víz akadályt képez a közlekedők számára, mely elsősorban a fogyatékkal élők életét nehezíti meg. Településszintű problémaként kezeljük, hiszen minden érintett célcsoport számára fontos, hogy a megfelelő beruházások, fejlesztések mielőbb megtörténjenek.

Az újonnan létrejött beruházások során eleve tekintettel vagyunk idős vagy fogyatékkal élő lakótársainkra.

f) fogyatékkal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékkal élő személyek nappali intézménye, stb.);

Speciális közlekedési megoldás nincs, a közösségi közlekedést a Volánbusz biztosítja. A polgármesteri hivatal, a Szociális Segítő Szolgálat, valamint a polgárőrség szolgálati járműve nem akadálymentesített, nincs kialakítva bennük kerekesszékek közlekedő személy szállítására alkalmas tér.

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

Az előnyben részesítést esetei a települési pénzbeli támogatások, a személyes gondoskodást nyújtó ellátások, az adománygyűjtések, vagy az eseti természetbeni támogatások, mint a karácsonyi élelmiszercsomag a rászorulóknak részére.

7.4. Fogyatékkal élőknél sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

Ilyen programunk jelenleg nincsen, a fogyatékkal élőknél integrált programokon vehetnek részt a településen.

7.5 A fogyatékkal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Települési szinten is probléma, de fokozottan érinti a fogyatékkal élőket a közösségi helyszínek, a művelődési ház hiánya, mivel számukra a településen kívül elérhető lehetőségekhez való hozzáférés, az oda való eljutás lehetősége sem könnyen megoldható, így erősebben érinti őket a kirekesztettség érzése és az elmagányosodás. Régóta meglévő probléma ez, melyet a település bemutatásakor már részletesen elemeztünk, a HEMO mielőbbi átadása, a kulturális színtér megvalósítása elsődleges feladata kell, hogy legyen az önkormányzatnak. Ugyanígy a biztonságos közlekedés, a gyalogos úthálózat bővítése, a helyben elérhető szolgáltatások minél szélesebb köre

nagyon fontos volna, különösen a fogyatékkal élők számára fontos, hogy bár a főváros vonzáskörzetében jellemző, hogy az agglomerációban élők a budapesti szolgáltatásokat használják, de azok számára, akik a közlekedésben hátrányos helyzetben vannak, fontos, hogy az alapvető szolgáltatások vagy helyben, vagy ha helyben nem megoldható, elektronikusan elérhetők legyenek. Ilyenre jó példa a Gödöllői Járási Hivatal részéről havonta egy alkalommal kijáró ügysegéd, aki telefonos kapcsolattartás révén egyéb esetekben is rendelkezésre áll. A legfontosabb volna azt elérni, hogy a fogyatékkal élő személy és családjának problémái kikerüljenek a látenciából, konkrét feladatokat és intézkedéseket tudjunk megfogalmazni. Ahhoz, hogy ennek első lépéseit megtehessek, összefogásra van szükség, melynek az önszervező, terápiás csoportok megalakulása volna az előszobája, ahol a résztvevők egyéni problémái közösségi feladatokká válhatnának.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
a közösségi közlekedés hiányosságai, hibái	igényekhez igazodás, egyeztetés a szolgáltatóval
közösségi tér, művelődési ház hiánya	közösségi tér és célcsoportra kifejlesztett programok
megrongálódott járdák	karbantartás, ellenőrzés
munkalehetőség korlátozottsága	egyeztetés a munkáltatókkal, EFOP-1.1.1.-15 projektről szóló tájékoztatás , informatikai képzés
szociálisan hátrányos helyzet	települési támogatás, önkormányzati rendelet módosítása, alapellátás igénybevétele
szolgáltatások elérése nehezített	helyben vagy elektronikusan intézhető szolgáltatások körének bővítése, családsegítő személyes támogatása

Településszintű problémák:

<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások</i>	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
bölcsőde hiánya	bölcsődeépítés, feladatok átcsoportosítása, pályázati lehetőségek és önerőből történő finanszírozás, családi napközi adta lehetőségek önkormányzati eszközökkel történő támogatása, pénzbeli települési támogatás az ingázók útiköltségének és a térítési díjak fedezésére
csatornázás, ivóvízszolgáltatás problémái	folyamatos karbantartás, egyeztetés a szolgáltatóval, beruházások
rossz állapotú járdák	folyamatos karbantartás, egyeztetés a szolgáltatóval, beruházások
kerékpárúthálózat hiánya	folyamatos karbantartás, egyeztetés a szolgáltatóval, beruházások
óvodai és iskolai férőhelyek száma	
zöld felületek hiánya, parkosítás	pályázati források bevonásával a települési infrastruktúra fejlesztése, közmunka, közösségi szolgálat, saját forrás
közösségi tér hiánya	pályázati források bevonása, saját forrás, társadalmi egyeztetések
közösségi közlekedés nem megfelelő	folyamatos egyeztetés a Volánbusz Zrt.-vel, finanszírozási kérdések vizsgálata, társadalmi egyeztetés a lakosság és az ipari parkok bevonásával
nem ismerjük a településünkön élő fogyatékkal élő személyek számát, körülményeiket	felmérések végzése az önkormányzat intézményeinek bevonásával, mely korcsoportok és fogyatékosági területek azok, amelyek beavatkozást igényelnek
közütemények magas fenntartási költsége	energetikai korszerűsítés, folyamatos karbantartás
a turizmus feltételei hiányoznak	a község területén lévő és környékbeli kulturális és természeti látnivalók biztonságos megközelítésének biztosítása gyalogosok és kerékpárosok részére, kerékpárutak fejlesztése, közvilágítás
belterületi utak, hidak felújítása, építése rossz minőségű, balesetveszélyes járdák	burkolatjavítás, csatornázási problémák megoldása, hidak javítása,

meglévő buszvárók állapotának javítása	közfoglalkoztatás, önerő
ivóvíz ellátás a Petőfi-telepen és a község egyéb pontjain	átmeneti megoldások finanszírozása (ivóvízszállítás, rászoruló felkeresése), hosszú távon infrastrukturális fejlesztések
a háztartások fűtési korszerűsítése	a lakosság tájékoztatása a központi pályázati lehetőségekről, segítségnyújtás az adminisztrációban, az igények benyújtásában, települési támogatásban részesítés
intézmények szervezeti és működési szabályzata	a 2023-2027 évi HEP tükrében az önkormányzati fenntartású intézmények SZMSZ-ének felülvizsgálata
egészségügyi ellátás átszervezése	egészségház létrehozása, ahol egy helyen elérhető valamennyi szolgáltatás
lakhatási támogatások nem elegendőek	bérlakásállomány lehetőségének megvizsgálása, tűzifa támogatás biztosítására megoldási forma

Az önkormányzat jelenlegi folyamatban lévő pályázataival mellett az alábbi táblázatban mutatjuk be az elmúlt 10 év pályázati forrásait, melyek a Helyi Esélyegyenlőségi Program helyzetelemzésében feltárt problémák megoldását eddig is támogatták, s melyhez hasonló forrásokra az önkormányzat az intézkedési tervében megfogalmazott feladatai kapcsán a jövőben is folyamatosan nyomon követi a pályázati lehetőségeket:

azonosító szám	pályázat tartalma	döntés dátuma	támogatás összege	önerő	státusz
KMOP-4.5.3.-09-2009-0045	Nagytarcsa Község Önkormányzat Blaskovits Oszkár Ált. Iskola komplex akadálymentesítése	2010-03-08	29.700.000	0	Záró fenntartási jelentés elfogadásra került.
KMOP-2.1.1/B-09-2009-0015	Nagytarcsa Község területén a Millennium utca fejlesztése	2010-03-12	86.004.583	0	Záró fenntartási jelentés elfogadásra került.
KMOP-4.6.1/B_2008-0196	Nagytarcsa Csillagszem Óvoda építése	2010-05-31	309.159.157	0	Záró fenntartási jelentés elfogadásra került.

KEOP- 5.3.0/A/09- 2010-0388	Blaskovits Oszkár Ált. Iskola energetikai felújítása	2011-07- 12	70.685.250	0	Záró fenntartási jelentés elfogadásra került.
KMOP- 3.3.1/B-10- 2010-0016	Nagytarcsa Község belterületi csapadékvíz elvezetés fejlesztése	2011-09- 26	79.888.310	0	4. sz. Projekt Fenntartási Jelentés elfogadásra került.
Ebr 123176	2012. július 29-én az önkormányzati utakban keletkezett károk helyreállítása.	2013-04- 29	18.060.000	18.060.000	Elszámolás elfogadásra került.
Ebr 116741	2012. június 4-én a Polgármesteri Hivatal épületében keletkezett károk helyreállítása és védekezés.	2013-05- 02	18.219.000	18.219.000	Elszámolás elfogadásra került.
Ebr 118194	2012. június 22-én az óvoda, iskola, Polgármesteri Hivatal épületeiben keletkezett károk helyreállítása	2013-07- 09	13.262.000	13.262.000	Elszámolás elfogadásra került.
Ebr 211715	2014. július 22-én önkormányzati utakban keletkezett károk helyreállítása	2014-12- 22	10.243.000	10.243.000	Elszámolás elfogadásra került.
ebr 212219	2014. augusztus 6-án önkormányzati utakban keletkezett károk helyreállítása.	2015-02- 25	31.517.000	31.517.000	Elszámolás elfogadásra került.
I. vh. Centenárium i Emlékbizotts ág	I. világháborús emlékmű felújítása	2016.10.01	1.000.000	1.000.000	Támogatás elszámolása lezárásra került.
Ebr 317 511 (Belügyminis térium)	Önkormányzati fejlesztések 2016. (Akácfa, Fasor és Jókai utca utak felújítása)	2016.10.26	13.390.824	13.390.824	A támogatás elszámolásra került.

KEHOP-5.2.9-16-2016-00114 (Széchenyi 2020)	Energetikai hatékonysági beruházás Nagytarcsa Intézményeinél (HEMO és Családsegítő felújítása)	2017.06.07	115.262.598	0	Záró elszámolás elfogadásra került.
KÖFOP-1.2.1-VEKOP-16-2017-01015 (Széchenyi 2020)	Nagytarcsa Község Önkormányzata ASP Központozóhoz való csatlakozása	2017.06.13	6.996.569	0	A támogatás elszámolásra került.
VEKOP-6.1.1-15-PT1-2016-00065 (Széchenyi 2020)	Kisgyermeket nevelő szülők munkavállalási aktivitásának növelése A felhívás kódszáma: VEKOP-6.1.1-15. - Bölcsőde építése Nagytarcsán	2017.12.22	639.353.320	90.000.000,-	A pályázat megvalósítása folyamatban van, 50%-os készütséget jelentett a kivitelező.
Közgyűjtemények Kollégiuma (NKA)	Nagytarcsa Község Önkormányzatának fenntartásában működő könyvtár felújítandó épületben történő elhelyezésére teljes körű berendezés beszerzése	2018.07.24	3.150.000	297.261	Támogatói okirat aláírásra került. Elszámolás megtörtént.
Kubinyi Ágoston Program 2018. (EMMI)	Muzeális intézmények szakmai támogatása	2018.09.03	2 000 000,- Ft	0	Támogatói okirat aláírásra került. Elszámolás megtörtént.
Nemzeti Sportközpontok támogatása	Blaskovits Oszkár Ált. Iskola bővítése	2014.12.07	275.000.000	46.000.000	Az iskola bővítése befejeződött.

Nemzeti Sportközpontok támogatása	C típusú sportpark kivitelezése a Nemzeti Szabadidős -Egészség Sportpark Program keretében	2020.11.16	15.016.603	0	A beruházás elkészült, a támogatáshoz nem tartozik elszámolási időszak. A kivitelezést a BMSK Beruházási, Műszaki Fejlesztési, Sportüzemeltetési és Közbeszerzési Zrt. végezte el.
Belügyminisztérium	Közüvilágítás fejlesztése a településen	2021.12.03	39.400.000	0	A beruházás elkészült, a támogatás elszámolás
EMMI	Konténer óvoda építése (óvoda bővítés)	2022.04.20	43.154.197	0	A beruházás elkészült, a támogatás elszámolásra került.
EMMI	Kulturális bérfejlesztés	2022.02.17	2.862.733	0	Folyamatban lévő. Elszámolás: 2023.03.31.

A pályázatainak vonatkozásában megjegyzendő, hogy a régió fejlettsége miatt a benyújtható pályázatok esetében az intenzitás (önerő mértéke) igen magas, és a Széchenyi 2020 program keretében benyújtható pályázati lehetőségek száma viszonylag kevés.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);

A civil szféra szereplői, az egyházak és az önkormányzat együttműködési formái az elmúlt évek alatt folyamatosan jól működött, a kapcsolatrendszer továbbra is bizalmi viszonyra, a kölcsönös együttműködésre és az érdekek képviselésére épül. A sikeres partneri viszony alapvetően hozzájárul a helyi lakosság életminőségének javításához, a település fejlődéséhez. Nagytarcsa Község

Önkormányzata anyagi támogatást nyújt a település közéletében tevékenykedő, a település hírnevét öregbítő közösségek fejlesztéseinek megvalósításához, egyedi programjaik lebonyolításához, folyamatos működési feltételeinek biztosításához. Célunk az olyan helyi kezdeményezésű projektek támogatása, melyek szervesen kapcsolódnak községünk életéhez.

- b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását. Az egyházi és civil szereplőkkel is jellemzően szorosan együttműködik az önkormányzat. E kölcsönös együttműködés keretében az önkormányzat minden évben forrást különít el költségvetésében a civil szervezetek támogatása céljából, a civil szféra képviselői pedig a települési rendezvények szervezésében és lebonyolításában is rendszeres jelleggel vállalnak aktív szerepet. Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő esetleges problémák felmerülése esetén az önkormányzat és a problémában érintett csoport érdekeit képviselő civil vagy egyházi szereplő közösen gondolkodva, szoros együttműködésben keres megoldást a szociálisan rászorulóknak támogatása céljából.

- c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;

Nagytarcsa Község Önkormányzata kiemelt jelentőséget tulajdonít a környező települések önkormányzatainak képviselőivel, illetve a kistérségi társulások képviselőivel való partnerségi viszonyoknak, célja ezen együttműködés hosszú távú fenntartása és erősítése.

- d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A településen szlovák nemzetiségi önkormányzat működik. Nagytarcsa Község Önkormányzata kiemelt jelentőséget tulajdonít az szlovák önkormányzat képviselőivel való partnerségi viszonyoknak, célja ezen együttműködés hosszú távú fenntartása és erősítése.

- e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;

A civil szereplőkkel is jellemzően szorosan együttműködik az önkormányzat. E kölcsönös együttműködés keretében az önkormányzat minden évben forrást különít el költségvetésében a civil szervezetek támogatása céljából, a civil szféra képviselői pedig a települési rendezvények szervezésében és lebonyolításában is rendszeres jelleggel vállalnak aktív szerepet. Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő esetleges problémák felmerülése esetén az önkormányzat és

a problémában érintett csoport érdekeit képviselő civil szereplővel közösen gondolkodva, szoros együttműködésben keres megoldást a szociálisan rászorulókat támogatása céljából.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A for-profit szféra konkrét szerepvállalása az esélyegyenlőségi feladatok ellátásában kiorábban nem vett jellemző településünkön, az Esélyegyenlőségi Fórumra történő meghívással ezen igyekeztünk javítani. Örömről szolgál, hogy a problémák vonatkozásában a közös érdekeltég egyértelmű és kétség nélküli, a kapcsolatok javítására konkrét javaslatokat kaptunk. A profitorientált szereplők tevékenységükkel inkább a gazdasági élet élénkítéséhez, a munkanélküliség csökkentéséhez járulnak hozzá. A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze további HEP Fórumok, egyeztetések, munkacsoportok szervezése. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzat esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;

A nemzetiségi önkormányzat úgy, ahogyan a település teljes községében tevékeny és meghatározó szerepet vállal, a Helyi Esélyegyenlőségi Fórum ülésein is aktív részvétellel jelenik meg. A községet érintő problémák megoldásában jó az együttműködés az önkormányzat, a nemzetiségi önkormányzat és az egyházak, egyéb szervezetek között. A beszámolók benyújtása időben megtörténik, a feltett kérdésekre, melyek hatáskörükbe tartoznak, határidőn belül megküldik a választ.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.

A visszacsatolás eszközei elsősorban a jelzőrendszeri konferenciák, a szociális kerekasztal, a bizottsági munkafolyamatok támogatása és az esélyegyenlőségi fórum.

c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települési önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenti.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	a roma lakosság arányának nincs megfelelő dokumentáltsága a településen, rejtett adat regisztrált álláskeresők számának emelkedése, tartós munkanélküliek arányának emelkedése a nők munkanélkülisége arányaiban nagyobb, mint a férfiaké munkahely miatt ingázók magas aránya közösségi tér hiánya a településen települési támogatási formák	felmérések végzése, országos statisztikák nyomán követése képzési programok, állásbörze, helyi állás kínálatok megjelenése helyi sajtóban, nyilvánosság bölcsőde, óvodai férőhelyszám, intézmények nyitvatartásának kibővítése, családi bölcsődék létrehozásának, bővítésének támogatása a helyi lakosok részére a helyi munkáltatók részéről történő előnyben részesítés motiválása önkormányzati eszközökkel a jelen és a közeljövő várható igényeit teljesen kielégítő épületkomplexumban létrehozni azt a közösségi teret, ahol mindenki számára adottak a művelődés, a kultúra, a szórakozás lehetőségei felülvizsgálat (feltételek, támogatás összege)
Gyermekek	bölcsőde hiánya családi bölcsőde kevés férőhellyel	folyamatos egyeztetések, a lakosság bevonása az igényfelmérésbe, szakmaközi egyeztetések (védőnők, óvodák vezetői, iskolavezető, kivitelező)

	környező települések bölcsődéiben is fokozódó telítettség a létszámban óvodai férőhelyhiány, konténeróvoda szakemberhiány (családsegítő munkatárs, gyermekpszichológus, fejlesztőpedagógus, mozgásterapeuta) a növekvő népességen belül a gyermekek aránya emelkedik gyermekorvosi rendelő infrastrukturális hiányosságai települési támogatási rendelet módosítása	intenzív kapcsolat kiépítése és fenntartása a működő családi bölcsődével, felmérések, igények feltérképezésébe bevonás közlekedési szempontok alapján a környező településeken meglévő lehetőségek összesítése, településen élő igénylők tájékoztatása, állami támogatási formákról szóló tájékoztatás adás fejlesztés, anyagi források biztosítása, hosszú távú célok megfogalmazása konzultációk, fórumok megtartása szakemberek bevonásával ennek lekövetése az infrastruktúrában, szolgáltatásokban (gyermekorvos, védőnő, játszóterek, gyermekek részére kialakított közösségi terek) a beszámoló alapján szükséges fejlesztések, mint kitáblázottság, mosdó helyiség felújítása, légkondicionálás szükségessége célzott támogatások a kisgyermeket nevelő családok részére, iskolakezdési támogatás
Nők	munkanélküliség bölcsőde hiánya óvodai, iskolai férőhelyek hiánya közösségi tér és közösségi programok hiánya ingázás, közlekedési nehézségek nők foglalkoztatása, átképzés, idegen nyelvtudás hiánya	egyeztetés a munkáltatókkal, részmunkaidő, távmunka lehetőségeinek vizsgálása a településen működő épülő bölcsőde helyzetének mielőbbi rendezése, a határidők kiszámíthatóvá tétele, családi bölcsődei férőhelyszám emelése, települési támogatás férőhely bővítése, feltételek javítása művelődési ház , közösségi ház, programok bevitele az egyéb közösségi színterekre (könyvtár, családsegítő szolgálat foglalkozásai), szabadtéri programok minél több család számára elkerülhető legyen a nők munkavállalása során az

	közbiztonsági problémák (gyorshajtók, szabálytalanul járdán parkolók a köznevelési és közoktatási intézmények közelében)	ingázás, közösségi közlekedési lehetőségek bővítése, otthoni munkalehetőség feltételeinek javítása átképzési lehetőségek, programok felkutatása, kisgyermekes nők részére idegennyelv tanulási lehetőségek otthonról, ezek egyéni szintről közösségi szintre emelése
Idősek	közösségi közlekedés hiányosságai közösségi tér hiánya szociális szolgáltatások biztosítása, igények felmérése idősek részére szervezett közösségi programok hiánya (egészségügyi problémákkal kapcsolatos önszerveződő csoportok, informatikai képzés) informatikai jártasság hiánya házi segítségnyújtás, sokan nem rendelkeznek információval információhiány járdák nem megfelelő állapota, gyalogátkelők hiánya, kitéblázottság	járatsűrítés, alternatív lehetőségek feltérképezése a közösségi közlekedésben művelődési ház hiányában egyéb közösségi színterek megvizsgálása az idők aspektusából házi segítségnyújtás és étkeztetés mellett milyen változó igényeknek kell megfelelni az idősellátásban a település adottságai alapján helyszín és szakember biztosítása, szervezés kifejezetten idők számára szervezett képzés, mely az elektronikus ügyintézéshez nyújt segítséget tájékoztatás az igénybevétel feltételeiről, módjáról nyomtatott helyi lap, terjesztés akadálymentesítés, biztonságos közlekedés feltételei, biztonságos átkelők a lassan és nehezen közlekedő idők igényeinek figyelembevételével (gyógyszertár, üzletek, templom, orvosi rendelő környéke)
Fogyatékkal élők	a közösségi közlekedés hiányosságai, hibái közösségi tér, művelődési ház hiánya megrongálódott járdák munkalehetőség korlátozottsága szociálisan hátrányos helyzet	igényekhez igazodás, egyeztetés a szolgáltatóval közösségi tér és célcsoportra kifejlesztett programok karbantartás, ellenőrzés

	szolgáltatások elérése nehezített	egyeztetés a munkáltatókkal, EFOP-1.1.1.-15 projektről szóló tájékoztatás, informatikai képzés települési támogatás, önkormányzati rendelet módosítása, alapellátás igénybevétele helyben vagy elektronikusan intézhető szolgáltatások körének bővítése, családsegítő személyes támogatása
<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás</i>	bölcsőde hiánya csatornázás, ivóvízszolgáltatás problémái rossz állapotú járdák kerékpárúthálózat hiánya óvodai és iskolai férőhelyek száma zöld felületek hiánya, parkosítás közösségi tér hiánya közösségi közlekedés nem megfelelő nem ismerjük a településünkön élő fogyatékkal élő személyek számát, körülményeiket közüntézmények magas fenntartási költsége a turizmus feltételei hiányoznak	bölcsődeépítés, feladatok átcsoportosítása, pályázati lehetőségek és önerőből történő finanszírozás, családi napközi adta lehetőségek önkormányzati eszközökkel történő támogatása, pénzbeli települési támogatás az ingázók útiköltségének és a térítési díjak fedezésére folyamatos karbantartás, egyeztetés a szolgáltatóval, beruházások folyamatos karbantartás, egyeztetés a szolgáltatóval, beruházások folyamatos karbantartás, egyeztetés a szolgáltatóval, beruházások pályázati források bevonásával a települési infrastruktúra fejlesztése, közmunka, közösségi szolgálat, saját forrás pályázati források bevonása, saját forrás, társadalmi egyeztetések folyamatos egyeztetés a Volánbusz Zrt.-vel, finanszírozási kérdések vizsgálata, társadalmi egyeztetés a lakosság és az ipari parkok bevonásával felmérések végzése az önkormányzat intézményeinek bevonásával, mely korcsoportok és fogyatékosági területek azok, amelyek beavatkozást igényelnek energetikai korszerűsítés, folyamatos karbantartás

	belterületi utak, hidak felújítása, építése rossz minőségű, balesetveszélyes járdák meglévő buszvárók állapotának javítása ivóvíz ellátás a Petőfi-telepen és a község egyéb pontjain a háztartások fűtési korszerűsítése intézmények szervezeti és működési szabályzata egészségügyi ellátás átszervezése lakhatási támogatások nem elegendőek	a község területén lévő és környékbeli kulturális és természeti látnivalók biztonságos megközelítésének biztosítása gyalogosok és kerékpárosok részére, kerékpárutak fejlesztése, közvilágítás burkolatjavítás, csatornázási problémák megoldása, hidak javítása, közfoglalkoztatás, önerő átmeneti megoldások finanszírozása (ivóvízosztás, rászoruló felkérés), hosszú távon infrastrukturális fejlesztések a lakosság tájékoztatása a központi pályázati lehetőségekről, segítségnyújtás az adminisztrációban, az igények benyújtásában, települési támogatásban részesítés a 2023-2027 évi HEP tükrében az önkormányzati fenntartású intézmények szmsz-ének felülvizsgálata egészségház létrehozása, ahol egy helyen elérhető valamennyi szolgáltatás bérlakásállomány lehetőségének megvizsgálása, tűzifa támogatás biztosítására megoldási forma
--	---	---

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák és nem romák egyenlő esélyekkel indulhatnak az oktatás és foglalkoztatás terén, egyforma bánásmódban részesülnek az egészségügyi és szociális ellátásban, a romák munkaerőpiaci jelenléte fokozódik, az eltérő kulturális háttér nem hátrányt, hanem előnyt jelent.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők mielőbb megkapják a megfelelő segítséget a szociális rendszer részéről, hogy az anyagi rászorultság miatt ne legyenek kirekesztve az oktatásból, egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáféréstől, a község kulturális- és sportéletéből.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek napközbeni ellátásának problémáinak sürgős megoldását, a hátrányos helyzetben élő gyermekek családjainak anyagi háttérének javítását, a tehetséges gyermekek részére ösztönző programok rendszeres biztosítását.

Folyamatosan odafigyelünk az idősök társadalmi helyzetének javítására, az egészségmegőrző szolgáltatások hozzáféréseinek biztosítására.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén azt, hogy képzettségüknek, végzettségüknek megfelelő munkát tudjanak helyben találni, vagy amennyiben szükséges, átképzéssel ezt elérni. Fontos, hogy minél kevésbé legyenek kitéve az ingázás nehézségeinek, hogy számukra a jövőben minél szélesebb körben elérhető legyen a részmunkaidős vagy otthoni foglalkoztatás.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők azonos megítélésére, pozitív irányú megkülönböztetésére, számukra az akadálymentes környezet biztosítására

2. Összegző táblázat – A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
0. Település szintű probléma												
1	Közösségi tér hiánya	A településen nincs megfelelő, a közösségi rendezvények megtartására szolgáló zárt helyiség	Közösségi programok, alkalmak, rendszeres összejövetelek minden korosztály és célcsoport számára	kulturális program, gazdasági program		Közösségi tér és programok összehangolása az intézményi és civil programokkal.	polgármester	2027. 12. 31. (péntek)		költségvetés, pályázat, egyéb finanszírozás	folyamatosan fenntartható	országos programokkal való összehangolás
2	Buszmegállók tisztasága és állapotmegóvása	Településünkön a buszmegállók festésre, műszaki karbantartásra szorulnak	Korszerű, tiszta, esztétikailag és műszakilag jó állapotú buszmegállók				polgármester	2022. 12. 31. (szombat) Elvégezve				
3	Belterületi utak, járdák, hidak, kerékpárutak építése, javítása	Belterületi utak aszfaltozása, járdák kialakítása és karbantartása, a kerékpárút-hálózat kialakításának előkészületei és megvalósítása településszinten, valamint a környező	Biztonságos közlekedés, terhelt keresztezodések felszámolása, akadálymentesség	költségvetési, gazdasági program		Kerékpárút hálózati tanulmányterv, szükséges közvilágítás, Szilaspatak feletti kerékpárút alkalmassá tétele, a közintézmények és kirándulóhelyek biztonságos megközelítése	polgármester	2027. 01. 31. (vasárnap)		önerő, pályázati források		nem releváns

		településekkel való összeköttetés kialakítása Nagytarcsa község területén kerékpárhálózati tanulmányterv elkészítése				kerékpárral. Pályázati lehetőségek figyelése.						
4	Önkormányzati bérlekások hiánya	Az önkormányzat nem rendelkezik szociális bérlekás állománnyal	Szociálisan rászoruló, illetve a magas albérleti árak miatt településünkön munkát vállalni nem tudók helyzetének javítása átmeneti időszakban				polgármester	2027. 12. 31. (péntek)				
5	Közösségi sportlétesítmény(ek)	A bárki számára hozzáférhető szabadidős és sportprogramok lebonyolítására alkalmas kültéri helyszín létrehozása, biztonságos kialakítása, népszerűvé tétele a lakosság számára.	A szabadidő hasznos eltöltése minden korosztály számára, rendszeres közösségi sportfoglalkozások biztosítása			Kapcsolat felvétele szabadidős- és sportegyesületekkel, igények felmérése, finanszírozási kérdések, átfogó társadalmi egyeztetés.	polgármester és képviselő-testület	2027. 12. 31. (péntek)				
6	Illegális hulladéklerakók felszámolása a településen	A település külterületén sok az illegálisan lerakott hulladék	Az illegális hulladék lerakóhelyek hosszútávon (akár véglegesen) történő felszámolása		Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció célkitűzéseivel összhangban van	Az illegális hulladéklerakóhelyek felderítése, megfigyelése, feljelentés megtétele, hulladék elszállítása, szociális okok esetén támogatás nyújtása, egyéb esetben bírság kiszabása	polgármester	2027. 12. 31. (péntek)		Az intézkedések többsége nem igényel nagyobb anyagi ráfordítást, forrást.	Költségek megtérülése várható hosszútávon.	

7	Játszóterek fejlesztése, karbantartása	Az önkormányzati tulajdonban lévő játszóterek esetenként elhanyagolt műszaki állapotban vannak	Közösségi használat		közmunka programba beépíthető		polgármester	2027. 12. 31. (péntek)		közmunka révén, illetve önkormányzati forrásból megoldható	folyamatos intézkedést igényel	
8	Csapadékvíz elvezető rendszer fejlesztése	Számos útszakasz mellett nem megfelelő a vízelvezetés, amely rontja az utak, közintézmények és lakossági ingatlanok állapotát	A csapadékvíz hálózat rekonstrukciója a település egész területén .	a Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció célkitűzéseivel összhangban van gazdasági program		Projekt megvalósítása	polgármester és képviselő-testület	2027. 12. 31. (péntek)		pályázatok felkutatása, benyújtása, önkormányzati források	folyamatos fejlesztést és ellenőrzést igényel	
10	Álláskeresők számának emelkedése	Az álláskeresők számának kis mértékű, de folyamatos emelkedése.	Az álláskeresők számának csökkentése.	kormányzati programok		Képzések szervezése, információhoz jutás elősegítése, állásbörze, képzési igények, munkáltatók bevonása.	polgármester	2027. 12. 31. (péntek)		költségvetés és pályázat	folyamatos	
11	Ingázók számának csökkentése	Az ingázás problémát okoz több területen is, érinti a nők esélyegyenlőségét, a gyermekek intézményi ellátását és a település közlekedési terhelését is.	Csökkenteni az ingázók számát, gyermekek helyben történő elhelyezése, nők munkavállalása helyben, egészségügyi és szociális szolgáltatások biztosítása helyben.	agglomerációs probléma		Igényfelmérés, tájékoztatás, konzultációk.	polgármester	2027. 12. 31. (péntek)			folyamatosan szükséges	
12	Települési támogatási rendelet felülvizsgálata	A települési támogatási rendelet felülvizsgálata a	Egységes szerkezetű önkormányzati rendelet.	Szociális törvény, gyermekvédelmi törvény		Támogatások jogosultsági feltételeinek, formáinak és	polgármester és képviselő-testület	2023. 03. 31. (péntek)	ASP alapján mérhető	költségvetés	folyamatos	

		demográfiai változások és jogszabályi változások tükrében				összegének felülvizsgálata.						
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége												
1	A munkanélküliség felszámolása	A helyi vállalkozások támogatása, segítése és ösztönzése arra, hogy a helyi lakosokat alkalmazzanak	A lakossági igényeknek megfelelő munkahelyek kialakítása, ingázók arányának csökkentése			Egyeztetések a lakosság, munkáltatók és a szociális szféra képviselői között, hatákonyságvizsgálat, média megjelenés, állásbörze, nyilvántartások kialakítása,	polgármester	2027. 12. 31. (péntek)				
2	Lakásfenntartási költségek emelkedése	2019 óta fokozatosan érezhető emelkedés a lakásfenntartási költségekben, 2022-től drasztikus emelkedés	Energetikai korszerűsítés, fenntarthatóság			Települési támogatási formák kidolgozása, igényfelmérés, környezettanulmány végzése	polgármester	2027. 12. 31. (péntek)		költségvetés		
3	Kutatások, felmérések, adatgyűjtés	A mélyszegénységben élő roma célcsoport tekintetében nem áll rendelkezésre megfelelő adat.	Adatgyűjtés alapján szociális segítségnyújtás.	Roma Stratégia		Kérdőívek, egyéni beszélgetések, népszámlálási adatok alapján konkrét tervek és intézkedések meghozatala.	Nagytarcsai Szociális Segítő Szolgálat	2027. 12. 31. (péntek)		költségvetés	folyamatosan fenntartható	
II. A gyermekek esélyegyenlősége												
1	Szakemberhiány	Korai fejlesztő, mozgásterapeuta, pszichológus, konduktor, gyógypedagógus szükséges	Jelzőrendszeri tagok közti személyes kapcsolattartás erősítése, aktuális problémák megvitatása. Jelzések alapján csoportos és			Egyeztetés a szakterületekkel, térségen belüli jó gyakorlatok követése.	Nagytarcsai Szociális Segítő Szolgálat	2027. 12. 31. (péntek) Elvégezve		költségvetés, pályázati forrás	folyamatos	

			egyéni foglalkozások megszervezése.									
2	Gyermekevédelmi jogszabályi változások	Jelzőrendszeri konferencia	Szakmaközi konferencia				Nagytarcsai Szociális Segítő Szolgálat	2022. 10. 26. (szerda)				
3	Óvodai és iskolai férőhelyek bővítése	Prognosztizálható, hogy a következő években nem lesz elegendő a jelenlegi férőhely, intézkedések meghozatala szükséges.	Jelenlegi színvonal fenntartása mellett férőhelyek biztosítása, intézmények jelenlegi személyi és tárgyi hátterének kibővítése.			Az óvodai, iskolai férőhelyek bővítésének előkészítése, egyeztetések, finanszírozási kérdések.	polgármester	2027. 12. 31. (péntek)				
4	Jelzőrendszeri konferencia - kamaszkori sajátosságok	Évente 6 alkalommal jelzőrendszeri konferencia, téma változó, aktuális kérdésekben	Szakmaközi egyeztetés védőnő, gyermekorvos, óvoda és iskola, családsegítő, szociális iroda, rendvédelem bevonásával			A kamaszkori sajátos aktuális, települési problémákat érintő vonatkozásai, mint például a közösségi színtér hiányának hatása, drogprevenció, továbbtanulási lehetőségek, online oktatás hatása.	intézményvezető	2022. 09. 14. (szerda)		Települési támogatás, központi költségvetés, alapítványok	hosszútávú	
5	A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és családjaik átfogó támogatása	Stociális, egészségügyi, munkaerőpiaci és egyéb vonatkozásokban minden téren hátrányos helyzetben lévő családok önkormányzati eszközökkel történő segítése, a gyermek családban	Életszínvonal-emelkedés, iskolai teljesítmény javítása, szociális körülmények javítása, egészségmegőrzés			Óvoda, iskola, családsegítő szolgálat és önkormányzat munkájának összehangolása, naprakész tájékoztatás, segítő kapcsolat kialakítása	családsegítő szolgálat	2027. 12. 31. (péntek)		pénzbeli és természetbeni települési támogatások, ingyenes étkeztetés	cél a hátrányos helyzet megszüntetése	

		maradásának elősegítése										
6	Tehetséggondozási program kidolgozása és működtetése	Hátrányos helyzetű vagy tanulási nehézségekkel küzdő, sajátos nevelési igényű gyermekek tehetséggondozása, ehhez szükséges beavatkozás	egyenlő esélyek biztosítása, tehetséggondozás			Szakemberek bevonásával vizsgálatok elvégzése, tehetséggondozás, felzárkóztatás, fejlesztés	intézményvezető	2027. 12. 31. (péntek)		különböző szakemberek (mozgásterapeuta, pszichológus, gyógypedagógus, zeneterapeuta, pedagógus) és megfelelő helyiségek biztosítása önkormányzati ráfordítást igényel		

III. A nők esélyegyenlősége

1	Nők munkaerőpiaci helyzetének javítása	A nők, különösen a családalapítás előtt vagy kisgyermekeket nevelő nők neheztelt helyzete a munkaerőpiacon történő elhelyezkedésben, visszatérésben	Egyforma esélyek, rugalmas feltételek, otthoni munkavégzés, részmunkaidős lehetőségek			Egyeztetések, fórumok, munkacsoportok létrehozása az érintett felek bevonásával	polgármester	2027. 12. 31. (péntek)				
2	Nők várhatóan nagy számban jelennek meg a munkaerőpiacon	A népességi adatokból kikövetkeztethető, hogy a jövőben egyre több nő fog megjelenni a munkaerőpiacon	Helyben maradni, ingázás csökkentése, oktatási és nevelési intézmények napirendjéhez igazítható munkaidő biztosítása a munkáltató részéről			Bölcsőde létesítése, családi napközi bővítése, részmunkaidős állások biztosítása helyben	polgármester és képviselő-testület	2027. 12. 31. (péntek)				
3	Bölcsőde hiánya, 3 év alatti gyermekek	Több éves probléma, hogy míg a településen drasztikusan	Nők esélyegyenlősége, munkaerőpiaci elhelyezkedése,				polgármester és képviselő-testület	2027. 12. 31. (péntek)				

	elhelyezésének nehézsége	megemelkedett az igény a bölcsődei ellátásra, addig a megvalósítás egyre inkább elhúzódik. Magánbölcsődék térítési díjának emelkedése súlyosbítja a problémát.	anyagi biztonság a családok számára, gyermekek napi szintű ingázásának csökkentése									
4	Ipari parkok munkáltatóinak bevonása a nők munkaerőpiaci elhelyezkedésének problémájába	A nők munkaerőpiaci szerepvállalása különleges intézkedést igényel, fontos a részmunkaidő, a rugalmas munkaidőbeosztás és az otthonról is elvégezhető munka lehetősége	Minél több fiatal, kisgyermeket nevelő nő tudjon elhelyezkedni helyben.			Munkaerőpiaci kínálat felmérése, állásbörzék hagyományos és elektronikus felületeken, egyeztetés a munkáltatók által biztosítható feltételekről, folyamatos nyomonkövetés	munkáltatók	2027. 12. 31. (péntek)		humán erőforrás	Folyamatos intézkedést igényel	Együttműködés a Gödöllői Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályával
IV. Az idők esélyegyenlősége												
1	Kevés közösségi tér és program az idők számára	Elmagányosodás, egymást segítő folyamatok és nyugdíjas klub hiánya	Idősek "találjanak" egymásra, segítsék egymást, hasonló problémák, közös megoldások, közösségi terek és programok fejlesztése, önszegítő csoportok			Szociális Segítő Szolgálat adatai, tapasztalatai alapján, a házi segítségnyújtásban résztvevők javaslataira támaszkodva csoportfoglalkozások szervezése, igényfelmérés, tájékoztatás, szervezés.	családsegítő szolgálat	2027. 12. 31. (péntek)				
2	Nehezen közlekedő rászoruló idők szűrővizsgálatokra való eljutásának nehézsége	Idős korban gyakran előforduló probléma, hogy azért nem jutnak el az idők a megfelelő	Szűrővizsgálatok megszervezése a településen, szűrőbuszok, kísérés, intézményi			szűrővizsgálatok biztosítása, tájékoztatás, motiválás	családsegítő szolgálat, polgármester	2027. 12. 31. (péntek)				

		szűrővizsgálatokra, mert helyben nincs erre lehetőség, a közlekedés és várakozás nehézkes számukra.	kisbusszal történő szállítás									
3	Házi segítségnyújtás	Minden rászoruló részére biztosítani a házi segítségnyújtást.	Szociális háló erősítése.	Szociális törvény		Egyéni esetkezelés, házi segítségnyújtás, családsegítő szolgálat tevékenysége.	Nagytarcsai Szociális Segítő Szolgálat	2027. 12. 31. (péntek)			folyamatosan fenntartható	
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége												
1	A települési intézmények honlapjainak akadálymentesítése	A helyi intézmények internetes elérhetőségének a modernizálása	Mindenki számára egységesen elérhető legyen az internetes hozzáférés			Folyamatos weblap fejlesztése	intézmények informatikai szakemberei	2022. 01. 01. (szombat)			folyamatosan változó	
2	Fogyatékkal élők közlekedési nehézségeinek orvoslása	Járdák állapota, gyalogátkelők, önkormányzati tulajdonú gépjármű rendelkezésre bocsátása	A fogyatékkal élők közlekedésének megkönnyítése			Akadálymentesítés, biztonságos közlekedés feltételei, forgalomlassítás, szükséges beruházások.	polgármester	2027. 12. 31. (péntek)		költségvetés	folyamatos	
3	Fogyatékkal élők számára korlátozott munkalehetőségek	A fogyatékkal élők számára munkaerőpiaci elhelyezkedést segítő önkormányzati hatáskörbe tartozó lehetőségek megvizsgálása és biztosítása.	Esélyegyenlőség biztosítása.	Esélyegyenlőségi programok, EFOP-1.1.1.1.-15		Képzés, állásbörze, otthonról történő munkavégzés feltételeinek támogatása (informatikai)	polgármester	2027. 12. 31. (péntek)		pályázati forrás		

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,

- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább kétfévente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosság szám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
 - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.

- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, **a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Nagytarcsa Község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Nagytarcsa község képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Határozati javaslat:

**Nagytarcsa Község Önkormányzata Képviselő-testületének .../2022.(XI.28.) sz.
határozata**

Nagytarcsa Község Önkormányzatának Képviselő-testülete a 2023 – 2027. évi Helyi Esélyegyenlőségi Programot (HEP) az előterjesztés melléklete szerinti tartalommal elfogadja.

Határidő: azonnal

Felelős: polgármester